

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

OSVČ jako prekérní práce z pohledu daní

Analýza realizovaná v rámci projektu „OSVČ jako prekérní práce
aneb Zabraňme dalšímu znevýhodnění žen na trhu práce“
(reg. č. CZ.03.1.51/0.0/0.0/15_028/0006269)

Romana Kaiserová

Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Praha 2018

SOU

Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

OBSAH

1. Úvod a vymezení problému	3
2. Metodologie a zdroje pro analýzu.....	4
2.1. Základní předpisy vztahující se k OSVČ	4
2.2. Daň z příjmů fyzických osob.....	5
2.3. Veřejné zdravotní pojištění.....	15
2.4. Pojistné na veřejné zdravotní pojištění	16
2.5. Zákon o nemocenském pojištění	17
2.6. Sociální pojištění	26
2.7. Zákon o důchodovém pojištění.....	28
3. Analýza	32
3.1 Žena absolventka bezdětná vs. zaměstnání	32
3.2. Žena před mateřskou dovolenou vs. zaměstnání	44
3.3. Žena po mateřské dovolené vs. zaměstnání.....	53
3.3 Žena v předdůchodovém věku vs. zaměstnání	60
4. Doporučení.....	67
5. Závěr	70
6. Shrnutí studie	70
7. Použitá literatura	71

1. ÚVOD A VYMEZENÍ PROBLÉMU

Při tvorbě a aktualizaci koncepčních a strategických dokumentů, akčních plánů atd. by měly být důsledněji uplatňovány principy gender mainstreamingu. I statistické údaje, zejména v dokumentech pro jednání vlády, by měly být více členěny podle pohlaví, případně i přihlížet ke specifickým skupinám žen. Podle dostupných informací o feminizovaných oborech podnikání by měly být analyzovány i specifické obtíže v těchto oborech a přímá a nepřímá podpora by na ně měla být zaměřena. Zároveň je vhodné vzít v potaz, že především na regionální či profesní úrovni již bylo realizováno několik projektů, které by mohly být považovány za příklady dobré praxe (Pospíšilová 2018) – bylo by vhodné jejich výsledky vyhodnotit a využít je při koncepci dlouhodobějších projektů s celorepublikovou působností.

- Přímá podpora – analýza a zaměření dotační politiky, z analyzovaných okruhů podnikání např. na jednotlivé modely péče o děti. Mikroúvěry dostupné ve feminizovaných odvětvích podnikání. Překlenovací úvěry a jiná podpora zaměřené na období přerušeni činnosti po dobu mateřské dovolené.
- Nepřímá podpora – řešení prospěšná malým a středním podnikům jako celku, zejména snižování administrativní zátěže, zjednodušení a zlepšení vymáhání práva, poradenská centra a inkubátory zaměřené na oblasti podnikání s vysokým zastoupením žen.

Vzdělávací, informační a osvětová činnost pro OSVČ by měla být zaměřena mj. na rozdíly v jednotlivých režimech podnikání nebo např. režimech daňových a dávkových – např. rozdíly v nárocích a míře ochrany v souvislosti se zastřenými právními jednáními, na možnosti různých přístupů k přerušeni činnosti v případě mateřství, na postavení spolupracující osoby ve srovnání s OSVČ atd.

Podpora při ochraně a vymáhání nároků OSVČ, zejména v případě prodlení druhé smluvní strany s plněním závazků. S ohledem na přetížení soudů a obecně komplikovanou vymahatelnost práva u nás bude nezbytné hledat řešení jak krátkodobá, v rámci existujícího systému (může jít o co nejdostupnější formulářové návrhy na vydání platebního rozkazu), tak dlouhodobá, spočívající především ve zefektivnění činnosti soudní soustavy. Zvláště v rámci samosprávně (např. komorově) regulovaných odvětví by bylo vhodné podpořit rozvoj pružně, rychle a efektivně fungujících systémů mimosoudního řešení sporů.

S podporou ochrany a vymáhání nároků OSVČ souvisí i doporučení ke zvýšení informovanosti OSVČ o platební morálce jejich obchodních partnerů. Zejména u podnikatelů dlužících na daních a povinných odvodech se navrhuje analyzovat varianty zveřejnění informací o těchto neplněných závazcích, případně zvážit zpřístupnění údajů i o jiných nehrazených závazcích. S ohledem na nezbytnou ochranu osobních údajů by nejspíše připadal v úvahu systém neanonymních dotazů na jednotlivé podnikatele, případně s prokázáním právního zájmu na takové informace, než zavedení nějakého typu veřejné databáze.

Na oblast zastřených pracovněprávních vztahů, především a v rámci tzv. švarcsystému, bude vhodné více soustředit kontrolní činnost, a to zejména v odvětvích, kde se vyskytují ve velké míře, v podstatě

systémově, jako je činnost realitních zprostředkovatelů, některého finančního poradenství a zprostředkování atd.

V úvodu je potřeba definovat koncept prekérní práce. Obecně je podle Vosko (2006) prekérní práce definována charakteristikami, jako jsou nejistota práce, neplnohodnotná práce, krátkodobá práce, nízko ohodnocená práce a práce s malou flexibilitou, ale velmi často jsou tyto aspekty studovány v sociálních, politických, ekonomických nebo historických kontextech.

Při analýze prekérní práce je třeba analyzovat její dopady (krátkodobé i dlouhodobé). Ve své práci se zaměřím přímo na daňovou analýzu, tzn. na dopady týkající se daní. S daňovou analýzou úzce souvisí veřejné zdravotní pojištění, pojistné na veřejné zdravotní pojištění, nemocenské pojištění, sociální pojištění a důchodové pojištění. Vše bude teoreticky rozebráno v kapitole 2. Metodologie a zdroje pro analýzu.

V kapitole 3. Analýza bude provedena praktická analýza na konkrétních případech. Konkrétní případy budou poněkud zjednodušeny, ale měly by charakterizovat klasické případy v praxi. Budu porovnávat dopady podnikání u žen OSVČ se ženami v zaměstnaneckém poměru v různých etapách jejich života (žena absolventka bezdětná; žena před nástupem na peněžitou pomoc v mateřství a následně na rodičovskou dovolenou; žena po rodičovské dovolené; žena v předdůchodovém věku). Budu analyzovat a nasimulují případná největší možná rizika v konkrétní etapě života žen. Všechny tyto etapy budou rozebrány s ohledem na živnostenské podnikání, podnikání v zemědělství, samostatnou výdělečnou činnost v umění a sportu, péči o děti jako podnikání.

Na závěr bude praktická analýza zhodnocena a budou shrnuta doporučení, která by měla upozornit na největší ohrožení ženy v konkrétní etapě života. Žena ani její zaměstnavatel či zaměstnavatelka si totiž vůbec nemusí uvědomit své ohrožení s výhledem na větší měsíční příjem nebo ušetření nákladů ze strany zaměstnavatele či zaměstnavatelky.

Analýza bude vypracována podle právních předpisů platných pro rok 2017.

2. METODOLOGIE A ZDROJE PRO ANALÝZU

2.1. Základní předpisy vztahující se k OSVČ

Živnostenské podnikání

Živnostenské podnikání souvisí s činností na základě oprávnění daného zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (dále jen zákon o živnostenském podnikání). Živností se tedy podle § 2 zákona o živnostenském podnikání rozumí soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku. Živnost může provozovat podle § 5 zákona o živnostenském podnikání fyzická osoba nebo právnická osoba, splní-li podmínky stanovené zákonem, státní povolení k provozování živnosti, tzn. koncese se vyžaduje jen v případech vymezených zákonem. Podrobněji viz Homfray (2018).

Podnikání v zemědělství

Zemědělské podnikatelky a podnikatele definuje § 2e zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, a uvádí, že zemědělským podnikatelem je fyzická nebo právnická osoba, která hodlá provozovat zemědělskou výrobu jako soustavnou a samostatnou činnost vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku, za podmínek stanovených zákonem. Fyzická osoba musí být plně svéprávná a musí mít trvalý pobyt na území České republiky. Zemědělské podnikatelky a podnikatele zaeviduje obecní úřad obce s rozšířenou působností po splnění podmínek a podání žádosti o zápis do evidence zemědělského podnikatele. Dále viz Homfray (2018).

Samostatná výdělečná činnost v umění a sportu

Umělkyně, umělci i sportovkyně, sportovci podnikají podle zákona č. 121/2000 Sb., zákona o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, nebo může umělec podnikat podle zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (dále jen zákon o živnostenském podnikání). Umělkyně, umělec i sportovkyně, sportovec se musí v obou případech zaregistrovat u Finančního úřadu, u své zdravotní pojišťovny i na Okresní správě sociálního zabezpečení. Zdanění umělkyně, umělců i sportovkyň, sportovců má určitá specifika, proto bude konkrétně vysvětleno v bodu 2.2 *Daň z příjmů fyzických osob*. Dále viz Homfray (2018).

Péče o děti jako podnikání

Péči o děti jako podnikání lze provozovat na základě různých zákonů, například podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání nebo například podle zákona č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině. V tomto případě se ale musí jednat primárně o zaměstnavatele/lky rodiče. Proto bude v analýze věnována pozornost hlavně další možnosti, a tou je podnikání podle zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. Může se jednat o živnost vázanou nebo volnou. Dále viz Homfray (2018).

2.2. Daň z příjmů fyzických osob

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, upravuje zdanění příjmů (dále jen zákona o daních z příjmů), upravuje výpočet daně a její úhradu.

Příjmy

§ 7 odst. 1 a 2 zákona o daních z příjmů definuje příjmy ze samostatné činnosti, jedná se o příjmy, které nepatří do příjmů uvedených v § 6 zákona o daních z příjmů, což jsou příjmy ze závislé činnosti, např. zaměstnání, jedná se o tyto příjmy:

- příjem ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství;
- příjem ze živnostenského podnikání;

- příjem z jiného podnikání kromě zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a ze živnostenského podnikání, ke kterému je potřeba podnikatelské oprávnění;
- příjem z výkonu nezávislého povolání;
- podíl společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti na zisku;
- příjem z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví, autorských práv včetně práv příbuzných právu autorskému, a to včetně příjmů z vydávání, rozmnožování a rozšiřování literárních a jiných děl vlastním nákladem;
- příjem z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku.

Výdaje

§ 7 odst. 3 zákona o daních z příjmů uvádí, co je základem daně. Základem daně jsou příjmy, které jsou sniženy o výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení. Výdajům se pak více věnuje § 23 až 33 zákona o daních z příjmů. Jsou dvě možnosti určení výdajů, a to:

- prokazování daňových výdajů ve **skutečné výši**, tzn. že poplatnice nebo poplatník eviduje výdaje podle skutečně zaplacených výdajů, tuto skutečnost dokládá daňovými doklady.
- pokud poplatnice nebo poplatník neuplatní výdaje prokazatelně vynaložené na dosažení zajištění a udržení příjmů, může uplatnit výdaje tzv. „**paušální výdaje**“. Jak vysoké paušální výdaje uplatní, určuje zákon o daních z příjmů podle toho, jakou činnost poplatnice či poplatník vykonává a jaký dokument je k tomu opravňuje. Paušální výdaje se podle zákona dělí na:
 - **80 %** z příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a z příjmů z živnostenského podnikání řemeslného. Nejvýše lze však uplatnit výdaje do částky **800 000 Kč**.
 - **60 %** z příjmů ze živnostenského podnikání. Nejvýše lze však uplatnit výdaj do částky **600 000 Kč**.
 - **30 %** z příjmů z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku. Nejvýše lze však uplatnit výdaje do částky **300 000 Kč**.
 - **40 %** z jiných příjmů ze samostatné činnosti. Nejvýše lze uplatnit výdaje do částky **400 000 Kč**.

V těchto výdajích jsou zahrnuty veškeré výdaje poplatníka vynaložené v souvislosti s dosahováním příjmů ze samostatné činnosti. Poplatník nebo poplatnice má povinnost vždy vést záznamy o příjmech a evidenci pohledávek (tzn. nezaplacených faktur) vzniklých v souvislosti s činností, ze které plyne příjem ze samostatné činnosti.

*Pozn. Poplatnice či poplatník si **nemůže** vybrat, jak vysoké paušální výdaje bude uplatňovat, výši paušálního výdaje mu určuje zákon! Výjimka může být u umělkyně, umělců i sportovkyně, sportovců, kteří mohou podnikat na základě živnostenského oprávnění, v tom případě uplatňují náklady ve výši 60 % z příjmů nebo podle zákona o právu autorském, více Samostatná výdělečná činnost v umění a sportu, str. 5, v tom případě uplatňují náklady ve výši 40 % z příjmů.*

Základ daně

Základem daně je částka, o kterou příjmy plynoucí poplatníci nebo poplatníkovi ve zdaňovacím období přesahují výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení, pokud u jednotlivých příjmů podle § 6 až 10 zákona daně č. 586/1992 sb., daně z příjmů, není stanoveno jinak. V případě, že má poplatnice či poplatník dva nebo více druhů příjmů, je základem daně součet dílčích základů daně zjištěných podle jednotlivých druhů příjmů. Do základů daně se nezahrnují příjmy osvobozené od daně a příjmy, pro které je stanoveno, že se z nich daň vybírá zvláštní sazbou daně podle § 36 zákona č. 586/1992 Sb., daně z příjmů ze samostatného základu daně. Do základu daně se nezahrnují příjmy spadající do samostatného základu daně.

Sazba daně

Sazba daně z příjmu fyzických osob podle § 16 zákona o daních z příjmu činí **15 %**. Daň se vypočítá ze základu daně sníženého o nezdanitelnou část základu daně a o odčitatelné položky. Základ daně se **zaokrouhlí na celá sta dolů**. Dále se daň upravuje o slevy na dani a daňové bonusy.

Nezdanitelná část základu daně (§ 15)

Podle § 15 zákona o daních z příjmů lze od základu daně odečíst:

- **dary, resp. bezúplatná plnění** poskytnutá obcím, krajům, organizačním složkám státu, právnických osobám se sídlem na území České republiky, právnickým osobám, které jsou pořadateli veřejných sbírek podle zvláštního zákona, a to na vědu a vzdělání, výzkumné a vývojové účely, kulturu, školství, na policii, na požární ochranu, na podporu a ochranu mládeže, na ochranu zvířat a jejich zdraví, na účely sociální, zdravotnické a ekologické, humanitární, charitativní, náboženské pro registrované církve a náboženské společnosti, tělovýchovné a sportovní, politickým stranám a politickým hnutím na jejich činnost. Výše daru musí činit alespoň **1 000 Kč** nebo přesáhnout **2 % ze základu daně**. V úhrnu lze odečíst **nejvýše 15 % ze základu daně**. Poskytnuté dary musí dárkyně nebo dárce prokázat dokladem, ze kterého je patrné, kdo je příjemkyní či příjemcem daru, výše daru, účel poskytnutého daru a datum darování.
- **odběr krve nebo jejích složek** v případě, že dárkyni nebo dárci nebyla poskytnuta finanční úhrada spojená s odběrem krve nebo jejích složek. Jeden odběr se oceňuje částkou **2 000 Kč** a hodnota odběru orgánu od žijící dárkyně či dárce se oceňuje částkou 20 000 Kč.
- **úroky zaplacené ve zdaňovacím období z úvěru ze stavebního spoření**, úroky z hypotečního úvěru poskytnutého bankou, snížené o státní příspěvek poskytnutý podle zvláštních právních předpisů, jakož i úvěru poskytnutého stavební spořitelnou, bankou nebo zahraniční bankou v souvislosti s úvěrem ze stavebního spoření nebo s hypotečním úvěrem, a použitým poplatníkem na financování bytových potřeb.
- **odpočet na penzijní připojištění se státním příspěvkem, penzijní pojištění a doplňkové penzijní spoření**. Od základu daně lze ve zdaňovacím období odečíst příspěvek v celkovém úhrnu nejvýše

24 000 Kč, ale je třeba splnit podmínky popsané dále. U penzijního připojištění se státním příspěvkem musí být částka, kterou lze takto odečíst, rovna úhrnu částí měsíčních příspěvků, které v jednotlivých kalendářních měsících zdaňovacího období přesáhly výši, od které náleží maximální státní příspěvek. Maximální státní příspěvek náleží od částky 1 000 Kč měsíčně, tj. 12 000 Kč ročně. Jinými slovy, aby si mohly poplatnice nebo poplatníci uplatnit odčitatelnou položku, musí v daném zdaňovacím období přispívat částkou **vyšší než 1 000 Kč**. Při maximálním využití odčitatelné položky musí přispívat 3 000 Kč měsíčně. **Nejvýše** lze tedy získat úsporu **3 600 Kč** ročně na dani. Penzijní pojištění lze odečíst jen za podmínky, že byla sjednána výplata plnění z penzijního pojištění až po 60 kalendářních měsících a současně nejdříve v roce dosažení věku 60 let. Částka, kterou lze takto odečíst, se rovná úhrnu příspěvků zaplacených poplatníkem na jeho penzijní pojištění za zdaňovací období. U doplňkového penzijního spoření lze odečíst částku, která se rovná úhrnu částí měsíčních příspěvků, které v jednotlivých kalendářních měsících zdaňovacího období přesáhly výši, od které náleží maximální státní příspěvek. **POZOR!** V případě, že poplatníkovi nebo poplatnici penzijní připojištění nebo doplňkové penzijní spoření zanikne bez nároku na penzi, nárok na uplatnění odpočtu nezdanitelné části **zaniká** a poplatník **bude danit** částky, o které mu byl v uplynulých **10 letech** základ daně snížen, podle § 10 zákona o dani z příjmu.

Pozn. V kapitole 3 – Analýza se dočtete, že tento odpočet v případě nižších příjmů poplatnice nebo poplatník vůbec nebude muset využít, protože pro neplacení daně mu/jí bude stačit základní sleva na poplatníka. Otázkou je, zda si při nižších příjmech bude moci poplatnice či poplatník dovolit přispívat přes 1 000 Kč/měsíc na penzijní pojištění. Toto zvýhodnění se týká i zaměstnankyň a zaměstnanců a otázka při nižších příjmech je totožná jako u osob samostatně výdělečně činných.

- **zaplacené pojistné na soukromém životním pojištění** za předpokladu, že výplata pojistného plnění je v pojistné smlouvě sjednána až po 60 kalendářních měsících od uzavření smlouvy a současně nejdříve v kalendářním roce, v jehož průběhu dosáhne poplatník věku 60 let. U pojistné smlouvy s pevně sjednanou pojistnou částkou pro případ dožití navíc za předpokladu, že pojistná smlouva s pevně sjednanou pojistnou částkou pro případ dožití s pojistnou dobou od 5 do 15 let včetně má sjednanou pojistnou částku alespoň na 40 000 Kč a u pojistné smlouvy s pevně sjednanou pojistnou částkou pro případ dožití s pojistnou dobou nad 15 let má sjednanou pojistnou částku alespoň 70 000 Kč. Maximální částka, kterou lze odečíst za zdaňovací období, činí v úhrnu **24 000 Kč** (i v případě více smluv s více pojišťovnami). **POZOR!** V případě, že dojde k předčasnému zániku životního pojištění, bude poplatnice nebo poplatník danit dříve uplatněné nezdanitelné části základu daně za uplynulých **10 let**.

Pozn. Obdobně jako u předchozího bodu.

- **zaplacené členské příspěvky odborové organizaci** – ve zdaňovacím období lze odečíst částku do výše **1,5 %** zdanitelných příjmů stanovené podle § 6 zákona o dani z příjmů, tzn. příjmy ze zaměstnaneckého poměru, s výjimkou příjmů zdaněných srážkou podle zvláštní sazby daně, tzn. příjmy na dohodu o provedení práce bez podepsání Prohlášení poplatníka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti. Maximální výše uplatnění odpočtu je **3 000 Kč**.
- **úhrady za zkoušky ověřující výsledky** dalšího vzdělávání může poplatnice či poplatník jako fyzická osoba s příjmy podle § 7 zákona o dani z příjmů, tzn. OSVČ odečíst od základu daně jako daňový výdaj, pokud toto další vzdělávání souvisí s její/jeho samostatnou činností, nebo je může odečíst

od základu daně jako nezdanitelné části. V případě zvolení druhého způsobu může poplatnice nebo poplatník uplatnit výdaje nejvýše 10 000 Kč, u poplatnice či poplatníka, který je osobou se zdravotním postižením, lze odečíst 13 000 Kč a u poplatnice nebo poplatníka, který je osobou s těžším zdravotním pojištěním, až 15 000 Kč. Avšak **musí** se jednat o úhradu za zkoušky v rámci dalšího vzdělávání v souladu se zákonem č. 179/2006 Sb.

Odečet daňové ztráty a odpočet na podporu výzkumu a vývoje (§ 34)

Podle § 34 zákona o dani z příjmu lze od základu daně odečíst daňovou ztrátu, která vznikla a byla vyměřena za předchozí zdaňovací období nebo jeho část, a to nejdéle v **pěti zdaňovacích** obdobích následujících bezprostředně po období, za které se daňová ztráta vyměřuje.

Podle § 34 zákona o dani z příjmu lze od základu daně odečíst odpočet na podporu výzkumu a vývoje nebo odpočet na podporu odborného vzdělávání. V případě, že není možné odpočet na podporu výzkumu a vývoje nebo odpočet na podporu odborného vzdělávání odečíst z důvodu nízkého základu daně nebo daňové ztráty, lze je odečíst nejpozději ve **třetím období** následujícím po období, ve kterém vznikly.

Slevy na dani pro poplatníky daně z příjmů fyzických osob (§ 35ba)

Podle § 35ba zákona o daních z příjmů se daň za zdaňovací období snižuje o:

- základní **slevu na poplatníka** ve výši **24 840 Kč** za rok – tuto slevu uplatňuje poplatnice nebo poplatník vždy, jedná se o základní slevu, ke které nemusí splnit žádné zvláštní podmínky. *(Pozn. Od 1. 1. 2013 byla tato sleva zrušena pro poplatnice či poplatníky, kteří pobírali starobní důchod, následně však Ústavní soud rozhodl, že sleva na poplatníka pro tyto poplatníky zrušena nebude. To znamená, že si mohli uplatnit slevu i zpětně a od roku 2015 lze slevu uplatnit opět přímo ze zákona.)*
- slevu na **manžela nebo manželku** ve výši **24 840 Kč** – tuto slevu uplatňuje poplatnice či poplatník, který má manžela/ku, který/á s ním žije ve společně hospodařící domácnosti. Manžel/ka nemá vlastní příjmy přesahující za zdaňovací období **68 000 Kč**. Pokud je manželovi nebo manželce přiznán nárok na průkaz ZTP/P, zvyšuje se takto částka 24 840 Kč na dvojnásobek, tzn. na částku 49 680 Kč. Do vlastního příjmu manžela nebo manželky se zahrnují veškeré příjmy s výjimkou příjmů, které uvádí § 35ba, odst. 1, písm. b) zákona o dani z příjmů, jsou to např. dávky státní sociální podpory, dávky osobám se zdravotním pojištěním atd. Do vlastních příjmů manžela či manželky se zahrnují příjmy dosažené v daném zdaňovacím období, tj. od 1. 1. do 31. 12. daného kalendářního roku, bez ohledu na skutečnost, zda jde o dávky jako peněžitá pomoc v mateřství, nemocenské pojištění, ošetřovné, podpora v nezaměstnanosti či jiné příjmy. V případě pronájmu majetku ve společném jmění manželů se tento příjem do příjmu manželky/la nezapočítává, pokud příjem přizná druhý z manželů. Poplatnice nebo poplatník, kteří uplatňují tzv. „paušální výdaje“, mohou uplatnit slevu na manžela či manželku v daňovém přiznání za rok 2017 pouze v případě, že výdaje uplatní nejvýše do výšky uvedené v kapitole 2.2 *Daň z příjmů fyzických osob – Výdaje*. V případě, že by poplatník uplatňoval vyšší výdaje, jako tomu bylo do roku 2016 včetně, nemohl by si slevu na manželku uplatnit. V roce 2017 se mohl poplatník rozhodnout, který ze způsobů je pro něj výhodnější. Od roku 2018 uplatňuje pouze maximální výši uvedenou v kapitole 2.2 *Daň z příjmů fyzických osob – Výdaje*.

- základní slevu na **invaliditu ve výši 2 520 Kč** – uplatňuje poplatnice nebo poplatník, který pobírá invalidní důchod pro invaliditu prvního nebo druhého stupně z důchodového pojištění.
- rozšířenou slevu na **invaliditu ve výši 5 040 Kč** – uplatňuje poplatnice či poplatník, který pobírá invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně
- slevu na držitele **průkazu ZTP/P ve výši 16 140 Kč** – uplatňuje poplatnice nebo poplatník, který je držitelem průkazu ZTP/P. Tato sleva se uplatní i v případě, že poplatnice či poplatník nepobírá invalidní důchod.

slevu na studenta **ve výši 4 020 Kč** – uplatňuje poplatnice nebo poplatník po dobu, po kterou se student soustavně připravuje na budoucí povolání studiem nebo předepsaným výcvikem, a to až do dovršení věku **26 let** nebo po dobu prezenční formy studia v doktorském studijním programu, který poskytuje vysokoškolské vzdělání až do dovršení věku 28 let. Slevu na studenta uplatní studentka či student studující na vysoké škole formou prezenčního i kombinovaného studia. Slevu na studenta uplatní studentka nebo student studující na střední škole pouze v případě prezenčního studia.

Sleva za umístění dítěte do předškolního zařízení (§ 35bb)

Podle § 35bb zákona o daních z příjmů lze od základu daně odečíst slevu za umístění dítěte do předškolního zařízení. Tato sleva odpovídá výši výdajů prokazatelně vynaložených poplatníkem za umístění vyživovaného dítěte v předškolním zařízení na dané zdaňovací období. Předškolním zařízením se rozumí mateřská škola podle školského zákona nebo obdobné zařízení v zahraničí, zařízení služby péče o dítě v dětské skupině a zařízení péče o dítě předškolního věku provozovaná na základě živnostenského oprávnění, pokud charakter takto poskytované péče je srovnatelný s péčí poskytovanou zařízením služby péče o dítě v dětské skupině nebo mateřskou školou podle školského zákona. Slevu lze uplatnit pouze v případě, že vyživované dítě žije s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti. Výše slevy lze uplatnit za každé vyživované dítě **maximálně do výše minimální mzdy**, tzn. v roce **2017 ve výši 11 000 Kč** a v roce **2018 ve výši 12 200 Kč**. V případě, že dítě vyživuje v jedné společně hospodařící domácnosti více poplatníků, může slevu za umístění dítěte uplatnit ve zdaňovacím období jen jeden z nich, tzn. nelze, aby část roku uplatnil jeden poplatník a zbytek druhý. Za jeden kalendářní rok může uplatnit tuto slevu jeden z nich a za další kalendářní rok druhý z nich. Výše slevy se prokazuje potvrzením předškolního zařízení o výši vynaložených výdajů za umístění vyživovaného dítěte poplatníka nebo poplatnice a musí obsahovat jméno vyživovaného dítěte poplatníka a celkovou částku výdajů, kterou za něj v příslušném zdaňovacím období poplatník uhradil. Pro účely uplatnění slevy za umístění dítěte mezi předškolní zařízení patří mateřská škola podle školského zákona, zařízení služby péče o dítě v dětské skupině podle zákona o dětské skupině nebo zařízení péče o dítě předškolního věku provozovaná na základě příslušné živnosti, a to za podmínky, že charakter poskytované péče bude srovnatelný s péčí poskytovanou zařízením služby péče o dítě v dětské skupině nebo mateřskou školou podle školského zákona. Hlavním hlediskem je trvalost, soustavnost a pravidelnost péče o dítě předškolního věku v rozsahu alespoň šesti hodin denně.

Pozn. Dítě lze umístit do jeho dvou let věku pouze na 46 hodin v měsíci. Dítě starší dvou let lze umístit bez omezení. Tuto podmínku neukládá zákon o dani z příjmů, ale zákon č. 117/1995 Sb., zákon o

státní sociální podpoře. Podmínka 46 hodin musí být splněna, aby osoba nepřišla o rodičovský příspěvek. V případě peněžité pomoci v mateřství žádné omezení s umístěním dítěte zákon neukládá.

„Sleva na dítě“ – Daňové zvýhodnění pro poplatníky daně z příjmů fyzických osob (§ 35c)

Poplatnice nebo poplatník má podle § 35c zákona o daních z příjmů nárok na daňové zvýhodnění na vyživované dítě žijící s ní/ním ve společně hospodařící domácnosti na území členského státu Evropské unie nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor. Daňové zvýhodnění uplatní poplatnice či poplatník ve výši **13 404 Kč ročně na jedno dítě**, ve výši **19 404 Kč ročně na druhé dítě** a **24 204 Kč ročně na třetí a každé další dítě**. Za vyživované dítě poplatnice nebo poplatníka se považuje dítě vlastní, osvojenec, dítě v péči, která nahrazuje péči rodičů, dítě druhého z manželů, vlastní vnuk, vnučka nebo vnuk, vnučka druhého z manželů, pokud jeho rodiče nemají dostatečné příjmy, z nichž by mohli daňové zvýhodnění uplatnit. Daňové zvýhodnění lze uplatnit u nezletilého dítěte, u zletilého dítěte až do dovršení věku 26 let, jestliže mu není přiznán invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně a soustavně se připravuje na budoucí povolání či se nemůže soustavně připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz anebo z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. **V případě, že nárok poplatnice nebo poplatníka na daňové zvýhodnění je vyšší než daňová povinnost, je vzniklý rozdíl daňovým bonusem, tzn. zjednodušeně řečeno, že tento daňový bonus dostane poplatník od státu.** Poplatnice nebo poplatník může daňový bonus uplatnit, pokud jeho výše činí alespoň 100 Kč, maximálně však do výše **60 300 Kč** za rok. Daňový bonus může uplatnit poplatník, který ve zdaňovacím období měl příjem podle § 6 nebo 7 **alespoň ve výši šestinásobku minimální mzdy**. To znamená, že v roce 2017 musel mít příjem alespoň 66 000 Kč (6*11 000) a v roce 2018 73 200 Kč (6*12 200).

Sleva na dani (§ 35)

Podle § 35 zákona o daních z příjmů lze daň snížit o částku **18 000 Kč** za každého zaměstnance nebo zaměstnankyni se zdravotním postižením, s výjimkou zaměstnance či zaměstnankyně s těžším zdravotním postižením, a poměrnou část z této částky, je-li výsledkem průměrného ročního přepočteného počtu těchto zaměstnanců nebo zaměstnankyň desetinné číslo, a o částku **60 000 Kč** za každého zaměstnance s těžším zdravotním postižením a také poměrnou část z této částky, je-li výsledkem průměrného ročního přepočteného počtu těchto zaměstnanců či zaměstnankyň desetinné číslo. Pro uplatnění slevy na dani je potřeba v každé skupině zdravotně postižených zjistit tzv. průměrný roční přepočtený počet zaměstnanců.

Sleva na evidenci tržeb (§ 35bc)

Podle § 35bc zákona o daních z příjmů činí výše slevy na evidenci tržeb 5 000 Kč. Sleva na dani tvoří nejvýše částku ve výši kladného rozdílu mezi 15 % dílčího základu daně ze samostatné činnosti a základní slevy na poplatníka. To znamená, že sleva je limitována u poplatnice nebo poplatníka, který má několik dílčích základů daně, aby si v takovém případě mohl od daně odečíst celých 5 000 Kč. Musí vytvořit základ daně ze samostatné činnosti ve výši 199 000 Kč, v případě dílčího základu daně ze samostatné činnosti do 165 600 Kč by žádnou slevu uplatnit nemohl/a. Slevu na evidenci tržeb lze

uplatnit pouze ve zdaňovacím období, ve kterém poplatnice či poplatník poprvé zaevidovala/l tržbu, kterou má podle zákona o evidenci tržeb povinnost evidovat.

Lhůta pro podání daňového přiznání a placení daně

Daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob musí poplatnice nebo poplatník podat do 1. dubna následujícího roku. Pokud tento den vychází na sobotu či neděli, je posledním dnem následující pracovní den. Daňové přiznání lze bez sankce podat nejpozději do pěti pracovních dnů po uplynutí původní lhůty.

Daň musí být zaplacená ve lhůtě pro podání daňového přiznání. V případě pozdní úhrady se úrok počítá od pátého pracovního dne prodlení až do dne platby včetně. Výše úroku z prodlení odpovídá ročně výši repo sazby stanovené Českou národní bankou, zvýšené o 14 procentních bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí.

Pozn. repo sazba – jedná se o základní měnověpolitickou úrokovou sazbu ČNB, kterou je určena nadbytečná likvidita komerčních bank. Pro představu: repo sazba 2. 11. 2017 byla ve výši 0,50 %.

Termín pro podání daňového přiznání lze o tři měsíce prodloužit v případě zpracování daňového přiznání daňovým poradcem nebo daňovou poradkyní. Poplatnice či poplatník musí daňovému poradci/ daňové poradkyni podepsat plnou moc pro podání Přiznání k dani z příjmů fyzických osob. Plná moc musí být doručena nejpozději do uplynutí lhůty pro podání daňového přiznání.

Záloha na dani (§ 38a)

Podle § 38a zákona o dani z příjmu se zálohy na daň z příjmů platí v průběhu zálohového období. Zálohové období je období od prvního dne následujícího po uplynutí posledního dne lhůty pro podání daňového přiznání za minulé zdaňovací období do posledního dne lhůty pro podání daňového přiznání v následujícím zdaňovacím období. Při stanovení výše a periodicity záloh se vychází z poslední známé daňové povinnosti. Zálohy neplatí poplatnice nebo poplatník, jehož poslední známá daňová povinnost nepřesáhla 30 000 Kč, obec nebo kraj, zůstavitel ode dne jeho smrti a poplatnice/poplatník, který má daň stanovenou paušální částkou. Poplatnice nebo poplatník, jehož poslední známá daňová povinnost přesáhla 30 000 Kč, ale nepřesáhla 150 000 Kč, platí zálohy ve výši 40 % poslední známé daňové povinnosti. První záloha je splatná do 15. dne šestého měsíce zdaňovacího období a druhá je splatná do 15. dne dvanáctého měsíce zdaňovacího období. Poplatnice či poplatník, jehož poslední známá daňová povinnost přesáhla 150 000 Kč, platí zálohy ve výši jedné čtvrtiny poslední známé daňové povinnosti. První záloha je splatná do 15. dne třetího měsíce zdaňovacího období, druhá záloha je splatná do 15. dne šestého měsíce zdaňovacího období, třetí záloha je splatná do 15. dne devátého měsíce zdaňovacího období a čtvrtá záloha je splatná do 15. dne dvanáctého měsíce zdaňovacího období.

Pozn. Výše zálohy se odvíjí od výše vypočtené daně, nehraje tedy vliv, zda se jedná o vedlejší činnost, a ani to, jak vysoké procento paušálního výdaje uplatní osoba samostatně výdělečně činná.

Spolupracující osoba

Podnikatelka nebo podnikatel může rozdělit své příjmy na spolupracující osoby, spolupracující osoba nemusí vlastnit živnostenské oprávnění, ale při zahájení spolupráce se musí zaregistrovat na Finančním úřadě, na zdravotní pojišťovně i na Okresní správě sociálního zabezpečení. Pokud bude pro osobu spolupráce hlavní činností (tzn. že by nevykonávala zaměstnání, neměla by nárok na výplatu žádného důchodu, neměla nárok na peněžitou pomoc v mateřství a rodičovský příspěvek, nevykonávala by vojenskou službu, nebyla by nezaopatřeným dítětem), vzniká osobě povinnost hradit zálohy na zdravotní a sociální pojištění. Avšak v praxi má většina spolupracujících osob spolupráci jako vedlejší činnost – jedná se o zaměstnance či zaměstnankyně, matky na rodičovské dovolené. V prvním roce spolupráce v případě vedlejší činnosti nemusí platit zálohy na zdravotní a sociální pojištění. Je třeba počítat s tím, že se bude ze zisku za zdaňovací období vypočítávat zdravotní pojištění, a pokud bude zisk za rok 2017 vyšší než částka 67 755 Kč a za rok 2018 vyšší než částka 71 950 Kč, bude spolupracující osoba platit i sociální pojištění a následně bude mít povinnost v dalším roce platit zálohy na sociálním pojištění z vedlejší činnosti. Podle prvního zisku za zdaňovací období se budou počítat zálohy na další zdaňovací období. Zálohy z vedlejší činnosti nejsou v takové výši jako z hlavní činnosti. Minimální zálohy pro vedlejší činnost na sociálním pojištění za rok 2017 činí 825 Kč, po podání přehledu za rok 2017 jde o 876 Kč. Zálohy na zdravotní pojištění se z vedlejší činnosti platit nemusí ani v dalších letech, ale je třeba počítat s tím, že se zdravotní pojištění vypočítá ze zisku a spolupracující osoba bude muset zdravotní pojištění doplatit. Spolupracující osobou může být i jiná samostatně výdělečně činná osoba, například manželka, jejíž příjmy z podnikání jsou nižší než příjmy manžela podnikatele, pak je výhodnější ve většině případů převést část manželových příjmů na spolupracující manželku. U spolupracujících osob musí být výše podílu na příjmech a výdajích stejná.

Spolupracující manžel nebo manželka – při jejich spolupráci je možné příjmy a výdaje rozdělit na druhého z manželů maximálně do výše 50 %. Příjmy, které převyšují výdaje, nesmí být vyšší než 540 000 Kč (tzn. že čistý zisk připadající na druhého z manželů nesmí být vyšší než 540 000 Kč), pokud spolupráce trvá celý rok. Pokud spolupráce trvá pouze část roku, nesmí částka přesáhnout 45 000 Kč za každý započatý měsíc. Spolupráce mezi manželi nemůže být v měsících, kdy je **uplatňována sleva na manželku**. Spolupracující manžel nebo manželka může uplatit všechna daňová zvýhodnění, slevy na dani a odečíst nezdanitelné části základu daně, které jsou vyjmenované v kapitole 2.2 *Daň z příjmů fyzických osob*, kromě uplatnění slevy na manžela či manželku.

Na **spolupracující děti** žijící ve společně hospodařící domácnosti s poplatníkem lze rozdělit příjmy a výdaje v úhrnu maximálně 30 %. Příjmy, které převyšují výdaje, nesmí být vyšší než 180 000 Kč (tzn. že čistý zisk připadající na dítě nesmí být vyšší než 180 000 Kč), pokud spolupráce trvá celý rok. Pokud spolupráce trvá pouze část roku, nesmí částka přesáhnout 15 000 Kč za každý započatý měsíc. Děti mohou být spolupracující osobou až po dokončení povinné školní docházky. Spolupráce **nesmí** být vykonávána v měsících, kdy poplatnice či poplatník **uplatňuje daňové zvýhodnění na dítě**.

Spolupráce jiných osob může být vykonávána s osobami žijícími s poplatnicí nebo poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti. Maximální úhrnný podíl spolupracujících osob na příjmech a výdajích může činit 30 %. Příjmy, které převyšují výdaje, nesmí být vyšší než 180 000 Kč (tzn. že čistý zisk připadající na jinou spolupracující osobu nesmí být vyšší než 180 000 Kč), pokud spolupráce trvá celý rok. Pokud spolupráce trvá pouze část roku, nesmí částka přesáhnout 15 000 Kč za každý započatý měsíc.

Pozn.: Pokud chce podnikatelka nebo podnikatel rozdělit na spolupracující osoby maximum, měl/a by spolupracovat pouze s manželkou (manželem). Nelze sčítat převody 50 % na manželku a 30 % na dítě. V případě, že s podnikatelkou či podnikatelem spolupracuje více osob, musí být výše jejich podílu na příjmech a výdajích stejná.

Zdanění umělkyně a umělců, sportovkyně a sportovců

Pokud umělkyně/umělec nebo sportovkyně/sportovec podniká podle živnostenského zákona, tzn. má živnostenský list, zdaňuje příjmy podle § 7 odst. 1 písm. b), Ale pokud umělkyně/umělec či sportovkyně/sportovec podniká podle živnostenského oprávnění, zdaňuje příjmy podle § 7 odst. 6 při příjmu do 10 000 Kč/měsíc, a podle § 7 odst. 7 písm. d) u příjmů nad 10 000 Kč.

Příjmy do 10 000 Kč/měsíc jsou zdaněny srážkovou daní. Sražená daň je konečná a uvedené příjmy počínaje rokem 2015 není možné uvést do daňového přiznání a sraženou daň nelze započítat do celkové daně. Z těchto příjmů se neodvádí sociální a zdravotní pojištění.

Příjmy nad 10 000 Kč/měsíc jsou zdaněny jako příjmy ze samostatné výdělečné činnosti. Umělkyně/umělec či sportovkyně/ sportovec tyto příjmy uvádí do svého daňového přiznání, uplatňuje buď skutečně vynaložené výdaje nebo jako výdaje procentem z příjmů ve výši 40 %.

Daň stanovena paušální částkou (§ 7a)

Poplatnice nebo poplatník **může** zaplatit daň stanovenou paušální částkou, pokud jde o poplatnici či poplatníka, kterému kromě příjmů od daně osvobozených a příjmů zdanitelných zvláštní sazbou daně plynou příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, příjem ze živnostenského podnikání nebo příjem z jiného podnikání, ke kterému není třeba živnostenské oprávnění, a to včetně úroků z vkladů na podnikatelském účtu. Pokud chce poplatnice, nebo poplatník rozdělit příjem na spolupracující osobu a využít paušální daň, může příjem rozdělit pouze na manželku a i manželka musí požádat o stanovení paušální daně. O paušální daně může od roku 2017 požádat i podnikatelka či podnikatel se zaměstnanci, pokud nemají žádné vedlejší ani zahraniční příjmy. A také podnikatelky nebo podnikatelé, kteří mají vedlejší příjmy ze zaměstnání, mohou požádat o paušální daně

Limit pro paušální daň tvoří roční úhrn příjmů v bezprostředně předcházejících třech zdaňovacích obdobích v maximální částce **5 000 000 Kč** a dále platí, že poplatnice nebo poplatník nesmí být společnicí či společníkem společnosti.

Pokud chce poplatnice nebo poplatník využít daň stanovenou paušální částkou, **musí podat žádost** na Finanční úřad o stanovení paušální daně do 31. 1. roku, pro který chce platit paušální daň. V žádosti musí poplatnice či poplatník sdělit své příjmy a výdaje předpokládané pro dané zdaňovací období v členění podle jednotlivých druhů příjmů (zemědělství, živnostenské podnikání atd.).

V případě výdajů lze použít i výdaje stanovené „paušálem“. V žádosti musí být uvedené i další informace jako jsou předpokládané nezdanitelné části základu daně, předpokládané slevy na dani atd., do 15. 5. musí být schváleno a podepsáno rozhodnutí Finančního úřadu. Pracovnice nebo pracovník Finančního úřadu vypočítá základ daně, tento základ daně zdaní **15 %** a vypočítá daň, uplatní slevy na dani a stanoví paušální daň, která musí činit **alespoň 600 Kč**. U daně stanovené paušální částkou nelze získat daňový bonus, tzn. že by poplatníci nebo poplatníkovi Finanční úřad peníze vracel. A nelze zahrnout a ani uplatnit ztrátu. Vypočtená a stanovená daň je po podpisu závazná a nelze ji měnit. Daň musí být Finančnímu úřadu zaplacená do 15. 12.

V případě, že by poplatnice nebo poplatník s daní nesouhlasila/l, **nemusí** podepisovat s Finančním úřadem jeho rozhodnutí a podá řádné daňové přiznání.

Výhodou daně stanovené paušální částkou je, že není nutné vést účetnictví ani daňovou evidenci, ale stačí v nějaké rozumné formě vést záznamy o příjmech bez nutnosti evidovat a prokazovat výdaje, vede zjednodušenou evidenci pohledávek a majetku používaného pro vlastní podnikání. Dále neplatí povinnost podávat daňové přiznání.

2.3. Veřejné zdravotní pojištění

Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů, upravuje veřejné zdravotní pojištění, rozsah a podmínky, na jejichž základě jsou hrazeny zdravotní služby ze zdravotního pojištění a způsob stanovení cen a úhrad léčivých přípravků a potravin pro zvláštní lékařské účely hrazených ze zdravotního pojištění.

Pojištěnkou nebo pojištěncem je zaměstnankyně či zaměstnanec, která/který má příjmy ze závislé činnosti, tzn. pracuje na hlavní pracovní poměr nebo na dohodu o pracovní činnosti, kdy si vydělá více než 2 500 Kč. Pojištěnkou nebo pojištěncem je také osoba samostatně výdělečně činná. Za osoby samostatně výdělečně činné se pro účely zdravotního pojištění považují:

- osoby podnikající v zemědělství;
- osoby provozující živnost;
- osoby provozující podnikání podle zvláštních předpisů (týká se například notářů, auditorů, daňových poradců, autorizovaných architektů);
- osoby vykonávající uměleckou nebo jinou tvůrčí činnost na základě autorskoprávních vztahů (jedná se o osoby, které vykonávají svou činnost podle zákona o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským);
- osoby vykonávající nezávislé povolání, které není živností ani podnikáním podle zvláštních předpisů;
- osoby vykonávající činnost mandátáře na základě mandátní smlouvy uzavřené podle obchodního zákoníku;
- spolupracující osoby osob samostatně výdělečně činných, pokud podle zákona o daních z příjmů lze na ně rozdělovat příjmy dosažené výkonem spolupráce a výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení.

Pojistné se platí zdravotní pojišťovně, u které je pojištěnka nebo pojištěnec pojištěna/n. Povinnost platit pojistné vzniká nástupem zaměstnankyně či zaměstnancem do zaměstnání a zahájením samostatné výdělečné činnosti.

Plátcům pojistného vzniká oznamovací povinnost, zaměstnavatelka, zaměstnavatel i osoba samostatně výdělečně činná hlásí zdravotní pojišťovně nástup zaměstnankyně nebo zaměstnance do zaměstnání a jeho ukončení, zahájení a ukončení samostatné výdělečné činnosti. Hlásí také změnu zdravotní pojišťovny. Všechny tyto skutečnosti hlásí zdravotní pojišťovně do **osmi** dnů.

2.4. Pojistné na veřejné zdravotní pojištění

Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů, upravuje výši pojistného na veřejné zdravotní pojištění, penále, způsob placení, kontrolu a vedení registru pojištěnců, přerozdělování pojistného a zřízení zvláštního účtu veřejného zdravotního pojištění.

Výše pojistného činí 13,5 % z vyměřovacího základu. Plátce je povinen si výši pojistného sama/sám vypočítat a pojistné se zaokrouhuje na celé koruny směrem nahoru.

Vyměřovací základ

- vyměřovacím základem **zaměstnankyně nebo zaměstnance** je úhrn příjmů ze závislé činnosti. Zaměstnankyně či zaměstnanec platí jednu třetinu, tzn. **4,5 %**, a zaměstnavatel dvě třetiny, tzn. **9 %** z vyměřovacího základu – tedy úhrnu příjmů ze závislé činnosti.
- Vyměřovacím základem u **osoby samostatně výdělečně činné** je **50 %** příjmu ze samostatné činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení. Osoba samostatně výdělečně činná je povinna odvést pojistné z vyměřovacího základu, v případě, že je vyměřovací základ nižší než minimální vyměřovací základ, je osoba povinna odvést pojistné z minimálního vyměřovacího základu. Minimální vyměřovací základ je dvanáctinásobek 50 % průměrné mzdy. Průměrná mzda se vypočítá jako součin všeobecného vyměřovacího základu pro účely důchodového pojištění za kalendářní rok, který o dva roky předchází kalendářnímu roku, pro který se průměrná mzda zjišťuje, a přepočítacího koeficientu pro úpravu tohoto všeobecného vyměřovacího základu s tím, že vypočtená částka se zaokrouhuje na celé koruny nahoru.

Pozn.: Minimální vyměřovací základ se sníží o poměrnou část odpovídající počtu kalendářních měsíců, kdy osoba nevykonávala samostatnou výdělečnou činnost po celé rozhodné období, měla nárok na výplatu nemocenského (včetně prvních tří kalendářních dnů) nebo peněžité pomoci v mateřství, pokud tyto skutečnosti trvaly po celý kalendářní měsíc.

Odvod pojistného za osoby samostatně výdělečně činné

Osoby samostatně výdělečně činné platí pojistné formou záloh za celý kalendářní měsíc a při ročním zúčtování buď zaplatí doplatek pojistného, nebo jim pojišťovna vrátí přeplatek. Záloha je splatná od prvního dne kalendářního měsíce, na který se platí, do osmého dne následujícího kalendářního měsíce. Osoba, která zahájila samostatnou výdělečnou činnost, platí měsíční zálohy na pojistné vypočítané z minimálního vyměřovacího základu, tzn. **1 906 Kč/měsíc**, pokud si sama nestanoví zálohu vyšší. V případě, že za osobu zahajující samostatnou výdělečnou činnost platí pojistné stát,

není povinna v prvním kalendářním roce zálohy platit. V dalších letech se výše zálohy na pojistné stanoví **13,5 %** z měsíčního vyměřovacího základu. Vyměřovací základ je průměr, který připadá na jeden kalendářní měsíc. Osoba samostatně výdělečně činná může žádat o snížení zálohy na pojistné v případě snížení příjmu, který připadá v průměru na jeden kalendářní měsíc v období od 1. ledna kalendářního roku do konce kalendářního měsíce předcházejícího podání žádosti, nejméně však v období tří po sobě jdoucích kalendářních měsíců, tzn. že nejdříve lze žádat v dubnu. Doplatek případného rozdílu mezi zálohami a skutečnou výší pojistného je splatný vždy nejpozději do **osmi dnů po dni**, ve kterém byl nebo měl být podán přehled za kalendářní rok, za který se pojistné platí. Přehled o příjmech a výdajích OSVČ musí být podán do konce dubna následujícího roku, v případě podání přiznání k dani z příjmů daňovým poradcem musí být přehled podán do konce července.

Osoby bez zdanitelných příjmů

Osobou bez zdanitelných příjmů je podle zákona o zdravotním pojištění osoba, která má trvalý pobyt na území České republiky a která **nemá v rámci celého kalendářního měsíce** příjmy ze zaměstnání nebo ze samostatně výdělečné činnosti nebo za ni neplatí stát. V případě, že byla alespoň jeden den zaměstnána, podnikala nebo za ni pojištění platil stát, nebude se jednat o osobu bez zdanitelných příjmů. Mezi osoby bez zdanitelných příjmů patří například žena v domácnosti, pojištěnec pracující na dohodu o provedení práce nepřevyšující příjem 10 000 Kč/měsíc a dohodu o pracovní činnosti nepřesahující 2 500 Kč/měsíc a také pojištěnec, který má pouze příjmy z nájmu. Výše měsíčního pojistného osob bez zdanitelných příjmů činí **13,5 % vyměřovacího základu**, tedy u osob bez zdanitelných příjmů **z minimální mzdy**, tzn. že v roce 2017 bylo měsíční pojistné **1 485 Kč** (11 000*0,135) a v roce 2018 bude měsíční pojistné **1 620 Kč** (12 000*0,135).

2.5. Zákon o nemocenském pojištění

Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, upravuje nemocenské pojištění pro případ dočasné pracovní neschopnosti, nařízené karantény, těhotenství a mateřství a ošetřování člena domácnosti nebo péče o něj a organizaci a provádění pojištění. Fyzická osoba se může tohoto pojištění účastnit dvěma způsoby, a to:

- **povinně** – povinně jsou účastni nemocenského pojištění zaměstnankyně/zaměstnanci, jedná se o zaměstnankyně/zaměstnance v pracovním poměru, zaměstnankyně/zaměstnance pracující na základě dohody o pracovní činnosti, zaměstnankyně/ zaměstnance pracující na základě dohody o provedení práce v případě, že měsíční odměna přesahuje 10 000 Kč, státní zaměstnance a všichni dále jmenovaní v § 5 odst. a) zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů.
- **dobrovolně** – osoby samostatně výdělečně činné i osoby spolupracující s osobami výdělečně činnými.

Pozn. Podle tohoto zákona se neřídí pojistné na nemocenském pojištění, které je upraveno zákonem č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

Podmínky účasti osob samostatně výdělečně činných na nemocenském pojištění

- Osoba výdělečně činná musí vykonávat samostatnou výdělečnou činnost na území České republiky. § 11 odst. a) zákona č. 187/2006 Sb., připouští i vykonávání činnosti mimo území České republiky, avšak na základě oprávnění vyplývajících z právních předpisů České republiky.
- Osoba výdělečně činná musí podat přihlášku k účasti na pojištění na předepsaném tiskopisu, který se jmenuje Přihláška k dobrovolné účasti na nemocenském pojištění OSVČ. Tiskopis k vyplnění lze nalézt na webových stránkách České správy sociálního zabezpečení: www.cssz.cz v sekci tiskopisy, nemocenské pojištění. Vyplněný tiskopis OSVČ doručí na Okresní správu sociálního zabezpečení příslušnou podle místa trvalého bydliště. Tiskopis může být doručen i datovou schránkou, pokud ji má OSVČ zřízenou.

Vznik a zánik pojištění osob samostatně výdělečně činných

- **vznik** – pojištění vzniká dnem, který je uveden v Přihlášce k dobrovolné účasti na nemocenském pojištění OSVČ, Nejdříve však dnem, kterým byla přihláška podána, tzn. že se osoba výdělečně činná **nemůže** k pojištění přihlásit zpětně.
- **zánik** – pojištění zanikne v případě, že **nebude zaplacené** měsíční pojistné na nemocenské pojištění. Pojistné je splatné **od 1. do 20. dne** následujícího kalendářního měsíce a platí se měsíčně s tím, že lze po projednání s příslušnou OSSZ platit pojištění na období delší než měsíční, ale **vždy** do budoucna. Toto zaplacené pojistné **nelze** dodatečně navýšit. To znamená, že nelze po zjištění OSVČ, že se např. zvýšil minimální vyměřovací základ a měla by nárok např. na vyšší náhradu za dočasnou pracovní neschopnost, toto pojistné měnit. Částka měsíčního pojistného se počítá z vyměřovacího základu. Výpočtu se bude věnovat samostatný odstavec. K zániku pojištění dojde, i když bylo pojistné zaplaceno ve správné lhůtě, avšak v nižší částce, než mělo být zaplaceno. Pojištění zanikne také v případě, že se osoba samostatně výdělečně činná sama odhlásí z nemocenského pojištění. Pojištění zaniká tím dnem, který uvedla OSVČ v odhláše z pojištění s tím, že tento den nemůže předcházet dni podání odhlášky. Další možnosti zániku pojištění jsou: dnem skončení samostatné výdělečné činnosti, dnem zániku oprávnění vykonávat samostatnou výdělečnou činnost, dnem, od kterého jí byl pozastaven výkon samostatné výdělečné činnosti, a dnem nástupu výkonu trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence.

Pozn. OSVČ nemusí platit pojistné, ale jen v těch kalendářních měsících, ve kterých u ní trvají kvalifikované důvody, pro které nemusí platit zálohy na pojistné na důchodové pojištění. To znamená, že se to týká jen těch kalendářních měsíců, v nichž po celý kalendářní měsíc měla OSVČ nárok na výplatu nemocenského nebo peněžité pomoci v mateřství.

Výše pojistného a jeho výpočet

Pojistné je stanoveno z měsíčního základu nemocenského pojištění procentní sazbou ve výši **2,3 %**. Pojistné se zaokrouhuje na celé koruny směrem nahoru. Měsíční základ nemocenského pojištění nemůže být nižší než dvojnásobek částky rozhodné pro účast zaměstnankyň nebo zaměstnanců na nemocenském pojištění ($2 \cdot 2\,500 = 5\,000$ Kč) a zároveň nemůže být vyšší než částka rovnající se průměru, který je určen z vyměřovacího základu na posledním přehledu o příjmech a výdajích připadajících na jeden kalendářní měsíc výkonu činnosti. Znamená to tedy, že nejnižší měsíční základ

je **5 000 Kč** => pojistné ve výši **115 Kč/měsíc** a zároveň **nemůže** být vyšší než měsíční základ vypočtený z přehledu o příjmech a výdajích podaného OSVČ. K přehledu staršímu tří let se nepřihlíží.

Pojištění při výkonu několika samostatných výdělečných činností

V případě, že osoba samostatně výdělečně činná vykonává souběžně několik samostatných výdělečných činností, je z nich pojištěna jen jednou.

Denní vyměřovací základ

Pro výpočet všech dávek nemocenského pojištění se používá denní vyměřovací základ. U osoby samostatně výdělečně činné se denní vyměřovací základ vypočítá za rozhodné období, kdy tato osoba zaplatila pojistné na nemocenské pojištění. To znamená, že do úhrnu nelze zahrnout vyměřovací základy, ze kterých neodvedla pojistné v souladu se zákonem o pojistném na sociální zabezpečení. Rozhodné období pro výpočet vyměřovacího základu bývá zpravidla **12 kalendářních měsíců** před kalendářním měsícem, ve kterém vznikla sociální událost (vznik nároku na dávku, vznik dočasné pracovní neschopnosti atd.). Výjimka vzniká, pokud osoba samostatně výdělečně činná nebyla celých 12 kalendářních měsíců účastna nemocenského pojištění. Potom je rozhodné období kratší a osoba uvádí pouze měsíce, ve kterých platila nemocenské pojištění. Denní vyměřovací základ se vypočítá takto: **úhrn vyměřovacích základů pro pojistné na důchodové pojištění za jednotlivé kalendářní měsíce se vydělí počtem kalendářních dnů, které jsou poníženy o vyloučené dny.** Vyloučené dny u osoby samostatně výdělečně činné jsou kalendářní dny, za které tato osoba neplatí pojistné na nemocenské pojištění nebo ve kterých se neúčastnila nemocenského pojištění. V případě, že osoba samostatně výdělečně činná nemá žádný měsíční základ, považuje se za denní vyměřovací základ denní vyměřovací základ zjištěný pro výpočet předchozí dávky z pojištění této osoby.

Dávky nemocenského pojištění se zpravidla nevypočítávají přímo z částky celkového zjištěného denního vyměřovacího základu, ale z **upraveného denního vyměřovacího základu** podle tzv. redukčních hranic. Znamená to tedy, že částka denního vyměřovacího základu se rozdělí do tří redukčních hranic vyjmenovaných níže podle výšky a s tímto rozdělením se pak pracuje dále.

Redukční hranice platí po celý kalendářní rok a jejich výše je pevně dána zákonem.

- **První redukční hranice** je jedna třicetina součinu všeobecného vyměřovacího základu stanoveného podle zákona o důchodovém pojištění za kalendářní rok, který o dva roky předchází kalendářnímu roku (v roce 2017 se jedná o rok 2015 a jedná se o částku **27 156 Kč**, která se přepočítá koeficientem 1,0396), pro který se výše redukčních hranic stanoví, a přepočítacího koeficientu (**1,0396**) stanoveného podle zákona o důchodovém pojištění pro úpravu tohoto všeobecného vyměřovacího základu. Hodnota vyměřovacího základu a koeficientu za rok 2015 je stanovena Nařízením vlády č. 325/2016 Sb., o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2015, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2015, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2017 a základní výměry důchodu

stanovené pro rok 2017 a o zvýšení důchodů v roce 2017. Součin výše uvedených činitelů pro rok 2017 je částka **28 231,38 Kč**. Znamená to, že první redukční hranice = $(1/30) * 28\,231,38 = 941,05$ Kč, po zaokrouhlení na celé koruny nahoru je to částka **942 Kč**.

- **Druhá redukční hranice** je 1,5násobek částky první redukční hranice = $941,05 * 1,5 = 1\,411,58$ Kč, po zaokrouhlení na celé koruny nahoru je to částka **1 412 Kč**.
- **Třetí redukční hranice** je trojnásobek částky první redukční hranice = $941,05 * 3 = 2\,823,15$ Kč, po zaokrouhlení na celé koruny nahoru je to částka **2 824 Kč**.

Pozn. Nejprve se částky jednotlivých redukčních hranic vypočítají a až poté se zaokrouhlí.

Pro vlastní výpočet jednotlivých dávek nemocenského pojištění se používá až upravený denní vyměřovací základ. Denní vyměřovací základ se tedy upraví pro výpočet:

- **nemocenského a ošetřovného** – do částky první redukční hranice se počítá **90 %** z částky nad první redukční hranici, do druhé redukční hranice se počítá **60 %** z částky nad druhou redukční hranici, do třetí redukční hranice se počítá **30 %** a k částce nad třetí redukční hranici se nepřihlíží.
- **Maximální** výše upraveného denního vyměřovacího základu pro nemocenské a ošetřovné v roce **2017 je 1 554 Kč** ($847,80 + 282 + 423,60 = 1\,553,40$ Kč). Výpočet: první redukční hranice $942 * 0,9 = 847,80$ Kč, druhá redukční hranice $(1\,412 - 942) * 0,6 = 282$ Kč, třetí redukční hranice $(2\,824 - 1\,412) * 0,3 = 423,60$ Kč, k částce nad třetí redukční hranici se nepřihlíží.
- **peněžitě pomoci v mateřství a vyrovnávacího příspěvku v těhotenství a mateřství** – do částky první redukční hranice se počítá **100 %** z částky nad první redukční hranici, do druhé redukční hranice se počítá **60 %** z částky nad druhou redukční hranici, do částky třetí redukční hranice se počítá **30 %** a k částce nad třetí redukční hranici se nepřihlíží.
- **Maximální** výše upraveného denního vyměřovacího základu pro peněžitou pomoc v mateřství a vyrovnávacího příspěvku v těhotenství a mateřství v roce 2017 je **1 648 Kč** ($942 + 282 + 423,60 = 1\,647,60$ Kč). Výpočet: první redukční hranice $942 * 1 = 942$ Kč, druhá redukční hranice $(1\,412 - 942) * 0,6 = 282$ Kč, třetí redukční hranice $(2\,824 - 1\,412) * 0,3 = 423,60$ Kč, k částce nad třetí redukční hranici se nepřihlíží.

Pozn. Vypočtené částky podle redukčních hranic se zaokrouhlují s přesností na dvě platná desetinná místa. Vypočtený celý denní vyměřovací základ se zaokrouhluje na celé koruny nahoru.

Nemocenské Základní podmínkou pro vznik nároku na nemocenské je:

- uznání dočasné pracovní neschopnosti.
- k uvedené sociální události došlo až po uplynutí tzv. čekací doby. To znamená, že osoba samostatně výdělečně činná se musí účastnit pojištění alespoň po dobu tří měsíců bezprostředně předcházející dni vzniku dočasné pracovní neschopnosti. Hodnotí se při tom doba tří běžných měsíců, nikoli kalendářních měsíců. Do této doby se nepočítá doba žádného jiného nemocenského pojištění.
- uznávaná sociální událost trvá déle než 14 kalendářních dní.
- neexistuje žádná okolnost, která by nárok na nemocenské pojištění vylučovala. Nárok na nemocenské pojištění nemá pojištěnka nebo pojištěnec:

- který si úmyslně přivodil dočasnou pracovní neschopnost – jedná se o případ, kdy jednání pojištěnky nebo pojištěnce úmyslně vedlo k přivození dočasné pracovní neschopnosti např. z důvodu vylákání dávky nebo vyhnutí se pracovním povinností. Ale např. nedokonaný pokus o sebevraždu nezpůsobí ztrátu nároku na nemocenské, protože úmysl takové osoby nebyl veden snahou po dosažení dočasné pracovní neschopnosti.
- kterému/které v době dočasné pracovní neschopnosti nebo nařízené karantény vznikl nárok na výplatu starobního důchodu, pokud pojištěná činnost skončila přede dnem, od něhož mu/jí vznikl nárok na výplatu starobního důchodu. Nárok na nemocenské v tomto případě zaniká posledním dnem přede dnem, od něhož mu/jí vznikl nárok na výplatu starobního důchodu.
- který/která uprchl/a z místa vazby, výkonu trestu odnětí svobody nebo výkonu zabezpečovací detence.

Podpůrčí doba u nemocenského začíná **15.** kalendářním dnem trvání dočasné pracovní neschopnosti nebo 15. kalendářním dnem nařízené karantény a končí dnem, jímž končí dočasná pracovní neschopnost nebo nařízená karanténa. Podpůrčí doba však trvá nejdéle **380** kalendářních dnů ode dne vzniku dočasné pracovní neschopnosti nebo nařízení karantény. Do celkového běhu podpůrčí doby se započítávají i doby všech předchozích dočasných pracovních neschopností spadající do období 380 kalendářních dnů před vznikem dočasné pracovní neschopnosti, bez ohledu na to, zda při nich nemocenské pojištění pojištěnci či pojištěnce náleželo či nikoliv. To znamená, že do podpůrčí doby se započítávají i dny nemoci, které byly kratší než 14 dnů. Rovněž se dny nemoci započítávají do doby dočasné pracovní neschopnosti uznané pro jinou pojištěnou činnost. Po uplynutí podpůrčí doby může pojištěnka nebo pojištěnec požádat příslušný orgán nemocenského pojištění o prodloužení stanovené podpůrčí doby. Žádost musí být podána písemně a lze ji podat nejpozději do **tří** měsíců od uplynutí podpůrčí doby. Příslušný orgán nemocenského pojištění může rozhodnout o prodloužení doby až na dobu **tří** měsíců za předpokladu, že z vyjádření lékařky nebo lékaře vyplýne, že pojištěnka či pojištěnec bude v brzké době v pracovní schopnosti. Rozhodovat o prodloužení lhůty lze opakovaně, ale nejdéle v době **350** kalendářních dnů od uplynutí podpůrčí doby.

Výše nemocenského

Výše nemocenského za jeden kalendářní den činí **60 %** denního vyměřovacího základu. To znamená, že maximální výše nemocenského za jeden kalendářní den je **932,40 Kč** ($1\,554 * 0,6 = 932,40$ Kč).

Výše nemocenského za jeden kalendářní den činí 50 %, jestliže si pojištěnka nebo pojištěnec přivodila/l dočasnou pracovní neschopnost:

- zaviněnou účastí ve rvačce – rvačkou se zde rozumí vzájemné napadení či fyzický střet dvou nebo více osob, nejde-li o sebeobranu nebo pomoc napadenému;
- jako bezprostřední následek své opilosti nebo zneužití omamných prostředků nebo psychotropních látek;
- při spáchání úmyslného trestného činu nebo úmyslně zaviněného přestupku.

S účinností od 1. ledna 2018 se výše nemocenského **mění** v souvislosti s delší pracovní neschopností.

- od **31.** kalendářního dne dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény se zvyšuje sazba z 60 % na **66 %** denního vyměřovacího základu.
- od **61.** kalendářního dne dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény se zvyšuje sazba z 60 % na **72 %** denního vyměřovacího základu.

Peněžitá pomoc v mateřství (dále také PPM)

Nárok na peněžitou pomoc v mateřství má:

- pojištěnka, která porodila dítě;
- těhotná pojištěnka v době nejdříve od počátku osmého týdne před očekávaným dnem porodu;
- pojištěnka nebo pojištěnec, pokud převzala/l dítě do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu;
- pojištěnec, který pečuje o dítě, jehož matka zemřela;
- pojištěnec, který o dítě pečuje a je otcem dítěte nebo manželem ženy, která dítě porodila, pokud matka dítěte nemůže nebo nesmí o dítě pečovat pro závazné dlouhodobé onemocnění, pro které byla uznána dočasně práce neschopnou nebo pro které bylo vystaveno potvrzení a nemá nárok na výplatu peněžitě pomoci v mateřství;
- pojištěnec, který pečuje o dítě a je otcem dítěte nebo manželem ženy, která dítě porodila, pokud s matkou dítěte uzavřel písemnou dohodu, že bude pečovat o dítě. Tuto dohodu lze uzavřít s účinkem na dobu nejdříve od počátku sedmého týdne po porodu dítěte a na dobu **nejméně sedm kalendářních dnů** po sobě jdoucích. Znamená to tedy, že se otec či manžel může se ženou v péči o dítě střídat, ale nejméně po sedmi po sobě jdoucích kalendářních dnech a v šestinedělí se matka péče o dítě vzdát nemůže. **Písemná dohoda** musí obsahovat podpis matky dítěte, který je úředně ověřen nebo je ověřen orgánem nemocenského pojištění. (Lze tedy dohodu podepsat přímo před orgánem nemocenského pojištění.) V dohodě musí být uveden den porodu, musí zde být uveden den, od kterého bude pojištěnec v budoucnosti o dítě pečovat s tím, že tento den nesmí spadat do období, za které již byla peněžitá pomoc v mateřství matce dítěte vyplacena, a ani do období přede dnem ověření podpisu.

Podmínkou nároku na peněžitou pomoc v mateřství je účast pojištěnky nebo pojištěnce na pojištění alespoň po dobu **270 kalendářních dní v posledních dvou letech** přede dnem nástupu na peněžitou pomoc v mateřství. Je-li uplatňován nárok na peněžitou pomoc v mateřství z více pojištění, musí být tato podmínka účasti na pojištění splněna v každém z těchto pojištění. **Další podmínkou u osoby samostatně výdělečně činné** je (i kromě splnění podmínky 270 kalendářních dní v posledních dvou letech) účast na pojištění jako osoby samostatně výdělečně činné po dobu alespoň **180 kalendářních dní v posledním roce** přede dnem počátku podpůrčí doby.

Délka podpůrčí doby u peněžitě pomoci v mateřství činí:

- **28 týdnů** u pojištěnky, která dítě porodila;
- **37 týdnů** u pojištěnky, která porodila zároveň dvě nebo více dětí, přičemž po uplynutí 28 týdnů podpůrčí doby jí peněžitá pomoc v mateřství náleží jen tehdy, jestliže pojištěnka dále pečuje alespoň o dvě z těchto dětí;

- **22 týdnů** u pojištěnce, který převzal dítě do péče;
- **31 týdnů** u pojištěnce, který převzal dítě do péče v případě, pokud pečuje zároveň o dvě nebo více dětí, přičemž po uplynutí 22 týdnů podpůrní doby mu peněžitá pomoc v mateřství náleží jen tehdy, jestliže dále pečuje alespoň o dvě z těchto dětí.

Počátek a ukončení podpůrčí doby u peněžité pomoci v mateřství

- Podpůrčí doba u peněžité pomoci v mateřství **začíná** nástupem na peněžitou pomoc v mateřství. Nástup na peněžitou pomoc v mateřství nastává dnem, který pojištěnka určí v období **6–8 týdnů** před očekávaným dnem porodu. Pokud den neurčí, nastává nástup na peněžitou pomoc v mateřství počátkem 6. týdne před očekávaným dnem porodu. Nástup na peněžitou pomoc v mateřství může nastat dnem porodu, pokud k porodu dojde před počátkem podpůrčí doby a dnem převzetí dítěte do péče.
- Podpůrčí doba u peněžité pomoci v mateřství **končí** uplynutím této doby. Podpůrčí doba u pojištěnky, která porodila, nesmí být kratší než 14 týdnů a nesmí skončit před uplynutím šesti týdnů ode dne porodu. Jestliže dítě zemře před uplynutím podpůrčí doby, končí podpůrčí doba uplynutím dvou týdnů ode dne úmrtí dítěte.

Výše peněžité pomoci v mateřství za jeden kalendářní den činí **70 % denního vyměřovacího základu**. To znamená, že maximální výše peněžité pomoci v mateřství za jeden kalendářní den je **1 153,60 Kč** ($1\,648 * 0,7 = 1\,153,60$ Kč).

S účinností od 1. února 2018 je nově zavedena dávka **otcovské poporodní péče**

- nárok na dávku má otec dítěte, který o dítě pečuje, a osoba, která převzala dítě do péče nahrazující péči rodičů;
- nástup na otcovskou poporodní péči si může určit pojištěnec sám v období šesti týdnů ode dne narození dítěte nebo ode dne jeho převzetí, v případě, že převzaté dítě nedosáhlo sedmi let věku;
- výše dávky činí **70 % denního vyměřovacího základu**;
- výplata náleží otci za dobu sedmi kalendářních dnů bez přerušení;
- o dávku lze žádat nejdříve **od 1. února 2018** a týká se otců dětí narozených nebo převzatých do péče nejdříve **dne 21. 12. 2017**.

Rodičovský příspěvek

Rodičovský příspěvek upravuje zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, ale zákon č. 117/1995 Sb., zákon o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. Pro úplnost je uveden v této kapitole. Matka či otec, kteří po celý kalendářní měsíc osobně celodenně a řádně pečují o dítě, mají nárok na příspěvek nejdéle do čtyř let věku dítěte. Za celou dobu péče je vyplacena částka 220 000 Kč. V případě, že se jedná o vícero dětí, má matka nebo otec nárok na 1,5násobek částky 220 000 Kč, tzn. 330 000 Kč. Nárok a výše rodičovského příspěvku se odvíjí od denního vyměřovacího základu pro stanovení peněžité pomoci v mateřství nebo nemocenského v souvislosti s porodem nebo převzetím dítěte podle zákona o nemocenském pojištění.

Matka nebo otec volí výši rodičovského příspěvku do částky:

- nepřevyšující 7 600 Kč měsíčně;

- převyšující 7 600 Kč, v případě, že matka či otec k datu narození dítěte má 70 % 30násobku denního vyměřovacího základu převyšující částku 7 600 Kč. Avšak zvolená výše rodičovského příspěvku nesmí přesáhnout 70 % 30násobku denního vyměřovacího základu;
- v případě vícerčat jde o 1,5násobek výše zmíněných částek, nejvýše však do výšky 1,5násobku 70 % 30násobkudenního vyměřovacího základu měsíčně.

Ošetřovné

Nárok na ošetřovné má POUZE zaměstnankyně nebo zaměstnanec pracující na hlavní pracovní poměr. Osoba samostatně výdělečně činná NEMÁ NÁROK NA OŠETŘOVNÉ. Zde jsou osoby samostatně výdělečně činné v obrovské nevýhodě oproti zaměstnankyním či zaměstnancům a projevuje se zde prekarita práce OSVČ. Ošetřovné tedy nárokuje zaměstnankyně nebo zaměstnanec, která/který nemůže vykonávat v zaměstnání práci z důvodu ošetřování dítěte mladšího deseti let, pokud toto dítě onemocnělo nebo utrpělo úraz, nebo při ošetřování jiného člena domácnosti, jehož zdravotní stav z důvodu nemoci nebo úrazu vyžaduje nezbytně ošetřování jinou fyzickou osobou, nebo v případě péče o členku domácnosti, která porodila, jestliže její stav v době bezprostředně po porodu vyžaduje nezbytně ošetřování jinou fyzickou osobou. Podmínkou nároku na ošetřovné je, že osoba, o kterou je třeba pečovat, žije se zaměstnankyní či zaměstnancem v domácnosti, to neplatí v případě ošetřování nebo péče o dítě mladší deseti let rodičem. Nárok na ošetřovné dále nemají příslušnice/ příslušníci a zaměstnankyně/ zaměstnanci pracující na základě dohody o pracovní činnosti, zaměstnankyně/ zaměstnanci pracující na základě dohody o provedení práce, domácí zaměstnankyně / domácí zaměstnanci, dále dobrovolné pracovnice / dobrovolní pracovníci pečovatelské služby, odsouzení ve výkonu trestu odnětí svobody zařazení do práce a osoby ve výkonu zabezpečovací detence zařazené do práce, dále pojištění, kteří jsou žákyněmi/žáky nebo studentkami/studenty, ze zaměstnání, které spadá výlučně do období školních prázdnin, zaměstnankyně/ zaměstnanci účastní pojištění z důvodu výkonu zaměstnání malého rozsahu a zahraniční zaměstnankyně/ zaměstnanci. **Podpůrčí doba** u ošetřovného činí nejdéle devět kalendářních dnů a 16 kalendářních dnů, jde-li o osamělou zaměstnankyni / osamělého zaměstnance, která/ý má v trvalé péči alespoň jedno dítě ve věku do 16 let, jež neukončilo povinnou školní docházku.

Výše ošetřovného za jeden kalendářní den činí **60 % denního vyměřovacího základu**.

Dlouhodobé ošetřovné

Od 1. 6. 2018 bude možné čerpat z nemocenského pojištění dlouhodobé ošetřovné. Na rozdíl od krátkodobého ošetřovného je **MŮŽE** čerpat i osoba samostatně výdělečně činná, pokud je **účastna nemocenského pojištění**. Nárok na dlouhodobé ošetřovné má osoba, která pečuje o osobu, u které došlo k závažné poruše zdraví, jež si vyžádala hospitalizaci, při níž byla poskytována léčebná péče alespoň sedm kalendářních dnů po sobě jdoucích. Zdravotní stav ošetřované osoby po propuštění z hospitalizace do domácího prostředí musí nezbytně vyžadovat poskytování dlouhodobé péče po dobu alespoň 30 kalendářních dnů. Zaměstnanec musí být účasten nemocenského pojištění minimálně 90 kalendářních dnů v posledních čtyřech měsících. OSVČ musí být účastna na nemocenském pojištění minimálně tři měsíce.

Podpůrčí doba (doba poskytování dávky) činí nejdéle 90 kalendářních dnů a začíná prvním dnem vzniku potřeby dlouhodobé péče.

Výše dlouhodobého ošetrovného činí **60 % redukováného denního vyměřovacího základu** za jeden kalendářní den.

Vyrovňovací příspěvek v těhotenství a mateřství

Nárok na vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství má **POUZE** zaměstnankyně. Osoba samostatně výdělečně činná **NEMÁ nárok na vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství**. Zde jsou osoby samostatně výdělečně činné v obrovské **nevýhodě** oproti zaměstnankyním a projevuje se tím prekarita jejich práce. Vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství se poskytuje zaměstnankyni, která byla z důvodu těhotenství a mateřství dočasně převedena na jinou práci a z ní má bez svého zavinění nižší výdělek. Dávka tedy náleží těhotné zaměstnankyni, zaměstnankyni, která je v období do konce devátého měsíce po porodu, a zaměstnankyni, která kojí. Nárok na vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství nemá zaměstnankyně, pokud pracuje na základě dohody o pracovní činnosti nebo na základě dohody o provedení práce, dále odsouzená ve výkonu trestu odnětí svobody zařazená do práce nebo zařazená do práce výkonu zabezpečovací detence, dále OSVČ, která si je účastna pojištění z důvodu výkonu zaměstnání malého rozsahu, je dobrovolnou pracovníčkou pečovatelské služby, žákyní nebo studentkou, pokud zaměstnání spadá výlučně do období školních prázdnin, nebo je zahraničním zaměstnancem/ zahraniční zaměstnankyní.

Vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství se vyplácí za kalendářní dny, v nichž trvalo převedení na jinou práci nebo ustanovení na jiné služební místo. Těhotné zaměstnankyni nebo příslušnici se vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství vyplácí nejdéle do počátku šestého týdne před očekávaným dnem porodu.

Výše vyrovnávacího příspěvku v těhotenství a mateřství se stanoví jako rozdíl mezi denním vyměřovacím základem zjištěným ke dni převedení zaměstnankyně na jinou práci nebo ustanovení příslušnice na jiné služební místo a průměrem jejich započitatelných příjmů připadajících na jeden kalendářní den v jednotlivých kalendářních měsících po tomto převedení nebo ustanovení.

2.6. Sociální pojištění

Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení, upravuje pojistné na sociální zabezpečení, které zahrnuje pojistné na důchodové pojištění, pojistné na nemocenské pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Pojistné je příjmem státního rozpočtu. Poplatnice/poplatníci pojistného jsou zaměstnavatelky/zaměstnavatelé, zaměstnankyně/zaměstnanci, osoby samostatně výdělečně činné a další podle zákona. Osoby samostatně výdělečně činné jsou povinny platit pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, pokud jsou účastny důchodového pojištění podle předpisů o důchodovém pojištění a za podmínek stanovených zákonem též zálohy na pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, dále jsou povinny platit pojistné na nemocenské pojištění, pokud jsou účastny nemocenského pojištění podle předpisů o nemocenském pojištění.

Sazba pojistného

- u zaměstnankyně nebo zaměstnavatele činí **25 %** z vyměřovacího základu (z toho 2,3 % na nemocenské pojištění, 21,5 % na důchodové pojištění a 1,2 % na státní politiku zaměstnanosti);
- u zaměstnankyně či zaměstnance činí **6,5 %** z vyměřovacího základu;
- u osoby samostatně výdělečně činné jde o **29,2 %** z vyměřovacího základu (z toho 28 % na důchodové pojištění a na 1,2 % na státní politiku zaměstnanosti), jde-li o osobu samostatně výdělečně činnou účastnou důchodového pojištění. **2,3 %** z vyměřovacího základu, jde-li o osobu samostatně výdělečně činnou účastnou nemocenského pojištění.

Pozn.: Pojistné se zaokrouhluje na celé koruny směrem nahoru.

Vyměřovací základ

Vyměřovacím základem u **zaměstnankyně nebo zaměstnance** pro pojistné na důchodovém pojištění je úhrn příjmů, které jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob a nejsou od této daně osvobozeny a které mu zaměstnavatel či zaměstnavatelka účtoval/a v souvislosti se zaměstnáním, které zakládá účast na nemocenském pojištění. Vyměřovacím základem **osoby samostatně výdělečně činné** pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti je částka, kterou si určí, ne však méně než **50 % daňového základu**. Daňovým základem se rozumí základ daně nebo dílčí základ daně stanovený podle zákona o daních z příjmů, kterou jsou nebo by byly, pokud by podléhaly zdanění v České republice, předmětem daně z příjmů fyzických osob. V případě, že by osoba samostatně výdělečně činná v kalendářním roce vykonávala hlavní samostatnou výdělečnou činnost jen část roku, a v případě vedlejší samostatné výdělečné činnosti by nebyla účastna důchodového pojištění, považovala by se za daňový základ jen poměrná část daňového základu. Určil by se tak, že se daňový základ vydělí počtem kalendářních měsíců, v nichž byla alespoň po část měsíce vykonávána hlavní samostatná výdělečná činnost. Za výkon výdělečné činnosti se nepovažuje kalendářní měsíc, ve kterém měla osoba samostatně výdělečně činná celý měsíc nárok na výplatu nemocenského nebo peněžité pomoci v mateřství. Do daňového základu počítáme i příjmy za část měsíce v případě, že činnost netrvala celý měsíc.

Vyměřovací základ – nemocenské pojištění

Vyměřovacím základem osoby samostatně výdělečně činné pro pojistné na nemocenské pojištění je měsíční základ, jehož výši určuje osoba samostatně výdělečně činná. Měsíční základ nemůže být nižší než dvojnásobek částky rozhodné podle předpisů o nemocenském pojištění, tzn. nesmí být nižší než 5 000 Kč/měsíc.

Vyměřovací základ – důchodové pojištění

Vyměřovacím základem osoby dobrovolně účastné důchodového pojištění pro pojistné na důchodové pojištění je částka, kterou si určí, nejméně však částka ve výši jedné čtvrtiny průměrné mzdy platné v kalendářním roce, ve kterém se pojistné na důchodové pojištění platí.

Pozn.: Vyměřovací základy se zaokrouhlují na celé koruny směrem nahoru.

Rozhodné období

Rozhodným obdobím pro vyměřovací základ je kalendářní měsíc. U osob samostatně výdělečně činných je rozhodným obdobím pro vyměřovací základ pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti kalendářní rok, za který se toto pojistné a příspěvek platí.

Odvod pojistného

Osoba samostatně výdělečně činná je povinna platit zálohy na pojistné za každý kalendářní měsíc. Zálohy na pojistné se platí na jednotlivé celé kalendářní měsíce. Záloha na pojistné za kalendářní měsíc je splatná od prvního dne do posledního dne kalendářního měsíce, za který se záloha na pojistné platí.

Přehled o příjmech a výdajích

Osoba, která alespoň po část kalendářního roku vykonávala samostatnou výdělečnou činnost, je povinna podat příslušné Okresní správě sociálního zabezpečení (v místě trvalého bydliště) nejpozději do jednoho měsíce ode dne, kdy měla povinnost podat daňové přiznání (1. 4.), tzn. do 30. 4. Přehled o příjmech a výdajích za uplynulý kalendářní rok.

2.7. Zákon o důchodovém pojištění

Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, upravuje důchodové pojištění pro případ stáří, invalidity a úmrtí živitele.

Druhy důchodů:

- starobní
- invalidní
- vdovský a vdovecký
- sirotčí

Výše důchodu se skládá vždy ze dvou základních složek:

- **základní výměra důchodu** je stanovena ve výši 9 % průměrné mzdy. Základní výměra v roce **2017** činí **2 550 Kč**. Základní výměra pro rok **2018** bude činit **2 700 Kč**.
- **procentní výměra důchodu** se stanoví dvojím způsobem. První způsob je procentní sazbou z výpočtového základu. Tak je tomu u starobního a invalidního důchodu. Výše procentní výměry starobního důchodu činí nejméně **770 Kč** měsíčně. Druhý způsob je odvozen z procentní výměry důchodu zemřelého, tak je tomu u důchodu vdovského, vdoveckého a sirotčího.

Okruh pojištěných osob

Pojištění jsou zaměstnankyně a zaměstnanci v pracovním poměru, osoby samostatně výdělečně činné a další osoby jmenované v § 5 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

Podmínky účasti osob samostatně výdělečně činných

Osoby samostatně výdělečně činné jsou účastny důchodového pojištění v případě, že samostatnou výdělečnou činnost vykonávají na území České republiky. Osoba samostatně výdělečně činná je vzhledem k důchodovému pojištění osoba, která ukončila povinnou školní docházku a dosáhla věku alespoň 15 let, vykonává samostatnou výdělečnou činnost samostatně nebo spolupracuje při výkonu samostatné výdělečné činnosti, pokud podle zákona o daních z příjmů lze na ni rozdělovat příjmy dosažené výkonem této činnosti a výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení. Výkonem samostatné výdělečné činnosti je: podnikání v zemědělství, provozování živnosti na základě oprávnění provozovat živnost, činnost společníka veřejné obchodní společnosti nebo komplementáře komanditní společnosti, výkon umělecké nebo jiné tvůrčí činnosti na základě autorskoprávních vztahů a výkon jiné činnosti konané výdělečně na základě oprávnění podle zvláštních předpisů.

Osoba samostatně výdělečně činná je v kalendářním roce účastna pojištění po dobu, po kterou vykonávala **hlavní** samostatnou výdělečnou činnost. Osoba může být účastna pojištění i po dobu, po kterou vykonávala **vedlejší** samostatnou činnost, ale příjem musí dosáhnout alespoň rozhodné částky. Výpočet rozhodné částky stanoví § 10 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění. Pro představu: rozhodnou částkou pro povinnou účast na důchodovém pojištění za rok 2016 je částka 64 813 Kč.

Výpočtový základ

Výpočtový základ je rozdělen na období:

- od 30. září 2011 do 31. prosince 2014 činí první redukční hranice 44 % průměrné mzdy, druhá redukční hranice činí 116 % průměrné mzdy a třetí redukční hranice činí 400 % průměrné mzdy.
 - období od 30. září 2011 do 31. prosince 2011 – do částky 10 886 Kč první redukční hranice se započítává 100 %; od částky 10 886 Kč do 28 699 Kč druhé redukční hranice se započítává 29 %; od částky 28 699 Kč do 98 960 Kč se započítává 13 %; nad částku 98 960 Kč se započítává 10 %.
 - v roce 2012 – do částky 11 061 Kč první redukční hranice se započítává 100 %; od částky 11 061 Kč do 29 159 Kč druhé redukční hranice se započítává 28 %; od částky 29 159 Kč do 100 548 Kč se započítává 16 %; nad částku 100 548 Kč se započítává 8 %.
 - v roce 2013 – do částky 11 389 Kč první redukční hranice se započítává 100 %; od částky 11 389 Kč do 30 026 Kč druhé redukční hranice se započítává 27 %; od částky 30 026 Kč do 103 536 Kč se započítává 19 %; nad částku 103 536 Kč se započítává 6 %.
 - v roce 2014 – do částky 11 415 Kč první redukční hranice se započítává 100 %; od částky 11 415 Kč do 30 093 Kč druhé redukční hranice se započítává 26 %; od částky 30 093 Kč do 103 768 Kč se započítává 22 %; nad částku 103 768 Kč se započítává 3 %.

- po roce 2014 činí první redukční hranice 44 % průměrné mzdy a druhá redukční hranice činí 400 % průměrné mzdy.
 - po roce 2014 – do částky 11 709 Kč v roce 2015, 11 883 Kč v roce 2016, 12 423 Kč v roce 2017 první redukční hranice se započítává 100 %; od částky od 11 709 Kč do 106 444 Kč v roce 2015, od 11 883 do 108 024 Kč v roce 2016, od 12 423 Kč do 112 928 Kč v roce 2017 druhé redukční hranice se započítává 26 %; k částce nad druhou redukční hranicí, která v roce 2015 činí 106 444 Kč a v roce 2016 činí 108 024 Kč, se nepřihlíží.

Pozn.: Částky redukčních hranic se zaokrouhlují na celé koruny nahoru.

Starobní důchod

Nárok na starobní důchod má pojištěnka nebo pojištěnec, jestliže získala/l potřebnou dobu pojištění a dosáhla/l stanoveného věku, případně další podmínky stanovené zákonem, jedná se například o podmínku požádání o důchod, osoba nesmí vykonávat jakoukoliv činnost, ze které by získávala takové příjmy, jejichž souběh je s výplatou důchodu nepřipustný. Pojištěnka nebo pojištěnec **má nárok na starobní důchod** v případě, že získala/l dobu pojištění nejméně 33 let a dosáhla/l důchodového věku v roce 2017, 34 let a dosáhla/l důchodového věku v roce 2018, 35 let a dosáhla/l důchodového věku po roce 2018. Pojištěnka či pojištěnec má nárok na starobní důchod též, i když nesplní podmínky pojištění a dosažení důchodového věku, ale musí získat dobu pojištění nejméně 20 let a dosáhnout po roce 2013 věku alespoň o pět let vyššího, než je důchodový věk pro muže stejného data narození. V případě, že pojištěnka nebo pojištěnec nesplní ani tuto podmínku, je jí/mu umožněno získat nárok na starobní důchod i při nižším počtu let doby pojištění. Nárok na starobní důchod má také osoba, která dosáhla věku 65 let a splnila podmínky nároku na invalidní důchod. Pojištěnka či pojištěnec má nárok na tzv. předčasný starobní důchod, a to tehdy, když jí/mu do dosažení důchodového věku chybí nejvýše tři roky, pokud její/jeho důchodový věk je nižší než 63 let, a pět let, pokud její/jeho důchodový věk činí alespoň 63 let a dosáhla/l věku alespoň 60 let.

Výše starobního důchodu, jak již bylo uvedeno výše, je 9 % průměrné mzdy měsíčně, tzn. pro rok 2017 **2 550 Kč** a výše procentní výměry starobního důchodu činí nejméně **770 Kč** měsíčně. To znamená, že pro rok 2017 je minimální starobní důchod ve výši **3 320 Kč** (2550+770).

Invalidní důchod

Nárok na invalidní důchod má pojištěnka nebo pojištěnec, jestliže nedosáhla/l věku **65 let** nebo důchodového věku, je-li důchodový věk vyšší než 65 let a pojištěnka/pojištěnec se stala/l invalidním a získala/l potřebnou dobu pojištění nebo se stala/l invalidním následkem úrazu. Pojištěnka či pojištěnec je invalidní, když z důvodu dlouhodobě nepříznivého stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o **35 %**. **Invalidita prvního stupně** znamená, že pracovní schopnost klesla nejméně o **35 %**, avšak nejvíce o **49 %**. **Invalidita druhého stupně** znamená, že pracovní schopnost klesla nejméně o **50 %**, avšak nejvíce o **69 %**. **Invalidita třetího stupně** znamená, že pracovní schopnost klesla nejméně o **70 %**.

Potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod činí u pojištěnky nebo pojištěnce ve věku do 20 let méně než jeden rok, od 20 let do 22 let jeden rok, od 22 let do 24 let dva roky, od 24 let do 26 let tři roky, od 26 let do 28 let čtyři roky a nad 28 let pět roků. U pojištěnek či pojištěnců starších 28 let se zkoumá

posledních deset let před vznikem invalidity. U osob starších 38 let se zkoumá posledních 20 let před vznikem invalidity. V případě, že by pojištěnci potřebná doba pojištění chyběla, může si jí doplnit tím, že se přihlásí k dobrovolnému důchodovému pojištění. Pro účely splnění podmínky potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod se za dobu pojištění považuje také doba studia na střední nebo vysoké škole v České republice, a to před dosažením 18 let věku, nejdříve však po ukončení povinné školní docházky, a po dosažení věku 18 let po dobu prvních šesti let tohoto studia.

Výše invalidního důchodu se také skládá ze dvou složek jako důchod starobní, (a) ze základní výměry invalidního důchodu, která činí 9 % průměrné mzdy měsíčně (v roce 2017 to je 2 550 Kč), a (b) z výše procentní výměry invalidního důchodu, která činí za každý celý rok doby pojištění tyto hodnoty: 0,5 % výpočtového základu měsíčně, jedná-li se o invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně; 0,75 % výpočtového základu měsíčně, jedná-li se o invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně; 1,5 % výpočtového základu měsíčně, jedná-li se o invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně.

3. ANALÝZA

3.1 Žena absolventka bezdětná vs. zaměstnání

Živnostenské podnikání

Příklad: Žena, absolventka střední školy, bezdětná, podniká na základě živnostenského oprávnění, daňové výdaje uplatňuje paušálními výdaji (simulace 60 %¹ živnostenské podnikání, 80 % živnostenské řemeslné podnikání), příjem 25 000 Kč/měsíc, 20 let. (U zaměstnavatele by uplatňovala slevu na poplatníka).

Možná rizika: nemoc, invalidní důchod.

Tabulka 1. Porovnání výpočtu čistého měsíčního příjmu z živnostenského podnikání vs. zaměstnání za rok 2017

	Paušální výdaje 60 %	Paušální výdaje 80 %	Hrubá mzda (zaměstnání)
Příjem (měsíční)	25 000,00 Kč	25 000,00 Kč	
Výdej	15 000,00 Kč	20 000,00 Kč	
Zisk	10 000,00 Kč	5 000,00 Kč	25 000,00 Kč
Zdravotní pojištění 13,5 %; 4,5 %	1 906,00 Kč	1 906,00 Kč	1 125,00 Kč
Sociální pojištění 29,2 %; 6,5 %	2 061,00 Kč	2 061,00 Kč	1 625,00 Kč
Nemocenské pojištění 2,3 %	156,00 Kč	156,00 Kč	
Superhrubá mzda			33 500,00 Kč
Základ daně	10 000,00 Kč	5 000,00 Kč	33 500,00 Kč
Daň	1 500,00 Kč	750,00 Kč	5 025,00 Kč
Sleva na poplatníka	2 070,00 Kč	2 070,00 Kč	2 070,00 Kč
Daň po slevách	0,00 Kč	0,00 Kč	2 955,00 Kč
Mzda k výplatě	5 877,00 Kč	877,00 Kč	19 295,00 Kč
Odvody zaměstnavatel			
Zdravotní pojištění 9%			2 250,00 Kč
Sociální pojištění 25 %			6 250,00 Kč
Celkové náklady zaměstnavatele			33 500,00 Kč

Tabulka 1 ukazuje, že v případě paušálních výdajů ve výši 60 % a 80 % jsou základy daně nízké, zálohy na zdravotní a sociální pojištění nejsou vyšší než minimální výše, proto musí žena absolventka tyto zálohy odvádět v minimální výši. Pokud bude účastna nemocenského pojištění, znamená to pro ni

¹ Vysvětlení nastavení a výše paušálních výdajů naleznete v kapitole 2.2. Daň z příjmu fyzických osob.

zaplatit částku 156 Kč. V případě, že by daný měsíc nevydělala nic, musí zálohy na zdravotní a sociální pojištění zaplatit, zaplatit musí i nemocenské pojištění, tzn. celkem musí zaplatit 4 123 Kč/měsíc. Na platbu nemocenského pojištění je zvlášť kladený důraz, pokud by se žena s platbou zpozdila, přestala by být „nemocensky“ pojištěna. Základ daně je v 1. případě 120 000 Kč, ve 2. případě 60 000 Kč. Žena by neodvedla žádnou daň, což je jistě z jednoho hlediska příjemné, ale v případě žádosti o půjčku nebo hypotéku by dokládala příjmy pouze 120 000 Kč nebo ještě hůř pouze 60 000 Kč. Pokud připustíme, že ve skutečnosti žena nemá s činností žádné jiné výdaje, ale hradí zdravotní, sociální a nemocenské pojištění, tak reálně by měla měsíční čistý příjem 20 877 Kč (25 000 – 4 123 = 20 877 Kč). Naproti tomu žena zaměstnaná má čistou měsíční mzdu 19 295 Kč. Žena OSVČ si reálně vydělá o 1 582 Kč víc než žena zaměstnaná. Náklady zaměstnavatele za zaměstnankyni činí 33 500 Kč, žena pracující jako OSVČ stojí podnikatele 25 000 Kč, tzn. že pokud zaměstnankyni zaměstnává, vyjde ho o 8 500 Kč více, než kdyby pro něj pracovala jako OSVČ.

Riziko: běžná nemoc, trvání 20 dnů.

Tabulka 2. Výše nemocenské v případě nemoci

	Paušální výdaje 60 %	Paušální výdaje 80 %	Hrubá mzda (zaměstnání)
Příjem (měsíční)	25 000,00 Kč	25 000,00 Kč	
Výdej	15 000,00 Kč	20 000,00 Kč	
Zisk	10 000,00 Kč	5 000,00 Kč	25 000,00 Kč
Vyměřovací základ	6 782,00 Kč	6 782,00 Kč	25 000,00 Kč
Roční vyměřovací základ	81 384,00 Kč	81 384,00 Kč	300 000,00 Kč
První redukční hranice	222,36 Kč	222,36 Kč	821,92 Kč
Vyměřovací základ	200,12 Kč	200,12 Kč	739,73 Kč
Náhrada příjmu/mzdy 1.–3. den	-	-	0
Denní náhrada příjmu/mzdy 4.–14. den	-	-	444 Kč
Denní nemocenská od 15. dne	121,00 Kč	121,00 Kč	444 Kč
Výše celkového příjmu za dobu nemoci	726,00 Kč	726,00 Kč	7 548,00 Kč

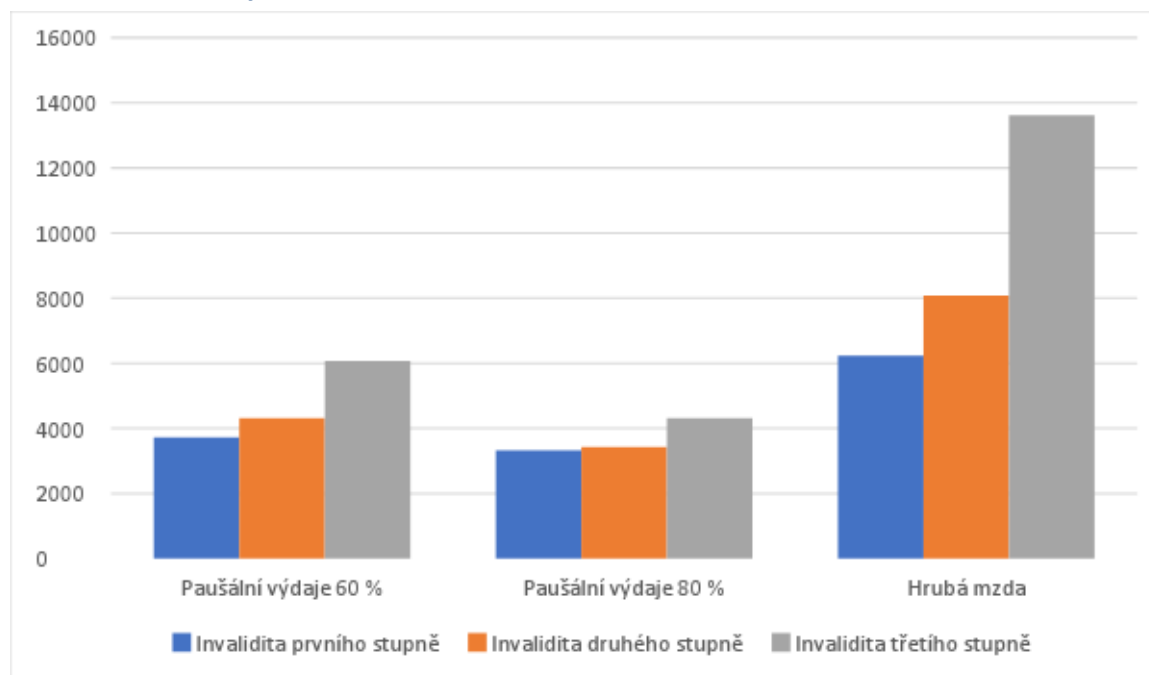
Tabulka 2 ukazuje, že v případě paušálních výdajů ve výši 60 % a 80 % se prvních 14 dní se neproplácí, takže poplatník má nárok na nemocenské až od 15. dne, za celou dobu nemoci tedy dostane **726 Kč**. Naproti tomu zaměstnankyně je v daleko lepší pozici z pohledu financí. Neproplatí se jí sice první tři dny, ale potom se nemocenská začne vyplácet za každý den, zaměstnankyně má i vyšší měsíční základ. Znamená to tedy, že za celou dobu nemoci dostane **7 548 Kč**, tj. o **6 822 Kč** více než osoba pracující jako osoba samostatně výdělečně činná.

Riziko: invalidní důchod, po třech letech práce, tzn. ženě je nyní 23 let (pro jednoduchost bude počítáno, že období od dosažení 18 let věku do vzniku nároku na invalidní důchod je plně kryto dobou českého pojištění => plný zápočet doložené doby, tzn. že se plně doložítává do důchodového věku).

Tabulka 3. Výše invalidního důchodu

	Paušální výdaje 60 %	Paušální výdaje 80 %	Hrubá mzda (zaměstnání)
Příjem (měsíční)	25 000,00 Kč	25 000,00 Kč	
Výdej	15 000,00 Kč	20 000,00 Kč	
Zisk	10 000,00 Kč	5 000,00 Kč	25 000,00 Kč
Osobní vyměřovací základ	5 000,00 Kč	2 500,00 Kč	25 000,00 Kč
První redukční hranice	5 000,00 Kč	2 500,00 Kč	12 423,00 Kč
Druhá redukční hranice	0,00 Kč	0,00 Kč	3 270,02 Kč
Výpočtový základ/měsíc	5 000,00 Kč	2 500,00 Kč	15 693,02 Kč
Základní výměra důchodu	2 550,00 Kč	2 550,00 Kč	2 550,00 Kč
Pojištěna roků (včetně doložených dob)	47	47	47
Invalidita prvního stupně (0,5 %) v %	23,50	23,50	23,50
Invalidita prvního stupně	1 175,00 Kč	587,50 Kč	3 687,86 Kč
Invalidita prvního stupně – zákl. výměra	2 550,00 Kč	2 550,00 Kč	2 550,00 Kč
Invalidita prvního stupně – celkem	3 725,00 Kč	3 320,00 Kč	6 238,00 Kč
Invalidita druhého stupně (0,75 %) v %	35,25	35,25	35,25
Invalidita druhého stupně	1 762,50 Kč	881,25 Kč	5 531,79 Kč
Invalidita druhého stupně - zákl. výměra	2 550,00 Kč	2 550,00 Kč	2 550,00 Kč
Invalidita druhého stupně – celkem	4 313,00 Kč	3 432,00 Kč	8 082,00 Kč
Invalidita třetího stupně (1,5 %) v %	70,50	70,50	70,50
Invalidita třetího stupně	3 525,00 Kč	1 762,50 Kč	11 063,58 Kč
Invalidita třetího stupně – zákl. výměra	2 550,00 Kč	2 550,00 Kč	2 550,00 Kč
Invalidita třetího stupně – celkem	6 075,00 Kč	4 313,00 Kč	13 614,00 Kč

Graf 1. Porovnání výše invalidního důchodu

Za velké riziko lze považovat invalidní důchod, toto riziko může nastat v každém věku. Žena splnila podmínku potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod, a tou je od 22 let do 24 let, tedy dva roky. Jak je vidět v tabulce 3 i grafu 1, nejhůře při naplnění tohoto rizika bude při uplatňování výdajů paušálem ve výši 80 %, při zdánlivě vyšším měsíčním příjmu bude při naplnění tohoto rizika měsíční rozdíl oproti mzdě v případě invalidity prvního stupně ve výši **2 918 Kč**, v případě invalidity druhého stupně ve výši **4 650 Kč** a v případě invalidity třetího stupně ve výši **7 539 Kč**.

Podnikání v zemědělství

Příklad: Žena pomáhá svému manželovi, který pracuje jako OSVČ v zemědělství. Manžel se rozhodl, že na ni převede některé příjmy, bude tedy spolupracující osobou. Výdaje uplatňují „paušálem“ (tzn. 80 %). Jejich celkový měsíční příjem ze zemědělství je 60 000 Kč. Další příjmy nemají.

Celkové příjmy manžela jsou tedy 720 000 Kč, 50 % převede na manželku, tzn. 360 000 Kč. Měsíční hrubý příjem každého z manželů je tudíž 30 000 Kč.

Možná rizika: nemoc, invalidní důchod.

Tabulka 4. Porovnání výpočtu čistého příjmu ze zemědělského podnikání při uplatnění spolupracující osoby vs. zaměstnání za rok 2017

	Manžel paušální výdaje 80%	Žena paušální výdaje 80 %	Hrubá mzda ženy (zaměstnání)
Příjem (měsíční)	30 000,00 Kč	30 000,00 Kč	
Výdej	24 000,00 Kč	24 000,00 Kč	
Zisk	6 000,00 Kč	6 000,00 Kč	30 000,00 Kč
Zdravotní pojištění 13,5 %; 4,5 %	1 906,00 Kč	1 906,00 Kč	1 350,00 Kč
Sociální pojištění 29,2 %; 6,5 %	2 061,00 Kč	2 061,00 Kč	1 950,00 Kč
Nemocenské pojištění 2,3 %	156,00 Kč	156,00 Kč	
Superhrubá mzda			40 200,00 Kč
Základ daně	6 000,00 Kč	6 000,00 Kč	40 200,00 Kč
Daň	900,00 Kč	900,00 Kč	6 030,00 Kč
Sleva na poplatníka	2 070,00 Kč	2 070,00 Kč	2 070,00 Kč
Daň po slevách	0,00 Kč	0,00 Kč	3 960,00 Kč
Mzda k výplatě	1 877,00 Kč	1 877,00 Kč	22 740,00 Kč
Odvody zaměstnavatel			
Zdravotní pojištění 9%			2 700,00 Kč
Sociální pojištění 25 %			7 500,00 Kč
Celkové náklady zaměstnavatele			40 200,00 Kč

Dle Tabulky 4 v případě podnikání v zemědělství lze kromě skutečných výdajů uplatnit výdaje paušálem ve výši 80 %. Základy daně jsou nízké, zálohy na zdravotní a sociální pojištění nejsou vyšší než minimální výše, proto musí oba manželé tyto zálohy odvádět v minimální výši. Pokud budou

účastni nemocenského pojištění, znamená to pro ně oba zaplatit částku 156 Kč/měsíčně. V případě, že by daný měsíc nevydělali nic, musí zálohy na zdravotní a sociální pojištění zaplatit, zaplatit musí i nemocenské pojištění, tzn. celkem musí dohromady zaplatit 8 246 Kč/měsíc. Základ daně je u obou 72 000 Kč. Ani jeden by neodvedl žádnou daň, což je jistě z jednoho hlediska příjemné, ale v případě žádosti o půjčku nebo hypotéku by dokládali roční příjmy pouze 72 000 Kč. Pokud připustíme, že ve skutečnosti ani jeden nemá s činností žádné jiné výdaje (což v praxi v zemědělství není nejspíš reálné), ale hradí zdravotní, sociální a nemocenské pojištění, tak reálně by měli dohromady měsíční čistý příjem 51 754 Kč (60 000 – 8 246 = 51 754 Kč). Pro ženu to znamená, kdyby se s ní manžel spravedlivě rozdělil, čistý příjem 25 877 Kč/měsíc. Naproti tomu žena zaměstnaná má čistou měsíční mzdu 22 740 Kč. Rozdíl je již vyšší než u ženy s hrubým příjmem 25 000 Kč/měsíc, žena, spolupracující osoba, si reálně vydělá o 3 137 Kč více než žena zaměstnaná. Náklady zaměstnavatele za zaměstnankyni činí 40 200 Kč, žena pracující jako spolupracující osoba stojí podnikatele 30 000 Kč, tzn. že pokud zaměstnankyni manžel zaměstnává, vyjde ho o 10 200 Kč více, než kdyby pro něj pracovala jako spolupracující osoba.

Riziko: běžná nemoc, trvání 20 dnů.

Tabulka 5. Výše nemocenské v případě nemoci

	Paušální výdaje 80 %	Hrubá mzda (zaměstnání)
Příjem (měsíční)	30 000,00 Kč	
Výdej	24 000,00 Kč	
Zisk	6 000,00 Kč	30 000,00 Kč
Vyměřovací základ	6 782,00 Kč	30 000,00 Kč
Roční vyměřovací základ	81 384,00 Kč	360 000,00 Kč
První redukční hranice	222,36 Kč	942,00 Kč
Druhá redukční hranice	-	46,00 Kč
Vyměřovací základ	200,12 Kč	875,40 Kč
Náhrada příjmu/mzdy 1.–3. den	-	0
Denní náhrada příjmu/mzdy 4.–14. den	-	525 Kč
Denní nemocenská od 15. dne	121,00 Kč	525 Kč
Výše celkového příjmu za dobu nemoci	726,00 Kč	8 925,00 Kč

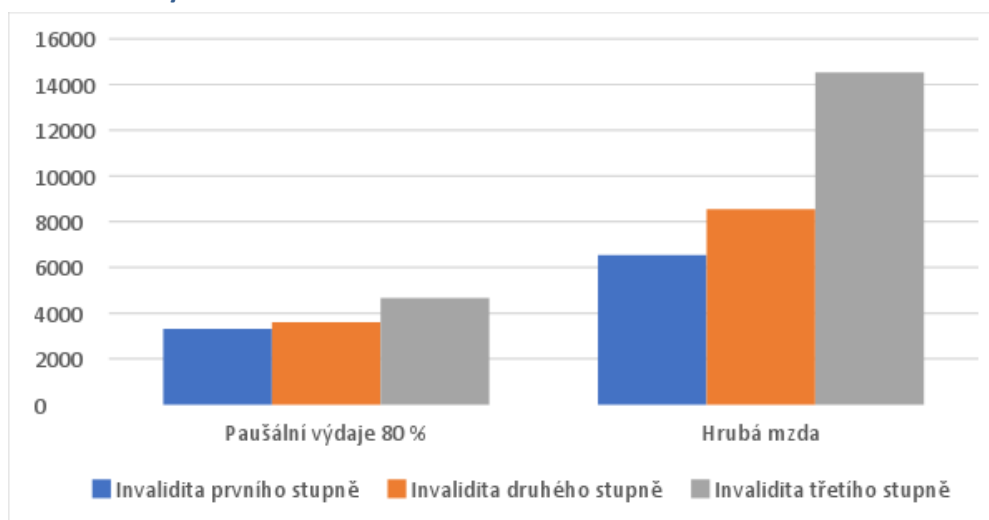
Tabulka 5 ukazuje, že v případě paušálních výdajů ve výši 80 % je vidět, že v případě, že bude jeden z manželů nemocný, v horším případě budou nemocní oba, nebude jejich finanční situace příliš dobrá. Prvních 14 dní se neproplácí, takže poplatník má nárok na nemocenské pojištění až od 15. dne, za celou dobu nemoci tedy dostane **726 Kč**, v případě nemoci obou by byl jejich příjem za dobu nemoci pouze **1 452 Kč**. Naproti tomu zaměstnankyně je v daleko lepší pozici z pohledu financí. Neproplatí se jí sice první tři dny, ale potom se nemocenská začne vyplácet za každý den, zaměstnankyně má i vyšší měsíční základ. Znamená to tedy, že za celou dobu nemoci dostane **8 925 Kč**, tj. o **8 199 Kč** více než osoba pracující jako spolupracující osoba.

Riziko: invalidní důchod, po třech letech práce, tzn. ženě je nyní 23 let (pro jednoduchost bude počítáno, že období od dosažení 18 let věku do vzniku nároku na invalidní důchod je plně kryto dobou českého pojištění => plný zápočet dopočtené doby).

Tabulka 6. Výše invalidního důchodu

	Paušální výdaje 80 %	Hrubá mzda (zaměstnání)
Příjem (měsíční)	30 000,00 Kč	
Výdej	24 000,00 Kč	
Zisk	6 000,00 Kč	30 000,00 Kč
Osobní vyměřovací základ	3 000,00 Kč	30 000,00 Kč
První redukční hranice	3 000,00 Kč	12 423,00 Kč
Druhá redukční hranice	0,00 Kč	4 570,02 Kč
Výpočtový základ/měsíc	3 000,00 Kč	16 993,02 Kč
Základní výměra důchodu	2 550,00 Kč	2 550,00 Kč
Pojištěna roků (včetně dopočtené doby)	47	47
Invalidita prvního stupně (0,5 %) v %	23,50	23,50
Invalidita prvního stupně	705,00 Kč	3 993,36 Kč
Invalidita prvního stupně – zákl. výměra	2 550,00 Kč	2 550,00 Kč
Invalidita prvního stupně – celkem	3 320,00 Kč	6 544,00 Kč
Invalidita druhého stupně (0,75 %) v %	35,25	35,25
Invalidita druhého stupně	1 057,50 Kč	5 990,04 Kč
Invalidita druhého stupně – zákl. výměra	2 550,00 Kč	2 550,00 Kč
Invalidita druhého stupně – celkem	3 608,00 Kč	8 541,00 Kč
Invalidita třetího stupně (1,5 %) v %	70,50	70,50
Invalidita třetího stupně	2 115,00 Kč	11 980,08 Kč
Invalidita třetího stupně – zákl. výměra	2 550,00 Kč	2 550,00 Kč
Invalidita třetího stupně – celkem	4 665,00 Kč	14 531,00 Kč

Graf 2. Porovnání výše invalidního důchodu

Za velké riziko lze považovat invalidní důchod, toto riziko může nastat v každém věku. Žena splnila podmínku potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod, a tou je od 22 let do 24 let, tedy dva roky. Jak je vidět v tabulce 6 i grafu 2, při naplnění tohoto rizika je měsíční rozdíl oproti mzdě v případě invalidity prvního stupně ve výši **3 224 Kč**, v případě invalidity druhého stupně je rozdíl ve výši **4 933 Kč** a v případě invalidity třetího stupně jde o rozdíl ve výši **9 866 Kč**.

Podnikání v umění a sportu

Příklad: Žena, absolventka střední školy, bezdětná, podniká v umění nebo sportu bez živnostenského oprávnění (paušální výdaj 40 %) a na základě živnostenského oprávnění (paušální výdaj 60 %), příjem 30 000 Kč/měsíc, 20 let. (U zaměstnavatele by uplatňovala slevu na poplatníka

Možná rizika: nemoc, invalidní důchod.

Tabulka 7. Porovnání výpočtu čistého příjmu ze samostatné výdělečné činnosti v umění a sportu vs. zaměstnání za rok 2017

	Paušální výdaje 40 %	Paušální výdaje 60 %	Hrubá mzda (zaměstnání)
Příjem (měsíční)	30 000,00 Kč	30 000,00 Kč	
Výdej	12 000,00 Kč	18 000,00 Kč	
Zisk	18 000,00 Kč	12 000,00 Kč	30 000,00 Kč
Zdravotní pojištění 13,5 %; 4,5 %	1 906,00 Kč	1 906,00 Kč	1 350,00 Kč
Sociální pojištění 29,2 %; 6,5 %	2 628,00 Kč	2 061,00 Kč	1 950,00 Kč
Nemocenské pojištění 2,3 %	207,00 Kč	156,00 Kč	
Superhrubá mzda			40 200,00 Kč
Základ daně	18 000,00 Kč	12 000,00 Kč	40 200,00 Kč
Daň	2 700,00 Kč	1 800,00 Kč	6 030,00 Kč
Sleva na poplatníka	2 070,00 Kč	2 070,00 Kč	2 070,00 Kč
Daň po slevách	630,00 Kč	0,00 Kč	3 960,00 Kč
Mzda k výplatě	12 629,00 Kč	7 877,00 Kč	22 740,00 Kč
Odvody zaměstnavatel			
Zdravotní pojištění 9 %			2 700,00 Kč
Sociální pojištění 25 %			7 500,00 Kč
Celkové náklady zaměstnavatele			40 200,00 Kč

Tabulka 7 ukazuje, že v případě paušálních výdajů ve výši 40 % a 60 % a příjmu 30 000 Kč/měsíc je rozdíl oproti předchozím případům a v obou případech již nebude žena platit minimální zálohy na zdravotní a sociální pojištění. Pokud bude účastna nemocenského pojištění, znamená to pro ni zaplatit minimální částku 207 Kč v případě paušálu 40 % a částku 156 Kč v případě paušálu 60 %. V případě, že by daný měsíc nevydělal nic, musí zálohy na zdravotní a sociální pojištění zaplatit, zaplatit musí i nemocenské pojištění, tzn. celkem musí zaplatit v případě paušálu 40 % **4 741 Kč/měsíc** a v případě **60 % 4 123 Kč/měsíc**. Základ daně je v 1. případě **216 000 Kč**, ve 2. případě **144 000 Kč**. Žena by v 1. případě odvedla **7 560 Kč** daň za rok a ve 2. případě by neodvedla daň žádnou. Pokud připustíme, že ve skutečnosti žena nemá s činností žádné jiné výdaje, ale hradí zdravotní, sociální a nemocenské pojištění, tak reálně by v 1. případě měla

měsíční čistý příjem **25 259 Kč** ($30\,000 - 4\,534 - 207 = 25\,259$ Kč) a ve 2. případě by měla měsíční čistý příjem **25 877 Kč** ($30\,000 - 3\,967 - 156 = 25\,877$ Kč). Naproti tomu žena zaměstnaná má čistou měsíční mzdu **22 740 Kč**.

Riziko: běžná nemoc, trvání 20 dnů.

Tabulka 8. Výše nemocenské v případě nemoci

	Paušální výdaje 40 %	Paušální výdaje 60 %	Hrubá mzda (zaměstnání)
Příjem (měsíční)	30 000,00 Kč	30 000,00 Kč	
Výdej	12 000,00 Kč	18 000,00 Kč	
Zisk	18 000,00 Kč	12 000,00 Kč	30 000,00 Kč
Vyměřovací základ	9 000,00 Kč	6 782,00 Kč	30 000,00 Kč
Roční vyměřovací základ	108 000,00 Kč	81 384,00 Kč	360 000,00 Kč
První redukční hranice	295,08 Kč	222,36 Kč	942,00 Kč
Druhá redukční hranice	-	-	46,00 Kč
Vyměřovací základ	266,00 Kč	201,00 Kč	875,40 Kč
Náhrada příjmu/mzdy 1.–3. den	-	-	0
Denní náhrada příjmu/mzdy 4.–14. den	-	-	525 Kč
Denní nemocenská od 15. dne	160,00 Kč	121,00 Kč	525 Kč
Výše celkového příjmu za dobu nemoci	960,00 Kč	726,00 Kč	8 925,00 Kč

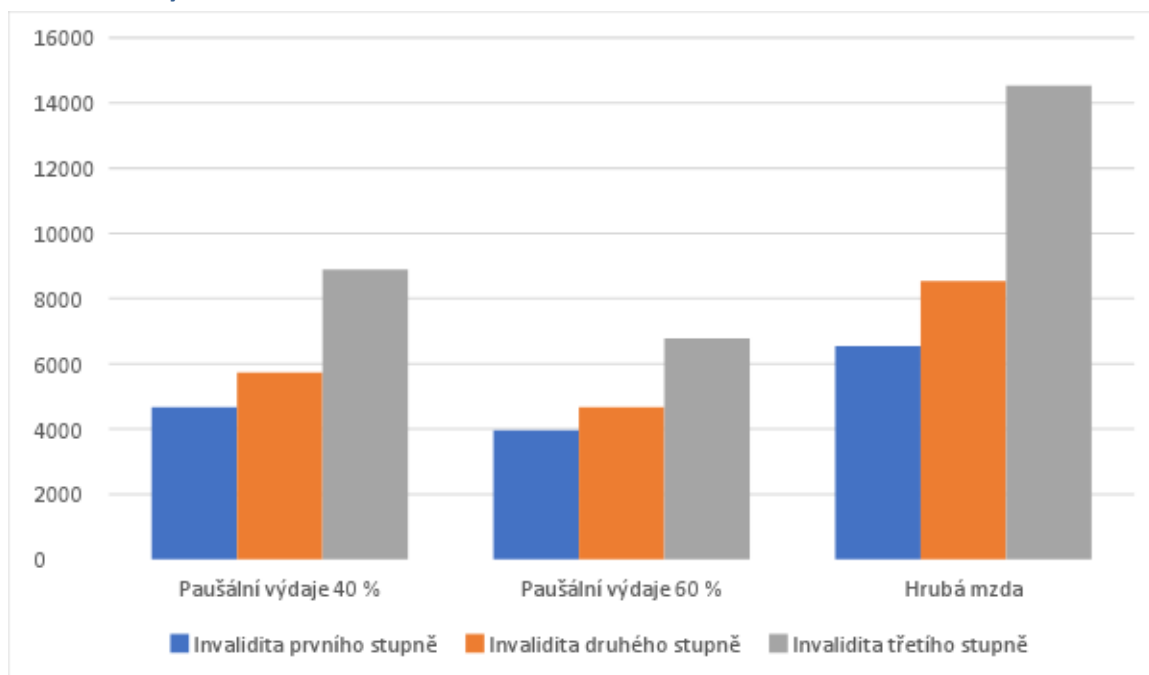
Dle Tabulky 8 v případě paušálních výdajů ve výši 40 % a 60 % je vidět, že žena dostane více peněz než v předchozích případech. Prvních 14 dní se neproplácí, takže poplatník má nárok na nemocenské až od 15. dne, za celou dobu nemoci tedy dostane 960 Kč v případě paušálních výdajů 40 % a 726 Kč v případě paušálních výdajů 60 %. Naproti tomu zaměstnankyně je v daleko lepší pozici z pohledu financí. Neproplatí se jí sice první tři dny, ale potom se nemocenská začne vyplácet za každý den, zaměstnankyně má i vyšší měsíční základ. Znamená to tedy, že za celou dobu nemoci dostane 8 925 Kč, tj. o 7 965 Kč v prvním případě a o 8 199 Kč ve druhém případě více než osoba pracující jako osoba samostatně výdělečně činná.

Riziko: invalidní důchod, po třech letech práce, tzn. ženě je nyní 23 let (pro jednoduchost bude počítáno, že období od dosažení 18 let věku do vzniku nároku na invalidní důchod je plně kryto dobou českého pojištění => plný zápočet dopočtené doby, tzn. že se plně dopočítává do důchodového věku).

Tabulka 9. Výše invalidního důchodu

	Paušální výdaje 40 %	Paušální výdaje 60 %	Hrubá mzda (zaměstnání)
Příjem (měsíční)	30 000,00 Kč	30 000,00 Kč	
Výdej	12 000,00 Kč	18 000,00 Kč	
Zisk	18 000,00 Kč	12 000,00 Kč	30 000,00 Kč
Osobní vyměřovací základ	9 000,00 Kč	6 000,00 Kč	30 000,00 Kč
První redukční hranice	9 000,00 Kč	6 000,00 Kč	12 423,00 Kč
Druhá redukční hranice	0,00 Kč	0,00 Kč	4 570,02 Kč
Výpočtový základ/měsíc	9 000,00 Kč	6 000,00 Kč	16 993,02 Kč
Základní výměra důchodu	2 550,00 Kč	2 550,00 Kč	2 550,00 Kč
Pojištěna roků (včetně doložené doby)	47	47	47
Invalidita prvního stupně (0,5 %) v %	23,50	23,50	23,50
Invalidita prvního stupně	2 115,00 Kč	1 410,00 Kč	3 993,36 Kč
Invalidita prvního stupně - zákl. výměra	2 550,00 Kč	2 550,00 Kč	2 550,00 Kč
Invalidita prvního stupně - celkem	4 665,00 Kč	3 960,00 Kč	6 544,00 Kč
Invalidita druhého stupně (0,75 %) v %	35,25	35,25	35,25
Invalidita druhého stupně	3 172,50 Kč	2 115,00 Kč	5 990,04 Kč
Invalidita druhého stupně - zákl. výměra	2 550,00 Kč	2 550,00 Kč	2 550,00 Kč
Invalidita druhého stupně - celkem	5 723,00 Kč	4 665,00 Kč	8 541,00 Kč
Invalidita třetího stupně (1,5 %) v %	70,50	70,50	70,50
Invalidita třetího stupně	6 345,00 Kč	4 230,00 Kč	11 980,08 Kč
Invalidita třetího stupně - zákl. výměra	2 550,00 Kč	2 550,00 Kč	2 550,00 Kč
Invalidita třetího stupně - celkem	8 895,00 Kč	6 780,00 Kč	14 531,00 Kč

Graf 3. Porovnání výše invalidního důchodu

Za velké riziko lze považovat invalidní důchod, toto riziko může nastat v každém věku. Žena splnila podmínku potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod, a tou je od 22 let do 24 let, tedy dva roky. Jak je vidět v tabulce 9 i grafu 3, nejhůře při naplnění tohoto rizika bude při uplatňování výdajů paušálem ve výši 60 %, při měsíčním příjmu 30 000 Kč bude při naplnění tohoto rizika měsíční rozdíl oproti mzdě v případě invalidity prvního stupně ve výši **2 584 Kč**, v případě invalidity druhého stupně ve výši **3 876 Kč** a v případě invalidity třetího stupně to bude rozdíl ve výši **7 751 Kč**.

Péče o děti jako podnikání

Příklad: Žena, absolventka střední školy, bezdětná, podniká na základě živnostenského oprávnění – volná živnost (paušální výdaj 60 %), příjem 25 000 Kč/měsíc, 20 let. (U zaměstnavatele by uplatňovala slevu na poplatníka.)

Možná rizika: nemoc, invalidní důchod.

Tabulka 10: Porovnání výpočtu čistého příjmu z péče o děti jako podnikání vs. zaměstnání za rok 2017

	Paušální výdaje 60 %	Hrubá mzda (zaměstnání)
Příjem (měsíční)	25 000,00 Kč	
Výdej	15 000,00 Kč	
Zisk	10 000,00 Kč	25 000,00 Kč
Zdravotní pojištění 13,5 %; 4,5 %	1 906,00 Kč	1 125,00 Kč
Sociální pojištění 29,2 %; 6,5 %	2 061,00 Kč	1 625,00 Kč
Nemocenské pojištění 2,3 %	156,00 Kč	
Superhrubá mzda		33 500,00 Kč
Základ daně	10 000,00 Kč	33 500,00 Kč
Daň	1 500,00 Kč	5 025,00 Kč
Sleva na poplatníka	2 070,00 Kč	2 070,00 Kč
Daň po slevách	0,00 Kč	2 955,00 Kč
Mzda k výplatě	5 877,00 Kč	19 295,00 Kč
Odvody zaměstnavatel		
Zdravotní pojištění 9%		2 250,00 Kč
Sociální pojištění 25 %		6 250,00 Kč
Celkové náklady zaměstnavatele		33 500,00 Kč

Dle Tabulky 10 v případě paušálních výdajů ve výši 60 % a příjmu 25 000 Kč/měsíc bude žena platit minimální zálohy na zdravotní a sociální pojištění. Pokud bude účastna nemocenského pojištění, znamená to pro ni zaplatit minimální částku 156 Kč. V případě, že by daný měsíc nevydělala nic, musí zálohy na zdravotní a sociální pojištění zaplatit, zaplatit musí i nemocenské pojištění, tzn. celkem musí zaplatit 4 123 Kč/měsíc. Pokud připustíme, že ve skutečnosti žena nemá s činností žádné jiné výdaje, ale hradí zdravotní, sociální a nemocenské pojištění, tak reálně by měla měsíční čistý příjem 21 754 Kč (25 000 – 4 123 = 21 754 Kč). Naproti tomu žena zaměstnaná má čistou měsíční mzdu 19 295 Kč, tzn. o 2 459 Kč méně.

Riziko: běžná nemoc, trvání 20 dnů.

Tabulka 11. Výše nemocenské v případě nemoci

	Paušální výdaje 60 %	Hrubá mzda (zaměstnání)
Příjem (měsíční)	25 000,00 Kč	
Výdej	15 000,00 Kč	
Zisk	10 000,00 Kč	25 000,00 Kč
Vyměřovací základ	6 782,00 Kč	25 000,00 Kč
Roční vyměřovací základ	81 384,00 Kč	300 000,00 Kč
První redukční hranice	222,36 Kč	821,92 Kč
Vyměřovací základ	201,00 Kč	740,00 Kč
Náhrada příjmu/mzdy 1.–3. den	-	0
Denní náhrada příjmu/mzdy 4.–14. den	-	444 Kč
Denní nemocenská od 15. dne	121,00 Kč	444 Kč
Výše celkového příjmu za dobu nemoci	726,00 Kč	7 548,00 Kč

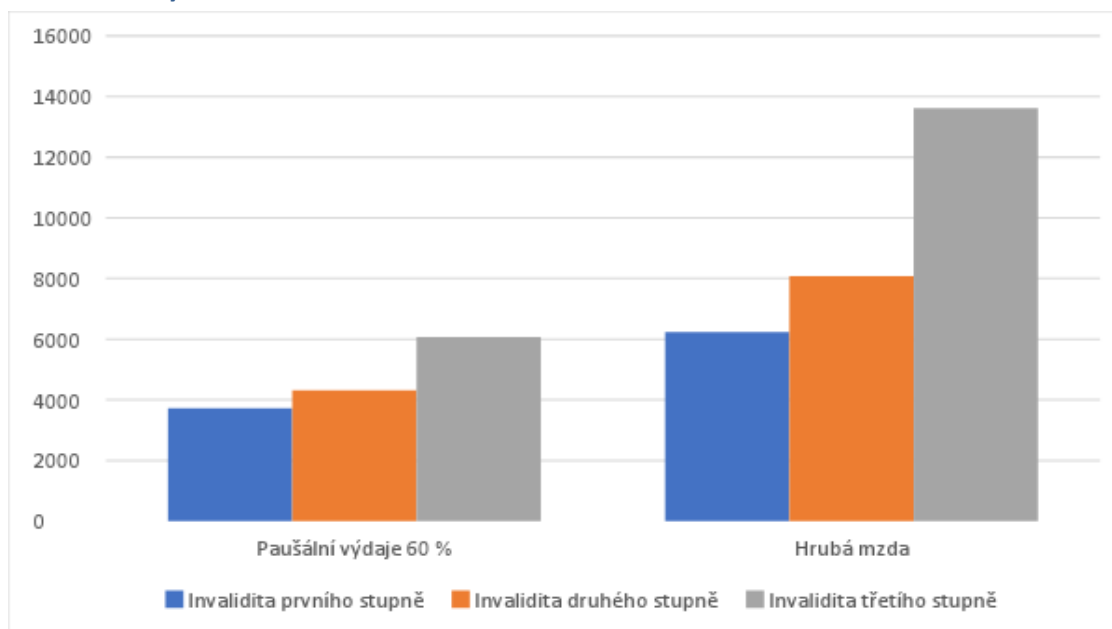
Dle Tabulky 11 v případě paušálních výdajů 60 % se prvních 14 dní se neproplácí, takže poplatník má nárok na nemocenské až od 15. dne, za celou dobu nemoci tedy dostane **726 Kč**. Naproti tomu zaměstnankyně je v daleko lepší pozici z pohledu financí. Neproplatí se jí sice první tři dny, ale potom se nemocenské začne vyplácet za každý den, zaměstnankyně má i vyšší měsíční základ. Znamená to tedy, že za celou dobu nemoci dostane **7 548 Kč**, tj. o **6 822 Kč** více než osoba pracující jako osoba samostatně výdělečně činná.

Riziko: invalidní důchod, po třech letech práce, tzn. ženě je nyní 23 let (pro jednoduchost bude počítáno, že období od dosažení 18 let věku do vzniku nároku na invalidní důchod je plně kryto dobou českého pojištění => plný zápočet dopočtené doby, tzn. že se plně dopočítává do důchodového věku).

Tabulka 12. Výše invalidního důchodu

	Paušální výdaje 60 %	Hrubá mzda (zaměstnání)
Zisk	10 000,00 Kč	25 000,00 Kč
Osobní vyměřovací základ	5 000,00 Kč	25 000,00 Kč
První redukční hranice	5 000,00 Kč	12 423,00 Kč
Druhá redukční hranice	0,00 Kč	3 270,02 Kč
Výpočtový základ/měsíc	5 000,00 Kč	15 693,02 Kč
Základní výměra důchodu	2 550,00 Kč	2 550,00 Kč
Pojištěna roků (včetně doložených dob)	47	47
Invalidita prvního stupně (0,5 %) v %	23,50	23,50
Invalidita prvního stupně	1 175,00 Kč	3 687,86 Kč
Invalidita prvního stupně – zákl. výměra	2 550,00 Kč	2 550,00 Kč
Invalidita prvního stupně celkem	3 725,00 Kč	6 238,00 Kč
Invalidita druhého stupně (0,75 %) v %	35,25	35,25
Invalidita druhého stupně	1 762,50 Kč	5 531,79 Kč
Invalidita druhého stupně – zákl. výměra	2 550,00 Kč	2 550,00 Kč
Invalidita druhého stupně - celkem	4 313,00 Kč	8 082,00 Kč
Invalidita třetího stupně (1,5 %) v %	70,50	70,50
Invalidita třetího stupně	3 525,00 Kč	11 063,58 Kč
Invalidita třetího stupně – zákl. výměra	2 550,00 Kč	2 550,00 Kč
Invalidita třetího stupně - celkem	6 075,00 Kč	13 614,00 Kč

Graf 4. Porovnání výše invalidního důchodu

Za velké riziko lze považovat invalidní důchod, toto riziko může nastat v každém věku. Žena splnila podmínku potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod, a tou je od 22 let do 24 let, tedy dva roky. Jak je vidět v tabulce 12 i grafu 4, rozdíl mezi invalidním důchodem z hrubé mzdy a paušálního výdaje 60 % je téměř 50 % u každého stupně invalidity.

Shrnutí kapitoly

Podle dosavadních propočtů bezdětná žena absolventka si sice jako OSVČ vydělá více než žena zaměstnaná, avšak ohrožují ji dvě velká rizika: nemoc a invalidní důchod. V případě nemoci v délce trvání 20 dní se ženě pracující jako osoba samostatně výdělečně činná prvních 14 dní neproplácí. Ve všech čtyřech simulacích by žena dostala za celou dobu trvání nemoci 726 Kč–960 Kč. Naproti tomu výše nemocenské u ženy zaměstnané za celou dobu nemoci se pohybovala v rozmezí 7 548 Kč–8 925 Kč. V případě invalidního důchodu u ženy osoby samostatně výdělečně činné v případě invalidity prvního stupně se invalidní důchod pohyboval mezi 3 320 Kč–4 665, Kč, v případě invalidity druhého stupně se invalidní důchod pohyboval mezi 3 432 Kč–5 723 Kč, v případě invalidity třetího stupně se invalidní důchod pohyboval mezi 4 313 Kč–8 895 Kč. Naproti tomu výše invalidního důchodu u ženy zaměstnané se v případě invalidity prvního stupně pohybovala v rozmezí 6 238 Kč–6 544 Kč, v případě invalidity druhého stupně v rozmezí 8 082 Kč–8 541 Kč, v případě invalidity třetího stupně v rozmezí 13 614 Kč–14 531 Kč.

3.2. Žena před mateřskou dovolenou vs. zaměstnání

Živnostenské podnikání

Příklad: Žena, před nástupem na mateřskou dovolenou, podniká na základě živnostenského oprávnění, daňové výdaje uplatňuje paušálními výdaji (simulace 60 % v případě živnostenského podnikání, 80 % v případě živnostenského řemeslného podnikání), příjem 28 000 Kč/měsíc, 25 let. (U zaměstnavatele by uplatňovala slevu na poplatníka). Je účastna dobrovolného nemocenského pojištění, tzn. že po splnění podmínek bude moci čerpat peněžitou pomoc v mateřství.

Možná rizika: peněžitá pomoc v mateřství.

Tabulka 13. Porovnání výpočtu čistého příjmu z živnostenského podnikání vs. zaměstnání za rok 2017

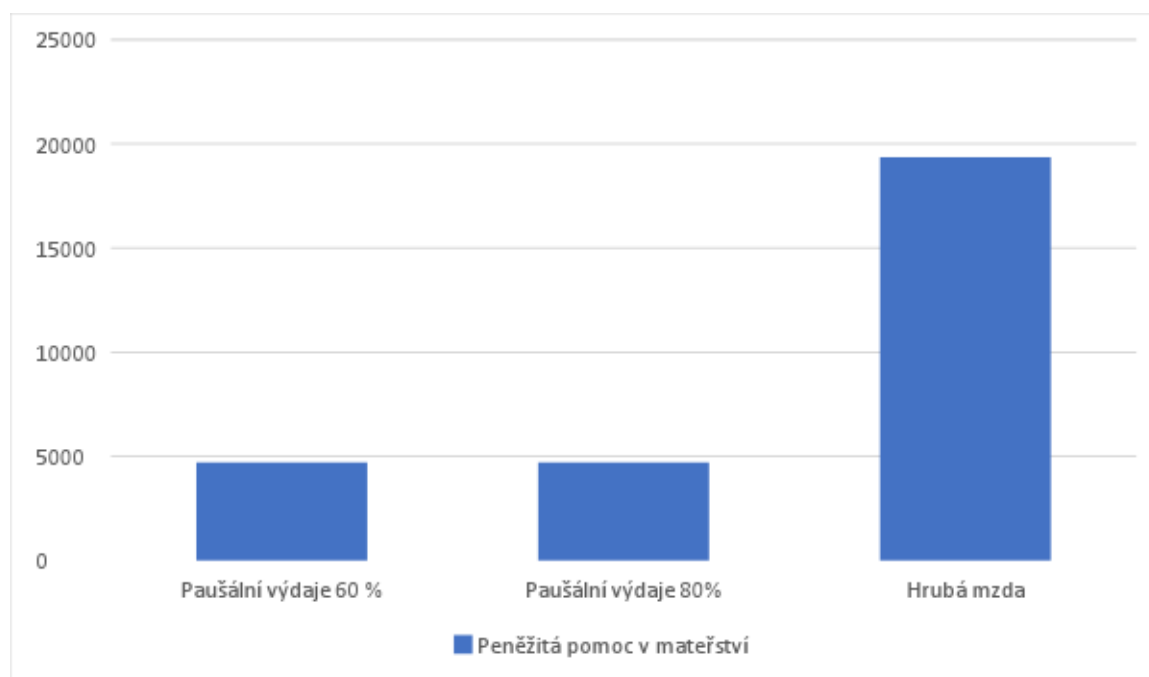
	Paušální výdaje 60 %	Paušální výdaje 80 %	Hrubá mzda (zaměstnání)
Příjem (měsíční)	28 000,00 Kč	28 000,00 Kč	
Výdej	16 800,00 Kč	22 400,00 Kč	
Zisk	11 200,00 Kč	5 600,00 Kč	28 000,00 Kč
Zdravotní pojištění 13,5 %; 4,5 %	1 906,00 Kč	1 906,00 Kč	1 260,00 Kč
Sociální pojištění 29,2 %; 6,5 %	2 061,00 Kč	2 061,00 Kč	1 820,00 Kč
Nemocenské pojištění 2,3 %	156,00 Kč	156,00 Kč	
Superhrubá mzda			37 520,00 Kč
Základ daně	11 200,00 Kč	5 600,00 Kč	37 600,00 Kč
Daň	1 680,00 Kč	840,00 Kč	5 640,00 Kč
Sleva na poplatníka	2 070,00 Kč	2 070,00 Kč	2 070,00 Kč
Daň po slevách	0,00 Kč	0,00 Kč	3 570,00 Kč
Mzda k výplatě	7 077,00 Kč	1 477,00 Kč	21 350,00 Kč
Odvody zaměstnavatel			
Zdravotní pojištění 9%			2 520,00 Kč
Sociální pojištění 25 %			7 000,00 Kč
Celkové náklady zaměstnavatele			37 520,00 Kč

Riziko: peněžítá pomoc v mateřství.

Tabulka 14. Výše peněžité pomoci v mateřství

	Paušální výdaje 60 %	Paušální výdaje 80 %	Hrubá mzda (zaměstnání)
Příjem (měsíční)	28 000,00 Kč	28 000,00 Kč	
Výdej	16 800,00 Kč	22 400,00 Kč	
Zisk	11 200,00 Kč	5 600,00 Kč	28 000,00 Kč
Vyměřovací základ	11 200,00 Kč	5 600,00 Kč	28 000,00 Kč
Roční vyměřovací základ	81 384,00 Kč	81 384,00 Kč	336 000,00 Kč
První redukční hranice	222,36 Kč	222,36 Kč	920,55 Kč
Vyměřovací základ	223,00 Kč	223,00 Kč	920,55 Kč
Denní peněžítá pomoc v mateřství	157,00 Kč	157,00 Kč	645,00 Kč
Výše celkového měsíčního příjmu (30 dní) za peněž. pom. v mateřství	4 710,00 Kč	4 710,00 Kč	19 350,00 Kč

Graf 5. Porovnání výše peněžité pomoci v mateřství

Za velké riziko lze považovat v této životní etapě ženy peněžitou pomoc v mateřství. Pokud by se žena jako osoba samostatně výdělečně činná nebyla účastna nemocenského pojištění, neměla by nárok na peněžitou pomoc v mateřství. Žena splnila podmínku potřebné doby pojištění pro nárok na peněžitou pomoc v mateřství, tzn. splnila podmínku pojištění 270 kalendářních dní v posledních dvou letech, a byla účastna pojištění jako osoba samostatně výdělečně činná po dobu alespoň 180 kalendářních dní v posledním roce přede dnem počátku podpůrní doby. Jak je vidět v tabulce 14 i grafu 5, nejhůře při naplnění tohoto rizika bude při uplatňování výdajů paušálem, při naplnění tohoto rizika bude žena pobírat oproti zaměstnaneckému poměru o **14 640 Kč méně**. Ženě se nejspíše více vyplatí nastoupit přímo na rodičovskou dovolenou.

Podnikání v zemědělství

Příklad: Žena pomáhá svému manželovi, který pracuje jako OSVČ v zemědělství. Manžel se rozhodl, že na ni převede některé příjmy, žena tedy bude spolupracující osobou. Výdaje uplatňuje „paušálem“ (tzn. 80 %). Jejich celkový měsíční příjem ze zemědělství je 60 000 Kč. Další příjmy nemají.

Celkové příjmy manžela jsou 720 000 Kč, 50 % převede na manželku, tzn. 360 000 Kč. Měsíční hrubý příjem každého z manželů je tedy 30 000 Kč.

Možná rizika: peněžítá pomoc v mateřství.

Tabulka 15. Porovnání výpočtu čistého příjmu ze zemědělského podnikání při uplatnění spolupracující osoby vs. zaměstnání za rok 2017

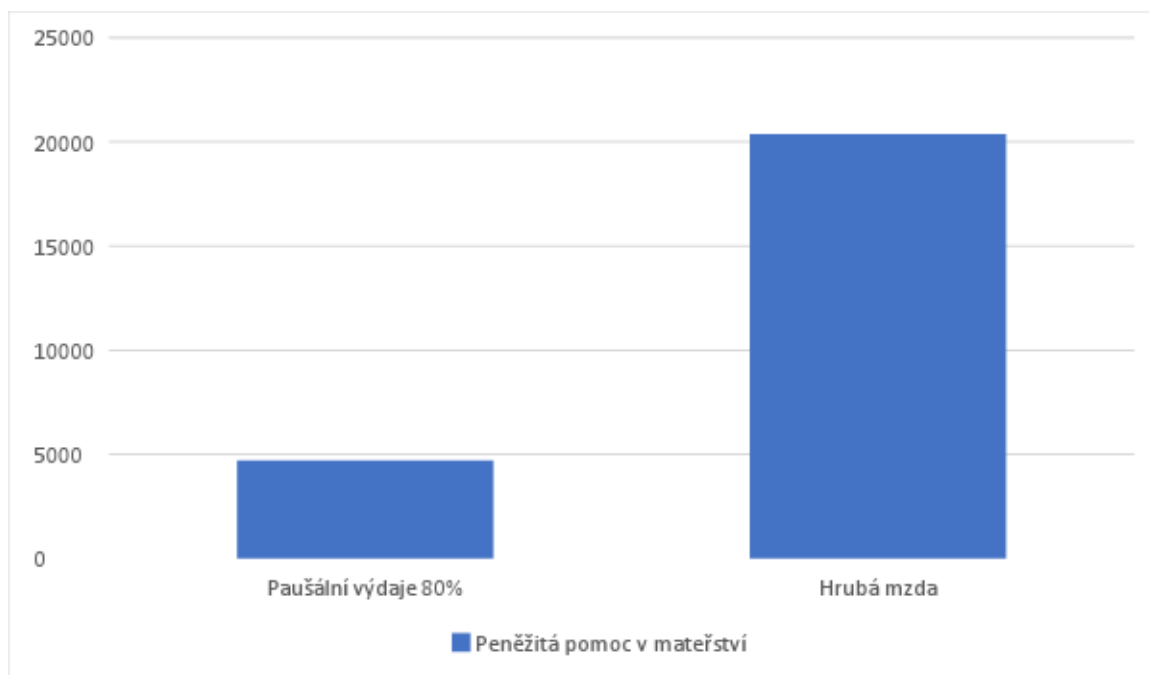
	Manžel paušální výdaje 80%	Žena paušální výdaje 80 %	Hrubá mzda ženy (zaměstnání)
Příjem (měsíční)	30 000,00 Kč	30 000,00 Kč	
Výdej	24 000,00 Kč	24 000,00 Kč	
Zisk	6 000,00 Kč	6 000,00 Kč	30 000,00 Kč
Zdravotní pojištění 13,5 %; 4,5 %	1 906,00 Kč	1 906,00 Kč	1 350,00 Kč
Sociální pojištění 29,2 %; 6,5 %	2 061,00 Kč	2 061,00 Kč	1 950,00 Kč
Nemocenské pojištění 2,3 %	156,00 Kč	156,00 Kč	
Superhrubá mzda			40 200,00 Kč
Základ daně	6 000,00 Kč	6 000,00 Kč	40 200,00 Kč
Daň	900,00 Kč	900,00 Kč	6 030,00 Kč
Sleva na poplatníka	2 070,00 Kč	2 070,00 Kč	2 070,00 Kč
Daň po slevách	0,00 Kč	0,00 Kč	3 960,00 Kč
Mzda k výplatě	1 877,00 Kč	1 877,00 Kč	22 740,00 Kč
Odvody zaměstnavatel			
Zdravotní pojištění 9%			2 700,00 Kč
Sociální pojištění 25 %			7 500,00 Kč
Celkové náklady zaměstnavatele			40 200,00 Kč

Riziko: peněžítá pomoc v mateřství.

Tabulka 16. Výše peněžité pomoci v mateřství

	Paušální výdaje 80 %	Hrubá mzda (zaměstnání)
Příjem (měsíční)	30 000,00 Kč	
Výdej	24 000,00 Kč	
Zisk	6 000,00 Kč	30 000,00 Kč
Vyměřovací základ	6 000,00 Kč	30 000,00 Kč
Roční vyměřovací základ	81 384,00 Kč	360 000,00 Kč
První redukční hranice	222,36 Kč	942,00 Kč
Druhá redukční hranice	-	44,30 Kč
Vyměřovací základ	223,00 Kč	987,00 Kč
Denní peněžítá pomoc v mateřství	157,00 Kč	691,00 Kč
Výše celkového měsíčního příjmu (30 dní) za peněž. pom. v mateřství	4 710,00 Kč	20 730,00 Kč

Graf 6. Porovnání výše peněžité pomoci v mateřství

Stále počítáme s tím, že jsou splněny podmínky pro čerpání peněžité pomoci v mateřství, viz popis tabulky 16 a grafu 6. Jak je vidět v tabulce i grafu, je žena velice ohrožena, že v případě mateřství nebude mít dostatek peněz. V tomto případě pro ni bude výhodnější, pokud nevypomůže manžel, nastoupit rovnou na rodičovskou dovolenou. Rozdíl příjmu se zaměstnáním činí **15 660 Kč**.

Podnikání v umění a sportu

Příklad: Žena, absolventka střední školy, bezdětná, podniká v umění nebo sportu bez živnostenského oprávnění (paušální výdaj 40 %) a na základě živnostenského oprávnění (paušální výdaj 60 %), příjem 30 000 Kč/měsíc, 20 let. (U zaměstnavatele by uplatňovala slevu na poplatníka).

Možná rizika: peněžítá pomoc v mateřství.

Tabulka 17. Porovnání výpočtu čistého příjmu ze samostatné výdělečné činnosti v umění a sportu vs. zaměstnání za rok 2017

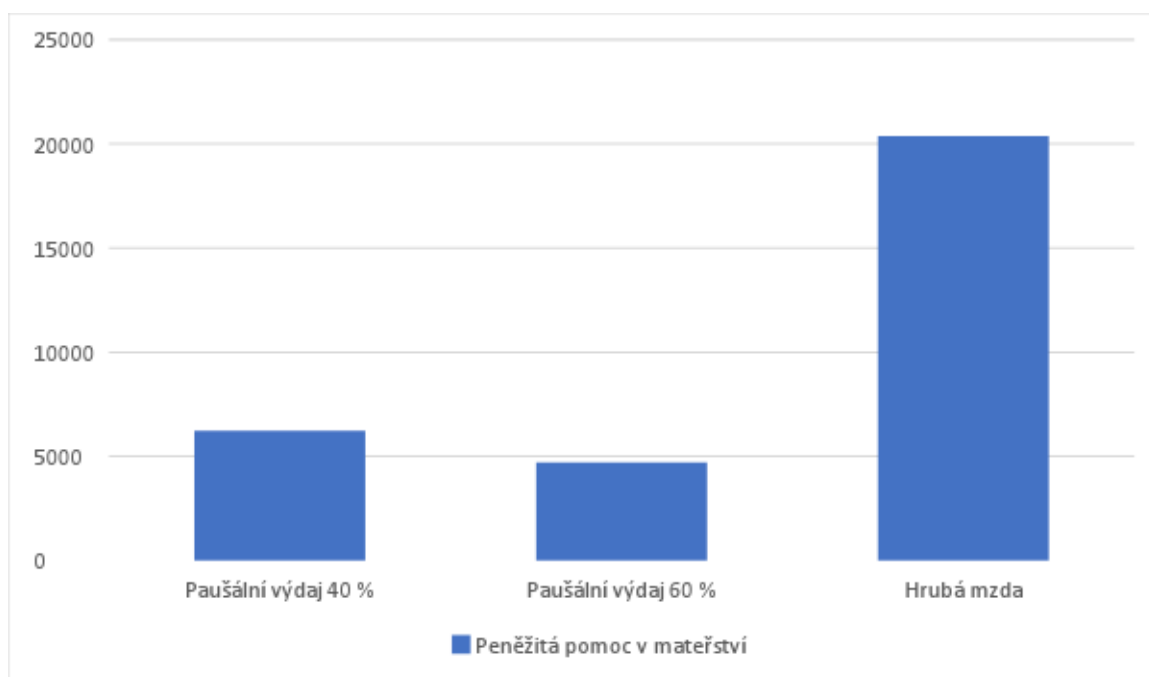
	Paušální výdaje 40 %	Paušální výdaje 60 %	Hrubá mzda (zaměstnání)
Příjem (měsíční)	30 000,00 Kč	30 000,00 Kč	
Výdej	12 000,00 Kč	18 000,00 Kč	
Zisk	18 000,00 Kč	12 000,00 Kč	30 000,00 Kč
Zdravotní pojištění 13,5 %; 4,5 %	1 906,00 Kč	1 906,00 Kč	1 350,00 Kč
Sociální pojištění 29,2 %; 6,5 %	2 628,00 Kč	2 061,00 Kč	1 950,00 Kč
Nemocenské pojištění 2,3 %	207,00 Kč	156,00 Kč	
Superhrubá mzda			40 200,00 Kč
Základ daně	18 000,00 Kč	12 000,00 Kč	40 200,00 Kč
Daň	2 700,00 Kč	1 800,00 Kč	6 030,00 Kč
Sleva na poplatníka	2 070,00 Kč	2 070,00 Kč	2 070,00 Kč
Daň po slevách	630,00 Kč	0,00 Kč	3 960,00 Kč
Mzda k výplatě	12 629,00 Kč	7 877,00 Kč	22 740,00 Kč
Odvody zaměstnavatel			
Zdravotní pojištění 9%			2 700,00 Kč
Sociální pojištění 25 %			7 500,00 Kč
Celkové náklady zaměstnavatele			40 200,00 Kč

Riziko: peněžítá pomoc v mateřství.

Tabulka 18. Výše peněžité pomoci v mateřství

	Paušální výdaje 40 %	Paušální výdaje 60 %	Hrubá mzda (zaměstnání)
Příjem (měsíční)	30 000,00 Kč	30 000,00 Kč	
Výdej	12 000,00 Kč	18 000,00 Kč	
Zisk	18 000,00 Kč	12 000,00 Kč	30 000,00 Kč
Vyměřovací základ	9 000,00 Kč	6 782,00 Kč	30 000,00 Kč
Roční vyměřovací základ	108 000,00 Kč	81 384,00 Kč	360 000,00 Kč
První redukční hranice	295,08 Kč	222,36 Kč	942,00 Kč
Druhá redukční hranice	-	-	44,30 Kč
Vyměřovací základ	296,00 Kč	223,00 Kč	986,30 Kč
Denní peněžítá pomoc v mateřství	208,00 Kč	157,00 Kč	691,00 Kč
Výše celkového měsíčního příjmu (30 dní) za peněž. pom. v mateřství	6 240,00 Kč	4 710,00 Kč	20 730,00 Kč

Graf 7. Porovnání výše peněžitě pomoci v mateřství

Stále počítáme s tím, že jsou splněny podmínky pro čerpání peněžitě pomoci v mateřství, viz popis tabulky 18 a grafu 7. Jak je vidět v tabulce i grafu, v případě uplatňování výdajů ve výši 40 % sice bude mít žena nižší měsíční příjem, protože zaplatí i daně, ale v případě peněžitě pomoci v mateřství bude rozdíl mezi mzdou nižší než v případě paušálních výdajů ve výši 60 %, bude tedy činit **14 130 Kč**. V případě uplatňování paušálem ve výši 60 % bude rozdíl od mzdy ve výši **15 660 Kč** a od paušálního výdaje ve výši 40 % **1 530 Kč**.

Péče o děti jako podnikání

Příklad: Žena, absolventka střední školy, bezdětná, podniká na základě živnostenského oprávnění – volná živnost (paušální výdaj 60 %), příjem 25 000 Kč/měsíc. (U zaměstnavatele by uplatňovala slevu na poplatníka).

Možná rizika: peněžitá pomoc v mateřství.

Tabulka 19. Porovnání výpočtu čistého příjmu z péče o děti jako podnikání vs. zaměstnání za rok 2017

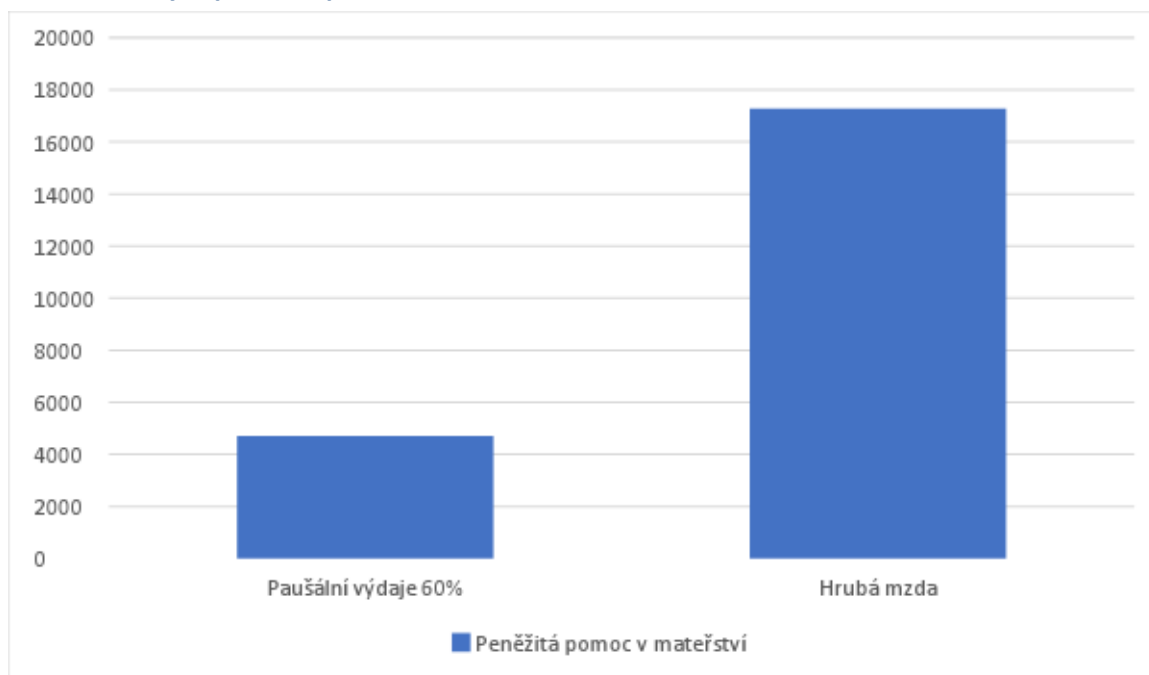
	Paušální výdaje 60 %	Hrubá mzda (zaměstnání)
Příjem (měsíční)	25 000,00 Kč	
Výdej	15 000,00 Kč	
Zisk	10 000,00 Kč	25 000,00 Kč
Zdravotní pojištění 13,5 %; 4,5 %	1 906,00 Kč	1 125,00 Kč
Sociální pojištění 29,2 %; 6,5 %	2 061,00 Kč	1 625,00 Kč
Nemocenské pojištění 2,3 %	156,00 Kč	
Superhrubá mzda		33 500,00 Kč
Základ daně	10 000,00 Kč	33 500,00 Kč
Daň	1 500,00 Kč	5 025,00 Kč
Sleva na poplatníka	2 070,00 Kč	2 070,00 Kč
Daň po slevách	0,00 Kč	2 955,00 Kč
Mzda k výplatě	5 877,00 Kč	19 295,00 Kč
Odvody zaměstnavatel		
Zdravotní pojištění 9%		2 250,00 Kč
Sociální pojištění 25 %		6 250,00 Kč
Celkové náklady zaměstnavatele		33 500,00 Kč

Riziko: peněžitá pomoc v mateřství.

Tabulka 20. Výše peněžité pomoci v mateřství

	Paušální výdaje 60 %	Hrubá mzda (zaměstnání)
Příjem (měsíční)	25 000,00 Kč	
Výdej	15 000,00 Kč	
Zisk	10 000,00 Kč	25 000,00 Kč
Vyměřovací základ	6 782,00 Kč	25 000,00 Kč
Roční vyměřovací základ	81 384,00 Kč	300 000,00 Kč
První redukční hranice	222,36 Kč	821,92 Kč
Vyměřovací základ	223,00 Kč	822,00 Kč
Denní peněžitá pomoc v mateřství	157,00 Kč	576,00 Kč
Výše celkového měsíčního příjmu (30 dní) za peněž. pom. v mateřství	4 710,00 Kč	17 280,00 Kč

Graf 8. Porovnání výše peněžité pomoci v mateřství

Stále počítáme s tím, že jsou splněny podmínky pro čerpání peněžité pomoci v mateřství, viz popis tabulky 20 a grafu 8. Jak je vidět v tabulce i grafu, je žena velice ohrožena, že v případě mateřství nebude mít dostatek peněz. V tomto případě pro ni bude výhodnější, pokud nevypomůže manžel, nastoupit rovnou na rodičovskou dovolenou. Rozdíl příjmu se zaměstnáním činí **12 570 Kč**.

Shrnutí kapitoly

Podle dosavadních propočtů žena pracující jako osoba samostatně výdělečně činná vydělá více než žena zaměstnaná, avšak ohrožuje ji kromě rizik v předchozí kapitole ještě riziko, že bude muset přestat pracovat a bude čerpat peněžitou pomoc v mateřství. V případě odchodu na mateřskou dovolenou by žena pracující jako osoba samostatně výdělečně činná podle mé simulace pobírala měsíční peněžitou pomoc v mateřství v rozmezí **4 710 Kč–6 240 Kč**. Výše peněžité pomoci v mateřství je závislá na ročním vyměřovacím základě, který se počítá ze zisku. Proto žena, která uplatňuje paušální výdaje ve výši 40 %, má nižší náklady, vyšší zisk, a tudíž by pobírala vyšší peněžitou pomoc v mateřství. Naproti tomu žena zaměstnaná by pobírala peněžitou pomoc v mateřství v rozmezí **17 280 Kč–20 730 Kč** v závislosti na výši hrubé mzdy.

Žena pracující jako osoba samostatně výdělečně činná **NEMÁ** nárok na vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství. Nárok na tuto dávku uplatňuje pouze zaměstnankyně.

3.3. Žena po mateřské dovolené vs. zaměstnání

Živnostenské podnikání

Příklad: Žena nastoupila do práce po mateřské dovolené, má jedno dítě a podniká na základě živnostenského oprávnění, daňové výdaje uplatňuje prostřednictvím paušálních výdajů (simulace 60 %, 80 %), příjem 28 000 Kč/měsíc. (U zaměstnavatele by uplatňovala slevu na poplatníka).

Možná rizika: nemoc dítěte -> ošetřovné, trvání devět dní.

Tabulka 21. Porovnání výpočtu čistého příjmu z živnostenského podnikání vs. zaměstnání za rok 2017

	Paušální výdaje 60 %	Paušální výdaje 80 %	Hrubá mzda (zaměstnání)
Příjem (měsíční)	28 000,00 Kč	28 000,00 Kč	
Výdej	16 800,00 Kč	22 400,00 Kč	
Zisk	11 200,00 Kč	5 600,00 Kč	28 000,00 Kč
Zdravotní pojištění 13,5 %; 4,5 %	1 906,00 Kč	1 906,00 Kč	1 260,00 Kč
Sociální pojištění 29,2 %; 6,5 %	2 061,00 Kč	2 061,00 Kč	1 820,00 Kč
Nemocenské pojištění 2,3 %	156,00 Kč	156,00 Kč	
Superhrubá mzda			37 520,00 Kč
Základ daně	11 200,00 Kč	5 600,00 Kč	37 600,00 Kč
Daň	1 680,00 Kč	840,00 Kč	5 640,00 Kč
Sleva na poplatníka	2 070,00 Kč	2 070,00 Kč	2 070,00 Kč
Sleva na 1. dítě	1 117,00 Kč	1 117,00 Kč	1 117,00 Kč
Daň po slevách	0,00 Kč	0,00 Kč	2 453,00 Kč
Mzda k výplatě	7 077,00 Kč	1 477,00 Kč	22 467,00 Kč
Odvody zaměstnavatel			
Zdravotní pojištění 9%			2 520,00 Kč
Sociální pojištění 25 %			7 000,00 Kč
Celkové náklady zaměstnavatele			37 520,00 Kč

Tabulka 21 se od předchozích výpočtů liší hlavně ve **slevě na 1. dítě**. V případě paušálních výdajů bude daňový bonus vyplacen až po podání daňového přiznání. V obou případech (paušální výdaje 60 % a 80 %) žena dostane daňový bonus ve výši **13 404 Kč**. Daňový bonus jí Finanční úřad vyplatí do 30. 4. následujícího roku, kterého se daňové přiznání týká. V případě hrubé mzdy se jí sleva na 1. dítě bude promítat do měsíčního příjmu a bude mít každý měsíc vyšší příjem v důsledku této slevy.

Riziko: Ošetřovné – nemoc dítěte devět dní.

Tabulka 22. Ošetřovné

	Paušální výdaje 60 %	Paušální výdaje 80 %	Hrubá mzda (zaměstnání)
Příjem (měsíční)	28 000,00 Kč	28 000,00 Kč	
Výdej	16 200,00 Kč	22 400,00 Kč	
Zisk	11 800,00 Kč	5 600,00 Kč	28 000,00 Kč
Vyměřovací základ	6 782,00 Kč	6 782,00 Kč	28 000,00 Kč
Roční vyměřovací základ	81 384,00 Kč	81 384,00 Kč	336 000,00 Kč
První redukční hranice	-	-	920,55 Kč
Vyměřovací základ	-	-	829,00 Kč
Náhrada příjmu/mzdy 1.–3. den	-	-	498,00 Kč
Denní náhrada příjmu/mzdy 4.–9. den	-	-	498,00 Kč
Výše celkového příjmu za dobu nemoci	-	-	4 482,00 Kč

Jak ukazuje tabulka 22 v případě ošetřovného, které se nemusí týkat pouze dítěte, ale v této simulaci připouštíme jen nemoc dítěte, **nemá žena jako osoba samostatně výdělečně činná nárok na ošetřovné**. Ošetřovné může čerpat pouze zaměstnankyně nebo zaměstnanec. Žena podnikatelka tedy nedostane za devět dní nemoci dítěte žádný příjem, naproti tomu žena, která je zaměstnaná, dostane **4 482 Kč** za devět dní nemoci dítěte.

Podnikání v zemědělství

Příklad: Žena, pomáhá svému manželovi, který pracuje jako OSVČ v zemědělství. Manžel se rozhodl, že na ni převede některé příjmy, žena tedy bude spolupracující osobou. Výdaje uplatňují „paušálem“ (tzn. 80 %). Jejich celkový měsíční příjem ze zemědělství je 60 000 Kč. Další příjmy nemají. Žena nastoupila do práce po mateřské dovolené, má dvě děti.

Celkové příjmy manžela jsou tedy 720 000 Kč, 50 % převede na manželku, tzn. 360 000 Kč. Měsíční hrubý příjem každého z manželů proto činí 30 000 Kč.

Možná rizika: nemoc dítěte -> ošetřovné, trvání devět dní.

Tabulka 23. Porovnání výpočtu čistého příjmu ze zemědělského podnikání při uplatnění spolupracující osoby vs. zaměstnání za rok 2017

	Manžel paušální výdaje 80%	Žena paušální výdaje 80 %	Hrubá mzda ženy (zaměstnání)
Příjem (měsíční)	30 000,00 Kč	30 000,00 Kč	
Výdej	24 000,00 Kč	24 000,00 Kč	
Zisk	6 000,00 Kč	6 000,00 Kč	30 000,00 Kč
Zdravotní pojištění 13,5 %; 4,5 %	1 906,00 Kč	1 906,00 Kč	1 350,00 Kč
Sociální pojištění 29,2 %; 6,5 %	2 061,00 Kč	2 061,00 Kč	1 950,00 Kč
Nemocenské pojištění 2,3 %	156,00 Kč	156,00 Kč	
Superhrubá mzda			40 200,00 Kč
Základ daně	6 000,00 Kč	6 000,00 Kč	40 200,00 Kč
Daň	900,00 Kč	900,00 Kč	6 030,00 Kč
Sleva na poplatníka	2 070,00 Kč	2 070,00 Kč	2 070,00 Kč
Sleva na 1. dítě	1 117,00 Kč	1 117,00 Kč	1 117,00 Kč
Sleva na 2. dítě	1 617,00 Kč	1 617,00 Kč	1 617,00 Kč
Daň po slevách	0,00 Kč	0,00 Kč	1 226,00 Kč
Mzda k výplatě	1 877,00 Kč	1 877,00 Kč	25 474,00 Kč
Odvody zaměstnavatel			
Zdravotní pojištění 9%			2 700,00 Kč
Sociální pojištění 25 %			7 500,00 Kč
Celkové náklady zaměstnavatele			40 200,00 Kč

Tabulka 23 se od předchozích výpočtů liší hlavně **slevou na 1. dítě a na 2. dítě**. V případě paušálních výdajů bude daňový bonus vyplacen až po podání daňového přiznání. Za 1. dítě žena dostane daňový bonus ve výši **13 404 Kč** a za 2. dítě dostane **19 404 Kč**. Dohromady tedy v důsledku daňových bonusů získá **32 808 Kč**. Daňový bonus jí Finanční úřad vyplatí do 30. 4. následujícího roku, kterého se daňové přiznání týká. V případě hrubé mzdy se jí sleva na 1. dítě a 2. dítě bude promítat do měsíčního příjmu a bude mít každý měsíc vyšší příjem v důsledku těchto slev.

Riziko: ošetřovné – nemoc dítěte devět dní.

Tabulka 24. Ošetřovné

	Paušální výdaje 80 %	Hrubá mzda (zaměstnání)
Příjem (měsíční)	30 000,00 Kč	
Výdej	24 000,00 Kč	
Zisk	6 000,00 Kč	30 000,00 Kč
Vyměřovací základ	6 782,00 Kč	30 000,00 Kč
Roční vyměřovací základ	81 384,00 Kč	360 000,00 Kč
První redukční hranice	-	847,80 Kč
Druhá redukční hranice	-	26,58 Kč
Vyměřovací základ	-	875,00 Kč
Náhrada příjmu/mzdy 1.–3. den	-	525,00 Kč
Denní náhrada příjmu/mzdy 4.–9. den	-	525,00 Kč
Výše celkového příjmu za dobu nemoci	-	4 725,00 Kč

Dle tabulky 24 v případě paušálních výdajů platí podmínka, že nelze čerpat ošetřovné. Naproti tomu žena zaměstnaná ošetřovné čerpat může a za devět dní nemoci dítěte dostane **4 725 Kč**.

Podnikání v umění a sportu

Příklad: Žena, mající tři děti, podniká v umění nebo sportu bez živnostenského oprávnění (paušální výdaj 40 %) a na základě živnostenského oprávnění (paušální výdaj 60 %), příjem 30 000 Kč/měsíc. (U zaměstnavatele by uplatňovala slevu na poplatníka a slevu na děti).

Možná rizika: nemoc dítěte -> ošetřovné, trvání devět dní.

Tabulka 25. Porovnání výpočtu čistého příjmu ze samostatné výdělečné činnosti v umění a sportu vs. zaměstnání za rok 2017

	Paušální výdaje 40 %	Paušální výdaje 60 %	Hrubá mzda (zaměstnání)
Příjem (měsíční)	30 000,00 Kč	30 000,00 Kč	
Výdej	12 000,00 Kč	18 000,00 Kč	
Zisk	18 000,00 Kč	12 000,00 Kč	30 000,00 Kč
Zdravotní pojištění 13,5 %; 4,5 %	1 906,00 Kč	1 906,00 Kč	1 350,00 Kč
Sociální pojištění 29,2 %; 6,5 %	2 628,00 Kč	2 061,00 Kč	1 950,00 Kč
Nemocenské pojištění 2,3 %	207,00 Kč	156,00 Kč	
Superhrubá mzda			40 200,00 Kč
Základ daně	18 000,00 Kč	12 000,00 Kč	40 200,00 Kč
Daň	2 700,00 Kč	1 800,00 Kč	6 030,00 Kč
Sleva na poplatníka	2 070,00 Kč	2 070,00 Kč	2 070,00 Kč
Sleva na 1. dítě	1 117,00 Kč	1 117,00 Kč	1 117,00 Kč
Sleva na 2. dítě	1 617,00 Kč	1 617,00 Kč	1 617,00 Kč
Sleva na 3. dítě	2 017,00 Kč	2 017,00 Kč	2 017,00 Kč
Daňový bonus (měsíční)	4 121,00 Kč	4 751,00 Kč	791,00 Kč
Mzda k výplatě	9 138,00 Kč	3 126,00 Kč	27 491,00 Kč
Odvody zaměstnavatel			
Zdravotní pojištění 9%			2 700,00 Kč
Sociální pojištění 25 %			7 500,00 Kč
Celkové náklady zaměstnavatele			40 200,00 Kč

Tabulka 25 se od předchozích výpočtů liší hlavně slevou na 1. dítě, na 2. dítě a na 3. dítě. V případě paušálních výdajů bude daňový bonus vyplacen až po podání daňového přiznání. Za 1. dítě žena dostane daňový bonus ve výši **13 404 Kč**, za 2. dítě dostane **19 404 Kč** a za 3. dítě dostane **24 204 Kč**. Dohromady tedy na daňových bonusech získá **57 012 Kč**. Daňový bonus jí Finanční úřad vyplatí do 30. 4. následujícího roku, kterého se daňové přiznání týká. V případě hrubé mzdy se jí sleva na 1. dítě, 2. dítě a 3. dítě bude promítat do měsíčního příjmu a bude mít každý měsíc vyšší příjem v důsledku těchto slev + daňový bonus ve výši **791 Kč**.

Riziko: ošetřovné – nemoc dítěte devět dní.

Tabulka 26. Ošetřovné

	Paušální výdaje 40 %	Paušální výdaje 60 %	Hrubá mzda (zaměstnání)
Příjem (měsíční)	30 000,00 Kč	30 000,00 Kč	
Výdej	12 000,00 Kč	18 000,00 Kč	
Zisk	18 000,00 Kč	12 000,00 Kč	30 000,00 Kč
Vyměřovací základ	6 782,00 Kč	6 782,00 Kč	30 000,00 Kč
Roční vyměřovací základ	81 384,00 Kč	81 384,00 Kč	360 000,00 Kč
První redukční hranice	-	-	986,30 Kč
Vyměřovací základ	-	-	888,00 Kč
Náhrada příjmu/mzdy 1.–3. den	-	-	533,00 Kč
Denní náhrada příjmu/mzdy 4.–9. den	-	-	533,00 Kč
Výše celkového příjmu za dobu nemoci	-	-	4 797,00 Kč

Dle tabulky 26 v případě paušálních výdajů platí podmínka jako v předchozích případech, že nelze čerpat ošetřovné. Naproti tomu žena zaměstnaná ošetřovné čerpat může, za devět dní nemoci dítěte dostane **4 797 Kč**.

Péče o děti jako podnikání

Příklad: Žena nastoupila do práce po mateřské dovolené, má jedno dítě a podniká na základě živnostenského oprávnění, daňové výdaje uplatňuje prostřednictvím paušálních výdajů (simulace 60 %), příjem 25 000 Kč/měsíc. (U zaměstnavatele by uplatňovala slevu na poplatníka).

Možná rizika: nemoc dítěte -> ošetřovné, trvání devět dní.

Tabulka č. 27. Porovnání výpočtu čistého příjmu z péče o děti jako podnikání vs. zaměstnání za rok 2017

	Paušální výdaje 60 %	Hrubá mzda (zaměstnání)
Příjem (měsíční)	25 000,00 Kč	
Výdej	15 000,00 Kč	
Zisk	10 000,00 Kč	25 000,00 Kč
Zdravotní pojištění 13,5 %; 4,5 %	1 906,00 Kč	1 125,00 Kč
Sociální pojištění 29,2 %; 6,5 %	2 061,00 Kč	1 625,00 Kč
Nemocenské pojištění 2,3 %	156,00 Kč	
Superhrubá mzda		33 500,00 Kč
Základ daně	10 000,00 Kč	33 500,00 Kč
Daň	1 500,00 Kč	5 025,00 Kč
Sleva na poplatníka	2 070,00 Kč	2 070,00 Kč
Sleva na 1. dítě	1 117,00 Kč	1 117,00 Kč
Daň po slevách	0,00 Kč	1 838,00 Kč
Mzda k výplatě	5 877,00 Kč	20 412,00 Kč
Odvody zaměstnavatel		
Zdravotní pojištění 9%		2 250,00 Kč
Sociální pojištění 25 %		6 250,00 Kč
Celkové náklady zaměstnavatele		33 500,00 Kč

Riziko: ošetřovné – nemoc dítěte devět dní.

Tabulka č. 28. Ošetřovné

	Paušální výdaje 60 %	Hrubá mzda
Příjem (měsíční)	25 000,00 Kč	
Výdej	15 000,00 Kč	
Zisk	10 000,00 Kč	25 000,00 Kč
Vyměřovací základ	6 782,00 Kč	25 000,00 Kč
Roční vyměřovací základ	81 384,00 Kč	300 000,00 Kč
První redukční hranice	-	739,73 Kč
Vyměřovací základ	-	740,00 Kč
Náhrada příjmu/mzdy 1.–3. den	-	444,00 Kč
Denní náhrada příjmu/mzdy 4.–9. den	-	444,00 Kč
Výše celkového příjmu za dobu nemoci	-	3 996,00 Kč

Dle tabulky 28 v případě paušálních výdajů platí podmínka, že nelze čerpat ošetřovné. Naproti tomu žena zaměstnaná ošetřovné čerpat může a za devět dní nemoci dítěte dostane **3 996 Kč**.

Shrnutí kapitoly

V případě naplnění rizika, že žena pracující jako osoba samostatně výdělečně činná bude mít nemocné dítě (případně nemocného někoho z rodiny) a bude je muset ošetřovat, **NEMÁ NÁROK** na ošetřovné a bude se o osobu blízkou starat **zadarmo**, případně záleží na domluvě se „zaměstnavatelem“, zda jí ošetřovné proplatí nějakým jiným způsobem. Naproti tomu žena zaměstnaná by ošetřovné pobírala, v simulacích se ošetřovné za devět dnů pohybuje mezi **3 996 Kč–4 797 Kč** v závislosti na výši hrubé mzdy.

3.3 Žena v předdůchodovém věku vs. zaměstnání

Poznámka k této etapě života ženy: Výpočet důchodu je velice náročný, pro přesný výpočet důchodu je třeba znát jednotlivé příjmy od roku 1986. K výpočtu bude pro představu a zjednodušení použita kalkulačka z <https://www.penize.cz/kalkulacky/budouci-duchod#budouci-duchod>. Pokud by poplatnice nebo poplatník chtěla/l zjistit více ke svému orientačnímu výpočtu starobního důchodu, Česká správa sociálního zabezpečení poskytuje pro své klientky a klienty důchodovou kalkulačku. Poplatnice či poplatník si může sám spočítat orientační výši důchodu nebo stanovit důchodový věk. Musí znát údaje o době pojištění, vyměřovacích základech dosažených v období od roku 1986 či vyloučených dobách. Aby si mohla/l poplatnice nebo poplatník důchod vypočítat, potřebuje požádat o Informativní osobní list důchodového pojištění. Pokud má zřízenou datovou schránku, může se do důchodové kalkulačky přihlásit přes ePortál ČSSZ přístupný pod službou „Informativní výpočet starobního důchodu“. Důchod lze vypočítat i do budoucna, a to na dobu pěti let od aktuálního data.

Živnostenské podnikání

Příklad: Žena v předdůchodovém věku, narozena 1. 1.1956, má jedno dospělé dítě a podniká na základě živnostenského oprávnění, daňové výdaje uplatňuje prostřednictvím paušálních výdajů (simulace 60 %, 80 %), příjem 28 000 Kč/měsíc. (U zaměstnavatele by uplatňovala slevu na poplatníka). Odchod do důchodu je 1. 9. 2016.

Možná rizika: starobní důchod.

Tabulka č. 29. Porovnání výpočtu čistého příjmu z živnostenského podnikání vs. zaměstnání za rok 2017

	Paušální výdaje 60 %	Paušální výdaje 80 %	Hrubá mzda (zaměstnání)
Příjem (měsíční)	28 000,00 Kč	28 000,00 Kč	
Výdej	16 800,00 Kč	22 400,00 Kč	
Zisk	11 200,00 Kč	5 600,00 Kč	28 000,00 Kč
Zdravotní pojištění 13,5 %; 4,5 %	1 906,00 Kč	1 906,00 Kč	1 260,00 Kč
Sociální pojištění 29,2 %; 6,5 %	2 061,00 Kč	2 061,00 Kč	1 820,00 Kč
Nemocenské pojištění 2,3 %	156,00 Kč	156,00 Kč	
Superhrubá mzda			37 520,00 Kč
Základ daně	11 200,00 Kč	5 600,00 Kč	37 600,00 Kč
Daň	1 680,00 Kč	840,00 Kč	5 640,00 Kč
Sleva na poplatníka	2 070,00 Kč	2 070,00 Kč	2 070,00 Kč
Daň po slevách	0,00 Kč	0,00 Kč	3 570,00 Kč
Mzda k výplatě	7 077,00 Kč	1 477,00 Kč	21 350,00 Kč
Odvody zaměstnavatel			
Zdravotní pojištění 9%			2 520,00 Kč
Sociální pojištění 25 %			7 000,00 Kč
Celkové náklady zaměstnavatele			37 520,00 Kč

Riziko: starobní důchod.

Tabulka 30. Starobní důchod

	Paušální výdaje 60 %	Paušální výdaje 80 %	Hrubá mzda (zaměstnání)
Příjem (měsíční)	28 000,00 Kč	28 000,00 Kč	
Výdej	16 800,00 Kč	22 400,00 Kč	
Zisk	11 200,00 Kč	5 600,00 Kč	28 000,00 Kč
Vyměřovací základ	7 058,00 Kč	7 058,00 Kč	28 000,00 Kč
Roční vyměřovací základ	84 696,00 Kč	84 696,00 Kč	336 000,00 Kč
Hrubý měsíční příjem pro výpočet důchodu	7 058,00 Kč	7 058,00 Kč	28 000,00 Kč
Datum narození	1.1.1956	1.1.1956	1.1.1956
Datum vzniku pojištění	1.9.1980	1.9.1980	1.9.1980
Počet dětí	1	1	1
Odhadovaný budoucí důchod	6 457,00 Kč	6 457,00 Kč	11 682,00 Kč

Dle tabulky 30 v případě paušálních výdajů se jedná o minimální vyměřovací základ ve výši **7 058 Kč**. Výše starobního důchodu bude činit **6 457 Kč**. Naproti tomu v zaměstnaneckém poměru bude výše důchodu **11 682 Kč**, tzn. o **5 225 Kč** více než u důchodu z paušálních výdajů.

Podnikání v zemědělství

Příklad: Žena, pomáhá svému manželovi, který pracuje jako OSVČ v zemědělství, je v předdůchodovém věku, narozena 1. 1. 1956, dvě děti dospělé. Manžel se rozhodl, že na ni převede některé příjmy, žena tedy bude spolupracující osobou. Výdaje uplatňují „paušálem“ (tzn. 80 %). Jejich celkový měsíční příjem ze zemědělství je 60 000 Kč. Další příjmy nemají. Žena nastoupila do práce po mateřské dovolené, má dvě děti.

Celkové příjmy manžela tedy jsou 720 000 Kč, 50 % převede na manželku, tzn. 360 000 Kč. Měsíční hrubý příjem každého z manželů je proto 30 000 Kč.

Možná rizika: starobní důchod.

Tabulka 31. Porovnání výpočtu čistého příjmu ze zemědělského podnikání při uplatnění spolupracující osoby vs. zaměstnání za rok 2017

	Manžel paušální výdaje 80 %	Žena paušální výdaje 80 %	Hrubá mzda ženy (zaměstnání)
Příjem (měsíční)	30 000,00 Kč	30 000,00 Kč	
Výdej	24 000,00 Kč	24 000,00 Kč	
Zisk	6 000,00 Kč	6 000,00 Kč	30 000,00 Kč
Zdravotní pojištění 13,5 %; 4,5 %	1 906,00 Kč	1 906,00 Kč	1 350,00 Kč
Sociální pojištění 29,2 %; 6,5 %	2 061,00 Kč	2 061,00 Kč	1 950,00 Kč
Nemocenské pojištění 2,3 %	156,00 Kč	156,00 Kč	
Superhrubá mzda			40 200,00 Kč
Základ daně	6 000,00 Kč	6 000,00 Kč	40 200,00 Kč
Daň	900,00 Kč	900,00 Kč	6 030,00 Kč
Sleva na poplatníka	2 070,00 Kč	2 070,00 Kč	2 070,00 Kč
Daň po slevách	0,00 Kč	0,00 Kč	3 960,00 Kč
Mzda k výplatě	1 877,00 Kč	1 877,00 Kč	22 740,00 Kč
Odvody zaměstnavatel			
Zdravotní pojištění 9%			2 700,00 Kč
Sociální pojištění 25 %			7 500,00 Kč
Celkové náklady zaměstnavatele			40 200,00 Kč

Riziko: starobní důchod.

Tabulka 32. Starobní důchod

	Paušální výdaje 80 %	Paušální výdaje 80 %	Hrubá mzda
Příjem (měsíční)	30 000,00 Kč	30 000,00 Kč	
Výdej	24 000,00 Kč	24 000,00 Kč	
Zisk	6 000,00 Kč	6 000,00 Kč	30 000,00 Kč
Vyměřovací základ	7 058,00 Kč	7 058,00 Kč	30 000,00 Kč
Roční vyměřovací základ	84 696,00 Kč	84 696,00 Kč	360 000,00 Kč
Hrubý měsíční příjem pro výpočet důchodu	7 058,00 Kč	7 058,00 Kč	30 000,00 Kč
Datum narození	1.1.1956	1.1.1956	1.1.1956
Datum vzniku pojištění	1.9.1980	1.9.1980	1.9.1980
Počet dětí	2	2	2
Odhadovaný budoucí důchod	6 351,00 Kč	6 351,00 Kč	11 716,00 Kč

Dle tabulky 32 v případě paušálních výdajů se jedná o minimální vyměřovací základ ve výši **7 058 Kč**. Výše starobního důchodu bude činit **6 351 Kč**. Naproti tomu v zaměstnaneckém poměru bude výše důchodu **11 716 Kč**, tzn. o **5 365 Kč** více než u důchodu z paušálních výdajů.

Podnikání v umění a sportu

Příklad: Žena, mající tři děti, podniká v umění nebo sportu bez živnostenského oprávnění (paušální výdaj 40 %) a na základě živnostenského oprávnění (paušální výdaj 60 %), příjem 30 000 Kč/měsíc. (U zaměstnavatele by uplatňovala slevu na poplatníka a slevu na děti).

Možná rizika: starobní důchod.

Tabulka 33. Porovnání výpočtu čistého příjmu ze samostatné výdělečné činnosti v umění a sportu vs. zaměstnání za rok 2017

	Paušální výdaje 40 %	Paušální výdaje 60 %	Hrubá mzda (zaměstnání)
Příjem (měsíční)	30 000,00 Kč	30 000,00 Kč	
Výdej	12 000,00 Kč	18 000,00 Kč	
Zisk	18 000,00 Kč	12 000,00 Kč	30 000,00 Kč
Zdravotní pojištění 13,5 %; 4,5 %	1 906,00 Kč	1 906,00 Kč	1 350,00 Kč
Sociální pojištění 29,2 %; 6,5 %	2 628,00 Kč	2 061,00 Kč	1 950,00 Kč
Nemocenské pojištění 2,3 %	207,00 Kč	156,00 Kč	
Superhrubá mzda			40 200,00 Kč
Základ daně	18 000,00 Kč	12 000,00 Kč	40 200,00 Kč
Daň	2 700,00 Kč	1 800,00 Kč	6 030,00 Kč
Sleva na poplatníka	2 070,00 Kč	2 070,00 Kč	2 070,00 Kč
Výše daně	630,00 Kč	0,00 Kč	3 960,00 Kč
Mzda k výplatě	12 629,00 Kč	7 877,00 Kč	30 660,00 Kč
Odvody zaměstnavatel			
Zdravotní pojištění 9%			2 700,00 Kč
Sociální pojištění 25 %			7 500,00 Kč
Celkové náklady zaměstnavatele			40 200,00 Kč

Riziko: starobní důchod.

Tabulka 34. Starobní důchod

	Paušální výdaje 40 %	Paušální výdaje 60 %	Hrubá mzda (zaměstnání)
Příjem (měsíční)	30 000,00 Kč	30 000,00 Kč	
Výdej	12 000,00 Kč	18 000,00 Kč	
Zisk	18 000,00 Kč	12 000,00 Kč	30 000,00 Kč
Vyměřovací základ	9 000,00 Kč	7 058,00 Kč	30 000,00 Kč
Roční vyměřovací základ	108 000,00 Kč	84 696,00 Kč	360 000,00 Kč
Hrubý měsíční příjem pro výpočet důchodu	9 000,00 Kč	7 058,00 Kč	30 000,00 Kč
Datum narození	1.1.1956	1.1.1956	1.1.1956
Datum vzniku pojištění	1.9.1980	1.9.1980	1.9.1980
Počet dětí	3	3	3
Odhadovaný budoucí důchod	7 265,00 Kč	6 245,00 Kč	11 461,00 Kč

Dle tabulky 34 v případě paušálních výdajů se jedná o hrubý měsíční příjem ve výši **7 058 Kč**, u paušálního výdaje ve výši 60 % činí starobní důchod **6 245 Kč**. Hrubý měsíční příjem u paušálního výdaje ve výši 40 % je **9 000 Kč**, starobní důchod bude činit **7 265 Kč**. Naproti tomu v zaměstnaneckém poměru bude výše důchodu **11 461 Kč**.

Péče o děti jako podnikání

Příklad: Žena nastoupila do práce po mateřské dovolené, má jedno dospělé dítě a podniká na základě živnostenského oprávnění, daňové výdaje uplatňuje prostřednictvím paušálních výdajů (simulace 60 %), příjem 25 000Kč/měsíc. (U zaměstnavatele by uplatňovala slevu na poplatníka).

Možná rizika: nemoc dítěte -> ošetřovné, trvání devět dní.

Tabulka 35. Porovnání výpočtu čistého příjmu z péče o děti jako podnikání vs. zaměstnání za rok 2017 (základ pro výpočet výše důchodu)

	Paušální výdaje 60 %	Hrubá mzda (zaměstnání)
Příjem (měsíční)	25 000,00 Kč	
Výdej	15 000,00 Kč	
Zisk	10 000,00 Kč	25 000,00 Kč
Zdravotní pojištění 13,5 %; 4,5 %	1 906,00 Kč	1 125,00 Kč
Sociální pojištění 29,2 %; 6,5 %	2 061,00 Kč	1 625,00 Kč
Nemocenské pojištění 2,3 %	156,00 Kč	
Superhrubá mzda		33 500,00 Kč
Základ daně	10 000,00 Kč	33 500,00 Kč
Daň	1 500,00 Kč	5 025,00 Kč
Sleva na poplatníka	2 070,00 Kč	2 070,00 Kč
Daň po slevách	0,00 Kč	2 955,00 Kč
Mzda k výplatě	5 877,00 Kč	19 295,00 Kč
Odvody zaměstnavatel		
Zdravotní pojištění 9%		2 250,00 Kč
Sociální pojištění 25 %		6 250,00 Kč
Celkové náklady zaměstnavatele		33 500,00 Kč

Riziko: starobní důchod.

Tabulka 36. Starobní důchod (vypočítán z výše příjmu tabulka č. 35)

	Paušální výdaje 60 %	Hrubá mzda (zaměstnání)
Příjem (měsíční)	25 000,00 Kč	
Výdej	15 000,00 Kč	
Zisk	10 000,00 Kč	25 000,00 Kč
Vyměřovací základ	7 058,00 Kč	25 000,00 Kč
Roční vyměřovací základ	84 696,00 Kč	300 000,00 Kč
Hrubý měsíční příjem pro výpočet důchodu	7 058,00 Kč	25 000,00 Kč
Datum narození	01.01.1956	01.01.1956
Datum vzniku pojištění	01.09.1980	01.09.1980
Počet dětí	1	1
Odhadovaný budoucí důchod	6 457,00 Kč	11 249,00 Kč

Dle tabulky 36 v případě paušálních výdajů se jedná o hrubý měsíční příjem ve výši **7 058 Kč**, u paušálního výdaje ve výši 60 % činí starobní důchod **6 457 Kč**. Naproti tomu v zaměstnaneckém poměru bude výše důchodu **11 249 Kč**.

Shrnutí kapitoly

Jako ve všech simulacích i zde vychází, že žena pracující jako osoba samostatně výdělečně činná je v nevýhodě. V případě starobního důchodu se výše měsíčního důchodu pohybovala v rozmezí **6 245 Kč–7 265 Kč** v závislosti na výši zisku a jejích příjmů v minulosti. Hranice 7 000 Kč byla překročena jen jednou, a to v případě, kdy byl příjem 30 000 Kč, uplatněn byl paušální výdaj ve výši 40 % a zisk byl tedy ve výši 18 000 Kč. Naproti tomu žena zaměstnaná by pobírala starobní důchod v rozmezí **11 249 Kč–11 716 Kč** samozřejmě v závislosti na výši hrubé mzdy a svých příjmů v minulosti.

Žena **NEMÁ** nárok na krátkodobé ošetřovné v případě nemoci osoby blízké (např. rodič, manžel), ani v případě potřeby domácí péče po hospitalizaci kratší než 30 dní. Na **dlouhodobé ošetřovné** žena nárok od 1. 6. 2018 **již má**. (*Podmínky: O zákon o nemocenském pojištění*). **Nelze zaměňovat s příspěvkem na péči**, který není vyplácen osobě, která se o osobu stará, ale je vyplácen osobě, která potřebuje pomoc jiné fyzické osoby. Z tohoto příspěvku si hradí pomoc, kterou jí může poskytovat osoba blízká, případně ostatní instituce. Je tedy možné starat se o osobu, která potřebuje pomoc jiné fyzické osoby a současně pracovat jako osoba samostatně výdělečně činná i na hlavní pracovní poměr.

4. DOPORUČENÍ

Vytvoření daňové analýzy ukázalo na tato možná rizika v základních životních etapách **ženy jako osoby samostatně výdělečně činné podle živnostenského zákona, ženy podnikatelky v zemědělství, ženy podnikající v umění a sportu a ženy, která podniká v péči o děti** podle živnostenského zákona:

1. Žena absolventka bezdětná – mezi nejvíce ohrožujícími riziky v této etapě ženy byly identifikovány: nemoc a invalidní důchod.

a) nemoc – v praxi více převažují ženy podnikající jako osoby samostatně výdělečně činné, které nejsou účastny nemocenského pojištění. Podle dat České správy sociálního zabezpečení ke 30. 9. 2017 vykonávalo jako hlavní činnost 590 090 osob, jako vedlejší činnost 409 012 osob, dohromady 999 102 osob samostatně výdělečně činných. Z toho si platilo nemocenské pojištění 90 694 osob, což je pouze 15,37 % z osob vykonávajících hlavní činnost (zdroj: <http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/statistiky/ekonomicke-ukazatele/prehled-o-poctu-osvc-dle-kraju-resp-dle-okresu-a-kraju/prehled-o-poctu-osvc-dle-kraju-pro-rok-2017.htm>). Za první pololetí roku 2017 se 34 739 žen účastnilo nemocenského pojištění (zdroj: <https://www.czso.cz/documents/10180/46002392/26000417p1022.pdf/132841b9-0d9d-4440-889c-239b3341df94?version=1.0>). Tyto ženy si vůbec neuvědomují, co to pro ně znamená. Jejich hlavní argument je: „Stejně od státu dostanu almužnu.“ Podle analýzy v krátkodobé nemoci (tzn. do měsíce) mají pravdu, ale v případě dlouhodobého závažného onemocnění může být účast na nemocenském pojištění výhodná. Hlavním důvodem je, že pokud osoba samostatně výdělečně činná je nemocná celý měsíc, nemusí platit zálohy na zdravotní a sociální pojištění. V případě dlouhodobé nemoci v roce 2017 by ušetřila měsíčně **3 967 Kč**. Navíc dostane od 15. dne nemoci, pokud platí měsíčně minimálně **156 Kč, 121 Kč na den**. Za 30 dní to znamená **3 630 Kč**. Pokud tyto dvě částky sečteme, tak nám vyjde, že osoba samostatně výdělečně činná při dlouhodobé nemoci „získá“ **7 597 Kč**. To již není zanedbatelná částka. Nicméně tato osoba musí zaplatit ročně **1 872 Kč**, musí tuto jistotu určitě doplnit ještě komerčním pojištěním, aby případný finanční výpadek nebyl likvidační.

b) invalidní důchod – invalidní důchod se týká každého člověka v libovolné fázi života a nemusí být nutně zaviněný jen úrazem, ale také vážnou nemocí. Pokud porovnáme všechny čtyři možné simulace, tak vidíme, že u invalidity prvního stupně, tzn. té nejnižší možné formy, se u žen podnikajících jako osoba samostatně výdělečně činná u paušálního výdaje ve výši 80 % pohybuje na nejnižším možném důchodu a tím je **3 320 Kč**. Nejvyšší možný důchod je u paušálního výdaje 40 %, kdy důchod činí 4 665 Kč v souvislosti s vyšším příjmem. Naproti tomu žena zaměstnaná má nárok na invalidní důchod téměř jednou tak velký. U invalidity druhého stupně situace kopíruje invaliditu prvního stupně, pouze se jedná o vyšší částky. U invalidity třetího stupně jsou nůžky mezi prací jako osoby samostatně výdělečně činné a zaměstnáním nejvíce rozevřené. V případě paušálu 80 % může mít žena i téměř o **10 000 Kč/měsíc** méně než žena zaměstnaná. Pokud k tomu dojde, jedná se o obrovský propad v měsíčním příjmu. Sice na druhou stranu tato osoba nezaplatí téměř žádné daně, což se může zdát výhodné, ale pokud není nijak jinak finančně zabezpečena (neinvestuje nebo nemá nějaké další komerční pojištění), znamená to pro ni obrovské finanční riziko.

Doporučení na základě analýzy:

- **Zvýšení kontrol na potírání švarcsystému**, protože znevýhodňuje osoby samostatně výdělečně činné. Domnělý vyšší příjem není o tolik vyšší než příjem ze zaměstnaneckého poměru. Pro zaměstnavatele je tento způsob zaměstnávání výhodnější z hlediska nákladů na pracovníka. Někdy je to ale jediná možnost, jak zaměstnat potřebného spolupracovníka nebo spolupracovnici. Pokud se podíváme do analýzy a do tabulek, kde jsou vždy vyčísleny celkové náklady zaměstnavatele/ky, tak vidíme, jak je pro něj zaměstnankyně nebo zaměstnanec drahá/ý. Pokud si vezmeme např. tabulku 1: Porovnání výpočtu čistého příjmu z živnostenského podnikání vs. zaměstnání za rok 2017, tak vidíme, že v případě mzdy 25 000 Kč jsou celkové náklady pro zaměstnavatelku nebo zaměstnavatele 33 500 Kč, což je o 8 500 Kč více, než kdyby vyplácela/l odměnu 25 000 Kč na fakturu. Navíc v případě zaměstnání osoby samostatně výdělečně činné nenese žádné finanční riziko spojené s onemocněním zaměstnance, tzn. že mu nemusí platit prvních 14 dní nemoci.

- **Hlavní důvody k potírání švarcsystému:**

- nízká nemocenská, nízký invalidní důchod, nemožnost čerpání ošetřovného, nízká peněžitá pomoc v mateřství, nízký starobní důchod;
- zaměstnavatel není vázaný na výpovědní dobu v případě, že nebude mít dostatek zakázek a zaměstnankyni nebo zaměstnance již nebude potřebovat. Když se na to podíváme z pohledu zaměstnavatele/ky, tak v tomto případě musí zaměstnankyně nebo zaměstnanec přinést do jeho/její firmy minimálně přidanou hodnotu 33 500 Kč. A to nepočítáme, že musí zaměstnankyni či zaměstnanci poskytnout veškeré pracovní pomůcky, zařídit pracovní místo atd.
- **Snížení výše záloh na zdravotním a sociálním pojištění i v případě krátkodobé nemoci (tzn. méně než celý měsíc)** – měsíční zálohy by se rozpočítaly na dny, kdy osoba samostatně výdělečně činná nemocná není, a zálohy by se jí snížily o dny nemoci při doložení neschopenky. Osoba samostatně výdělečně činná by se měla být účastna nemocenského pojištění.
- **Zvýšit informovanost osob samostatně výdělečně činných**, aby věděly, co to pro ně bude znamenat, když nebudou účastny nemocenského pojištění – málokdo z nich si to uvědomuje! Může se stát, že budou ohroženy chudobou.

Možnost prodloužit termín dokončení práce v případě nemoci osoby samostatně výdělečně činné, přinejmenším u státních zakázek.

2. Žena před mateřskou dovolenou – největším rizikem v této etapě ženy byla peněžitá pomoc v mateřství.

Peněžitá pomoc v mateřství (dále také PPM) – v případě peněžité pomoci v mateřství – „mateřské“ – se musí žena účastna nemocenského pojištění. Žena bude podle propočtů pobírat malou mateřskou. Téměř u všech simulací vyšla měsíční mateřská **4 710 Kč** (kromě paušálního výdaje 40 % a příjmu 30 000 Kč/měsíc). V tomto případě se ženě ani nevyplatí být na mateřské, protože by musela přerušit živnost nebo by musela aktivity převést na jinou osobu, neboť ona nesmí činnost, na kterou čerpá peněžitou pomoc v mateřství, fakticky vykonávat. Rozdíl v peněžité pomoci v mateřství mezi osobou samostatně výdělečně činnou a zaměstnanou je obrovský. Pro osobu samostatně výdělečně činnou je výhodnější nastoupit rovnou na rodičovskou dovolenou, kdy nebude muset živnost přerušovat. Ale samozřejmě se to odvíjí od výše příjmu, pokud bude měsíční příjem vyšší, potom se jí vyplatí PPM čerpat.

Doporučení na základě analýzy:

- **Zavedení možnosti čerpání vyrovnávacího příspěvku v těhotenství a mateřství** v případě, že žena nebude moci vykonávat dosavadní práci z důvodu, že ohrožuje její těhotenství, na základě účasti na nemocenském pojištění.
- **Konání kurzů finanční gramotnosti státními úřady** v rámci rekvalifikace nebo dobrovolně za symbolický poplatek.
- **Poskytnutí informační služby státními úřady odborným konzultantem** pro zdanění osob samostatně výdělečně činných. Odborný konzultant by vždy s osobou samostatně výdělečně činnou mohl prokonzultovat a propočítat, jaký bude její možný čistý výdělek a jak to bude vypadat v případě naplnění některého z rizik.

3. Žena po mateřské dovolené – největším rizikem v této etapě ženy byla nemoc dítěte nebo jiného člena rodiny -> ošetřování člena rodiny (krátkodobé ošetřovné).

nemoc dítěte či jiného člena rodiny -> ošetřování člena rodiny – zde narážíme na obrovský problém; žena, která pracuje jako osoba samostatně výdělečně činná, **NEMÁ** nárok na „krátkodobé ošetřovné“. To je pro ženy velmi nevýhodné, při návratu po mateřské dovolené a onemocnění dítěte se žena musí v praxi se „zaměstnavatelem“ domluvit a práci si nějakým způsobem napracovat nebo je doma zdarma a navíc **MUSÍ** zaplatit zálohy na sociální a zdravotní pojištění.

4. Žena v předdůchodovém věku – největším rizikem v této etapě je starobní důchod.

starobní důchod – protože je výpočet starobního důchodu velice náročný a nasimulovat přesné příjmy od roku 1986 by bylo složité a nepřehledné, použila jsem pro výpočet webovou stránku www.penize.cz, kde jsem nasimulovala alespoň některé základní informace. Opět ve všech případech, kromě paušálního výdaje 40 %, se jednalo o vyměřovací základ ve výši 7 058 Kč. Rozdíl v měsíčním starobním důchodu se zpravidla pohyboval kolem 5 000 Kč/měsíčně.

Společné doporučení na základě analýzy k bodu 3) a 4):

- **Zavedení možnosti čerpat krátkodobé ošetřovné na základě účasti na nemocenském pojištění.**
- **Snížení výše záloh na zdravotním a sociálním pojištění i v případě ošetřování člena rodiny** – měsíční zálohy by se rozpočítaly na dny, kdy osoba samostatně výdělečně činná pracuje, a zálohy by se jí snížily o dny ošetřování člena rodiny při doložení dokladu o ošetřování. Osoba samostatně výdělečně činná by měla být účastna nemocenského pojištění.
- **Možnost prodloužit termín dokončení práce v případě ošetřování člena rodiny osobou samostatně výdělečně činnou**, přinejmenším u státních zakázek.

5. ZÁVĚR

Cílem práce bylo analyzovat možná největší rizika, která ohrožují ženu v případě práce jako osoby samostatně výdělečně činné, a následně vytvořit na základě analýzy doporučení, která povedou k eliminaci nebo snížení rizik. V analýze byly popsány hlavní zákony, kterými se osoba samostatně výdělečně činná musí řídit. Jednalo se především o zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění ve znění pozdějších předpisů. Poté byly nasimulovány čtyři životní etapy života ženy, kdy byly vytvořeny simulace a přesné výpočty v porovnání se zaměstnáním v živnostenském podnikání, v zemědělském podnikání, v podnikání v umění a sportu a v péči o děti jako podnikání. Byly předvedeny konkrétní výpočty, které jsou v porovnání se mzdou pro čtenářku nebo čtenáře, který se nepohybuje v účetní a daňové sféře, srozumitelnější, pochopitelnější a lépe představitelné. Ukázalo se, že OSVČ opravdu v určitých případech finančně ohrožuje osobu, která je takto „zaměstnána“ a může tak být prekérním zaměstnáním. Na závěr byla shrnuta největší rizika a ohrožení pro osoby samostatně výdělečně činné a byla navržena doporučení. Největší problém spatřuji v neinformovanosti jak osob samostatně výdělečně činných, tak i jejich „zaměstnavatelů“. Ne každý si případná rizika vůbec uvědomuje, natož aby si je dokázal i sám vyčíslit. Výše uvedené zákony i výpočty jsou složité, proto to osoby samostatně výdělečně činné předem zpravidla vzdají.

6. SHRNUTÍ STUDIE

Studie analyzuje daňovou úpravu, kterou se musí osoba samostatně výdělečně řídit při výpočtu svého příjmu. Byly rozebrány nejdůležitější paragrafy zákonů, které ovlivňují příjem osoby samostatně výdělečně činné, zejména oblasti daně z příjmů fyzických osob, veřejného zdravotního pojištění, pojistného na veřejném zdravotním pojištění, zákona o nemocenském pojištění, sociálního pojištění a zákona o důchodovém pojištění. V úvodu byly krátce rozebrány právní předpisy pro živnostenské a zemědělské podnikání, výdělečnou činnost v umění a sportu a péči o děti jako podnikání, pro tuto úvodní problematiku byla vypracována samostatná právní analýza. V praktické části analýzy byly vytvořeny simulace základních etap života ženy z pohledu živnostenského podnikání, podnikání v zemědělství, samostatně výdělečné činnosti v umění a sportu a péči o děti jako podnikání. V každé etapě byla identifikována základní rizika ohrožující ženu. Pro první etapu byla zvolena žena absolventka a pro ni byla vybrána jako rizika nemoc a invalidní důchod. Pro druhou etapu byla zvolena žena před mateřskou dovolenou a pro ni bylo určeno jako riziko peněžitá pomoc v mateřství. Pro třetí etapu byla zvolena žena po mateřské dovolené, pro kterou se může stát rizikem ošetřovné. Pro poslední, čtvrtou etapu byla zvolena žena v předdůchodovém věku, pro niž bylo jako hlavní riziko vybrán starobní důchod.

Praktická analýza ukázala, že pracovat jako osoba samostatně výdělečně činná není natolik výhodné, jak by se na první pohled mohlo zdát. Pracovat pro zaměstnavatele na živnostenský list se vyplatí až při vyšších příjmech, i když v případě naplnění výše uvedených rizik se osobě samostatně výdělečně

činné zásadně sníží měsíční příjem. Pokud bude osoba pobírat finanční odměnu v rozmezí 25 000 Kč–30 000 Kč, zvýší se její příjem oproti hlavnímu pracovnímu poměru, ale ne nijak zásadně. Naproti tomu rizika, kterým osoba samostatně výdělečně činná čelí, jsou obrovská a mohou vést až k chudobě, ztrátě bydlení apod.

Pro případ nemoci musí být osoba samostatně výdělečně činná účastna nemocenského pojištění, aby mohla pobírat nemocenskou. Nemocenskou Okresní správa sociálního zabezpečení proplácí až od 15. dne nemoci. Možnost neplacení záloh na zdravotní a sociální pojištění platí jen v případě nemoci trvající celý měsíc. Navíc nemocenské se proplácí z vyměřovacího základu, který je kvůli uplatnění nákladů malý, tzn. malá je i výše nemocenského.

V případě rizikového těhotenství a nemožnosti vykonávat práci nemá žena nárok na vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství.

V případě peněžité pomoci v mateřství musí být osoba samostatně výdělečně činná účastna nemocenského pojištění po určitou zákonnou dobu. Peněžité pomoci v mateřství se počítá z vyměřovacího základu, který je kvůli uplatnění nákladů malý, tzn. malá je i výše peněžité pomoci v mateřství. Navíc žena, která nastoupí na mateřskou, nesmí fakticky vykonávat činnost, ze které čerpá peněžitou pomoc v mateřství, tzn. že buď přeruší živnost, nebo za ni bude vykonávat činnost někdo jiný.

V případě krátkodobého a dlouhodobého ošetrovného byl analyzován největší problém a největší prekarita žen pracujících jako osoby samostatně výdělečně činné. Ženy nemají nárok na krátkodobé ošetrovné, což ženy s malými dětmi značně znevýhodňuje. Ženy nemají nárok na krátkodobé ošetrovné ani v případě péče o manžela nebo rodiče. V případě dlouhodobého ošetrovného o osobu blízkou se již legislativa změnila a k 1. 6. 2018 bude moci žena pracující jako osoba samostatně výdělečně činná čerpat dlouhodobé ošetrovné. Musí být splněny zákonné podmínky, tzn. že osoba blízká byla hospitalizována alespoň sedm dní a péče o ni bude přesahovat 30 dní. Ošetřující osoba se musí být účastna nemocenského pojištění.

V případě invalidního a starobního důchodu jsou vyměřovány nízké důchody, tyto důchody se počítají z osobního vyměřovacího základu a ten je v důsledku uplatnění nákladů nízký.

Na základě rozboru právních předpisů a vypracované praktické analýzy byla formulována doporučení, která by měla zmírnit prekaritu práce osob samostatně výdělečně činných nebo jí úplně zamezit.

7. POUŽITÁ LITERATURA

Daňové zákony 2017 ČR XXL ProFi. Bratislava: DonauMedia, s.r.o.

Homfray, Š. (2018). *V kvelbu i na statku Právní úprava a prekarizace samostatné výdělečné činnosti žen.* Praha: SOÚ AV ČR, v.v.i.

Nařízení vlády č. 325/2016 Sb., o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2015, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2015, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2017 a základní výměry důchodu stanovené pro rok 2017 a o zvýšení důchodů v roce 2017.

Pelc, V., Pelech, P. (2016). *Daně z příjmů s komentářem*. Praha: ANAG.

Poradce 2017 č. 3. 2017. Český Těšín: PORADCE s.r.o.

Poradce 2017 č. 7. 2017. Český Těšín: PORADCE s.r.o.

Poradce 2016 č. 5. 2016. Český Těšín: PORADCE s.r.o.

Poradce 2017 č. 12–13. 2016. Český Těšín: PORADCE s.r.o.

Pospíšilová, M. (2018). *Ženy OSVČ a prekérní situace – inspirace ze zahraničí. Analýza případů dobré praxe – OSVČ jako prekérní práce*. Praha: SOÚ AV ČR, v.v.i.

Vosko, L. F. (2006). Precarious Employment: Towards an Improved Understanding of Labour Market insecurity. Pp. 3–42 in: Vosko, L. F. (ed.) *Precarious Employment: Understanding Labour Market Insecurity in Canada*. Montreal. QC, Canada: McGill-Queen's University Press.

Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře.

Zákon č. 589/1992 sb., o pojistném na sociální zabezpečení.

Internetové zdroje:

<https://www.finance.cz/476734-starobni-duchod-2017/>

<https://portal.pohoda.cz/pro-podnikatele/uz-podnikam/vyuziti-spolupracujici-osoby-v-prikladech/>

<https://portal.pohoda.cz/pro-podnikatele/uz-podnikam/rodinny-podnik-spolupracujici-osoba-%E2%80%93-podminky-a-z/>

<https://www.dauc.cz/dokument/?modul=li&cislo=32143&well=danarionline>

<https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/dan-z-prijmu/pausalni-dan-v-roce-2016-a-vyhled-na-rok-2017/>

http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2009/091218_diskontni_sazba.html

<http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/statistiky/ekonomicke-ukazatele/prehled-o-poctu-osvc-dle-kraju-resp-dle-okresu-a-kraju/prehled-o-poctu-osvc-dle-kraju-pro-rok-2017.htm>

<https://www.czso.cz/documents/10180/46002392/26000417p1022.pdf/132841b9-0d9d-4440-889c-239b3341df94?version=1.0>

<http://www.cssz.cz/cz/nemocenske-pojisteni/davky/dlouhodobě-osetřovně.htm>

<https://portal.mpsv.cz/soc/ssl/prispevek>